

รวบรวมผลงานวิจัย

โครงการวิจัยร่วมกับการเรียนการสอนบูรณาการศาสตร์
เพื่อเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีและโท

Area Based Collaborative Research for Undergraduate and Master Students :
(ABC-PUS/MAG)

ปีการศึกษา 2552

- กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
ฝ่ายอุตสาหกรรม

รวบรวมผลงานวิจัย

โครงการวิจัยร่วมกับการเรียนการสอนบูรณาการศาสตร์เพื่อเรียนรู้
การพัฒนาพื้นที่สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา

(ABC-PUS/MAG)

ปีการศึกษา 2552

จัดทำโดย สำนักประสานงานโครงการ **ABC-PUS/MAG** และ **IRVE** (สกว.)

ชั้น 16 อาคาร 4 ภาควิชาวิศวกรรมโลหการ

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2250-1191

Email: abcpus-mag@eng.chula.ac.th, trfive@gmail.com

<http://www.abcpusmag-irve.org>

สนับสนุนโครงการโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ชั้น 14 อาคาร เอ็ม เอ็ม ทาวเวอร์

979 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน พญาไท กรุงเทพฯ 10400

<http://www.trf.or.th>

รวบรวมผลงานวิจัย

โครงการวิจัยร่วมกับการเรียนการสอนบูรณาการศาสตร์
เพื่อเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี
และบัณฑิตศึกษา

*Area Based Collaborative Research for Undergraduate
and Master Students : (ABC-PUS/MAG)*

ปีการศึกษา 2551

ภายใต้ความร่วมมือและการสนับสนุนระหว่าง

กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ

และ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
ฝ่ายอุตสาหกรรม

*Area Based Collaborative Research for Undergraduate and
Master Students: ABC-PUS/MAG*

ชุดโครงการ | "พัฒนาความสามารถวิจัยในระบบการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏและอาชีวศึกษา"

โครงการวิจัยร่วมกับการเรียนการสอนบูรณาการศาสตร์เพื่อเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา

คำนำ

จากผลการสนับสนุนการวิจัยแบบร่วมทุนระหว่างสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยเริ่มโครงการตั้งแต่ปี 2549 เพื่อกระตุ้นความตื่นตัวในงานวิจัยทั้งระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ยกกระดับคุณภาพงานวิจัยให้สูงขึ้น และใช้งานวิจัยร่วมกับการเรียนการสอน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยพบความตื่นตัวของการทำงานวิจัยในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏสูงขึ้นอย่างมากตั้งแต่ช่วงที่จัดจำนวนโครงการทั้งระดับปริญญาตรีและโทของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ได้รับทุน IRPUS และ MAG

กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยได้ร่วมกันปรับเปลี่ยนแนวทางการวิจัยกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏและการสนับสนุนทุนวิจัยแบบการร่วมทุน ให้เหมาะสมตามความถนัดของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่แนบแน่นกับท้องถิ่น และมี พรบ. ที่เน้นความเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่น โดยปรับโครงการทุนวิจัยและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนระดับปริญญาตรี (Entrepreneurship for Undergraduate Student : EnPUS) ซึ่งเน้นเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก้ปัญหาวิสาหกิจชุมชน (ปี 2549-50) และโครงการทุนวิจัยสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท (Window II) ที่เน้นงานวิจัยด้านการท่องเที่ยว อาหารไทยในมิติวัฒนธรรม และการปฏิรูปการเรียนรู้ (ปี 2550) เป็นโครงการวิจัยและพัฒนาพื้นที่ร่วมกับการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา (Area Based Collaborative Research for Undergraduate and Master Students: ABC-PUS/MAG) (ปี 2551-2552) วัตถุประสงค์ของโครงการ ABC-PUS/MAG คือ เน้นให้มหาวิทยาลัยทำงานวิจัยระดับปริญญาตรีและปริญญาโทร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท) เช่น อบจ. อบต. เทศบาล สุขาภิบาล เพื่อการพัฒนาพื้นที่ตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อเผยแพร่ผลงานในโครงการ ABC-PUS/MAG ปี 2552 สู่สาธารณชน เป็นการส่งเสริมและกระตุ้นการทำงานวิจัยของนักวิจัยจากกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ สำนักประสานงานโครงการ ABC-PUS/MAG และ IRVE จึงรวบรวมผลงานในโครงการ ABC-PUS/MAG ปี 2552 และจัดพิมพ์ตั้งหนังสือเล่มนี้ ผลงานวิจัยในหนังสือเป็นความเห็นและอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าของผลงานกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยไม่มีส่วนรับผิดชอบใด ๆ ทั้งสิ้น

สำนักประสานงานโครงการ ABC-PUS/MAG และ IRVE

พฤศจิกายน 2553

สารบัญ

	หน้า
ภาคเหนือตอนบน	
การจัดการความรู้ด้านการตลาดแบบมีส่วนร่วม กลุ่มธุรกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก บ้านซาง ตำบลซี้เหล็ก อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่.....	14
การบำบัดและใช้ประโยชน์จากน้ำเสียจากการผลิตขนมจีนในพื้นที่ ตำบลซี้เหล็ก โดยวิธีการชีววิธีและบ่อชีวประดิษฐ์.....	16
การพัฒนาศักยภาพสตรีวัยหมดประจำเดือนในการออกกำลังกาย และการบริโภคอาหาร เพื่อส่งเสริมสุขภาพ ในตำบลซี้เหล็ก อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่.....	17
การเปรียบเทียบคุณสมบัติคุณภาพถั่วเน่าแผ่นระหว่างวิธีการโดยภูมิปัญญาชาวบ้านกับ การใช้เชื้อจุลินทรีย์บริสุทธิ์.....	19
การมีส่วนร่วมของสตรีในการจัดการปัญหาความขัดแย้งการใช้ทรัพยากรจากป่าในเขต พื้นที่ชุมชนตำบลซี้เหล็กกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.....	20
การขัดเกลาทางสังคมตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในชุมชนห้วยน้ำริน ตำบลซี้เหล็ก อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่.....	22
การย้ายถิ่นและการปรับตัวด้านอาชีพเกษตรกรรมของชาวม้ง หมู่ 8 บ้านแม่กะเปียง บ้านห้วยเตารู ตำบลสะลวง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่.....	24
บทบาทด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในตำบลสะลวงที่มีต่อครอบครัว.....	25
การสื่อสารเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพร ตำบลสะลวง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่.....	26
ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องเห็ด ในพื้นที่ตำบลสะลวง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่.....	28
การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOP ของตำบลสะลวง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่.....	29
ความมั่นคงทางอาหารของชุมชนในพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม กรณีศึกษา : บ้านป่าสัก หลวง หมู่ที่ 1 และ 2 เทศบาลจันจว้า อำเภอมะริม จังหวัดเชียงราย	31
การจัดการความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและงานโบราณคดีในเวียงหนองหล่ม อำเภอมะริม จังหวัดเชียงราย ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์.....	34
การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำตะเกียงน้ำมันพืชแบบโบราณ กรณีศึกษา ตำบลปงยางคก อำเภอลำปาง.....	37
การศึกษาการจัดการขยะโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลปงยางคก อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง : กรณีศึกษาหมู่บ้านนางแล.....	39

โครงการวิจัยร่วมกับการเรียนการสอนบูรณาการศาสตร์เพื่อเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่
สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา

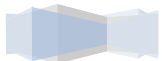
	หน้า
การพัฒนาระบบฐานข้อมูลชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านนางแล ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง.....	41
การศึกษาแนวทางการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดแบบมีส่วนร่วมธุรกิจกะลามะพร้าว หมู่บ้านทุ่งบ่อแป้น ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง.....	43
การศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการศูนย์ร้านค้า สาธิตชุมชนอย่างยั่งยืน ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง.....	44
แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงเห็ด บ้านทุ่งบ่อแป้น ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง.....	45
แนวทางการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ.....	46
ภาคเหนือตอนล่าง	
การสืบทอดภูมิปัญญาผ่านหลักสูตรสาระท้องถิ่นเรื่อง การทำข้าวแคบ.....	50
การออกแบบบรรจุภัณฑ์ผ้าตีนจกตามอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการขายของ กลุ่มอาชีพ หมู่ที่ 1 ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์.....	52
ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์.....	55
แนวทางการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์.....	56
ผลกระทบการประชาสัมพันธ์ ต่อการส่งเสริมอาชีพวิสาหกิจชุมชนโดยผ่านทางสถานีวิทยุ ชุมชน ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์.....	57
ระบบสารสนเทศวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับข้าวเพื่อใช้สนับสนุนการผลิตข้าว ปลอดสารพิษ ในเขตพื้นที่ตำบลไร่ฮ้อย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์.....	58
การฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการผลิตข้าวปลอดสารพิษของเกษตรกร ผู้ปลูกข้าว กรณีศึกษา ตำบลไร่ฮ้อย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์.....	60
การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนเชิงเปรียบเทียบของการปลูกข้าวโดยใช้สารเคมีและ สารชีวภาพ ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ตำบลไร่ฮ้อย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์.....	62
สืบสานตำนานตำรับอาหารไทยชุมชนจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก.....	63
การวิเคราะห์วิสาหกิจชุมชน ตำบลพลายชุมพล ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก.....	65
การวิเคราะห์ต้นทุนการทำนาของชาวนาในเขตเทศบาลตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก.....	67
สาเหตุการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน ในมิติสังคมและวัฒนธรรม ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก.....	68

Area Based Collaborative Research for Undergraduate and Master Students: ABC-PUS/MAG

	หน้า
ศักยภาพและข้อจำกัดในการจัดการผลกระทบด้านสาธารณสุขจากผู้อพยพย้ายถิ่นของ หน่วยงานด้านสาธารณสุขในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก.....	70
ศักยภาพและข้อจำกัดของการจัดการศึกษาแก่เด็กไร้สัญชาติที่เป็นผลกระทบจากแรงงาน ต่างด้าวในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก.....	72
แนวทางการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์เมี่ยงนครชุม ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร.....	75
การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิต ผลิตภัณฑ์เมี่ยงนครชุม ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร.....	76
แนวทางการแก้ไขปัญหาการเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร.....	78
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	
การเรียนรู้การพึ่งตนเองผ่านคนสามวัยจากวัฒนธรรมอีสาน.....	82
การส่งเสริมสุขภาพโดยใช้กายอุปกรณ์เครื่องเล่นบำบัดสำหรับคนพิการ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน (บ้านกุดแคน) ตำบลหนองโน จังหวัดมหาสารคาม.....	84
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ป่าสาธาณประโยชน์ ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม.....	86
การสร้างการเรียนรู้แก่เด็กในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าและน้ำ โดยการมีส่วนร่วม ของชุมชนและการใช้ห้องเรียนจากธรรมชาติในท้องถิ่นของตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม.....	88
การศึกษาความเป็นไปได้ในการแปรรูปข้าวแต๋นหน้าใบหม่อนเพื่อยกระดับเป็นสินค้า หนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งชุมชน (OTOP) กรณีศึกษากลุ่มแปรรูปอาหารและสมุนไพร บ้านหนองโน.....	90
การถ่ายทอดความรู้ในการใช้สมุนไพรจากป่าหนองโน ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม.....	91
รูปแบบการบริหารจัดการและการสร้างเครือข่ายการค้าของกลุ่มอาชีพทอผ้า เทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย.....	92
รูปแบบการพัฒนากลุ่มแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้เลี้ยงปลาในกระชังของชุมชน หมู่ 4 บ้านท่ามะนาว ตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย.....	94
สารสนเทศด้านการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ของชุมชน.....	96

โครงการวิจัยร่วมกับการเรียนการสอนบูรณาการศาสตร์เพื่อเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่
สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา

	หน้า
การวิจัยและพัฒนาศักยภาพบุคลากรของชุมชนท้องถิ่น สำหรับการนำเสนอภาพลักษณ์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงศิลปกรรมท้องถิ่นเพื่อการจัดการท่องเที่ยว เขตเทศบาลตำบล เชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.....	97
แนวทางการพัฒนาเครือข่ายธุรกิจที่พักและธุรกิจร้านอาหารเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.....	98
ความหลากหลายและการอนุรักษ์ไม้ต้นในป่าโคกขุมปูน ตำบลสามพร้าว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี.....	99
การจัดการทรัพยากรและการฟื้นฟูป่าไม้ในป่าชุมชนโคกขุมปูน ตำบลสามพร้าว จังหวัดอุดรธานี.....	100
ความหลากหลายทางชีวภาพของเห็ดในป่าโคกขุมปูน และการนำมาใช้ประโยชน์ อย่างยั่งยืน.....	101
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของคุณภาพน้ำประกอบด้วยสมบัติทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ ของหนองปะโค ตำบลพังงู อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี.....	103
ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ข้อมูลพื้นฐานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขององค์การบริหาร ส่วนตำบลพังงู อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี.....	104
การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้ามัดหมี่ย้อมคราม โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของกลุ่มทอผ้ามัดหมี่ย้อมครามบ้านดอนกลางตำบลพังงู อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี.....	106
การจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค หนองปะโค-หนองหญ้ารังกา ตำบลพังงู อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี.....	108
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	
การพัฒนาองค์กรการเงินชุมชน เทศบาลตำบลบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ.....	112
การจัดองค์กรชุมชนสู่ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนเทศบาลตำบลบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ.....	113
การพัฒนานวัตกรรมระบบการบริหารจัดการขยะระดับครัวเรือนแบบมีส่วนร่วม กับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาต.....	115
การถ่ายทอดความรู้เรื่องการจัดการตอซัง-ฟางข้าวสู่ชุมชนโดยการใช้ปฏิบัติ ทางเทคโนโลยีอย่างง่าย ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาต อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์.....	117
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อบริหารจัดการปรับภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยว และความเป็นไปได้ในการเพิ่มศักยภาพให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวประจำจังหวัด กรณีตำบลหนองตาต อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์.....	119

Area Based Collaborative Research for Undergraduate and Master Students: ABC-PUS/MAG

	หน้า
บทเรียนการพัฒนาการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษาธุรกิจไข่เค็มดินปลวก ตำบลขามทะเลสอ อำเภอ ขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา.....	121
การจัดทำแผนชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตแบบมีส่วนร่วมของคนในหมู่บ้านโคกแฝก ตำบลขามทะเลสอ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา.....	123
การแก้ปัญหาหนี้สินชาวนา ตำบลขามทะเลสอ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา....	126
การใช้ประโยชน์ด้านอาหารจากป่าชุมชน และแนวทางการดูแลป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วม กรณีศึกษาบ้านดงยาง ตำบลก่อเอ้ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี.....	128
การใช้สารสกัดจากแมงลักคาร์ร่วมกับโคโตซานเพื่อลดการใช้สารเคมี กำจัดศัตรูพืชในพริก.....	130
การเพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิตและการตลาดพริกปลอดภัย บ้านดงยาง ตำบลก่อเอ้ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี.....	132
แนวทางการลดสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในเลือดเกษตรกรผู้ปลูกพริกโดยการมีส่วนร่วมของ ชุมชนบ้านดงยาง ตำบลก่อเอ้ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี.....	134
การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพริกโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เน้นนวัตกรรม การเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม.....	136
ภาคกลางและกลุ่มรัตนโกสินทร์	
การพัฒนาคุณภาพเครื่องดื่มน้ำดอกดาหลา สำหรับผู้ประกอบการตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.....	140
การพัฒนาทักษะด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวสำหรับผู้ประกอบการตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.....	142
การเปลี่ยนแปลงในชีวิตของสังคมเมืองกับการ สร้างรูปแบบศรัทธาการมีส่วนร่วม ในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย: กรณีศึกษา วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม.....	143
การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนสะพานเกษะโกมลกับการพัฒนาการออกแบบ ต้นแบบจุดบริการ มอเตอร์ไซด์รับจ้าง.....	145
การส่งเสริมประชาคมสื่อมวลชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ : กรณีศึกษา ประชาชน ในตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	146
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพภาคประชาชน กรณีศึกษา : ชุมชนหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	148
รูปแบบการจัดการการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรบริหาร ส่วนตำบลต่อชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม.....	150
แนวทางการเสริมสร้างการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการจัดการตลาดน้ำวัดลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม.....	152

โครงการวิจัยร่วมกับการเรียนการสอนบูรณาการศาสตร์เพื่อเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่
สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา

	หน้า
การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม.....	154
การศึกษาการจัดระบบสารสนเทศองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม.....	156
การศึกษาและหาแนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ กรณีศึกษา : พิพิธภัณฑสถาน วัดลำพญา ตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม.....	158
แนวทางการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจท่องเที่ยวของตลาดน้ำลำพญา: การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.....	160
ภาคใต้	
การประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจตลาดน้ำ กรณีศึกษา ตลาดน้ำคลองแห อำเภอลำปำ จังหวัดสงขลา.....	162
การพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาชุมชนท่าจิว โดยใช้ฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	164
การประเมินทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของตำบลปากพูน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	166
การคงอยู่ของวิถีประมงพื้นบ้านปากพูน : บทวิเคราะห์พลวัตการเปลี่ยนแปลงในอดีต..... ผลการใช้แผนชุมชนในการจัดการอาชีพท้องถิ่นภายใต้การประยุกต์ใช้แนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง ของตำบลปากพูน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	168 169
การจัดประสบการณ์เรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน.....	170
การศึกษาการสร้างทุนชีวิตของเยาวชนตำบลท่าจิว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาทางเพศและยาเสพติด : กรณีศึกษา เยาวชนสังกัดโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3.....	171
การวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลเด็กศูนย์เด็กเล็กในการดำเนินงานด้านการส่งเสริม พัฒนาการเด็กปฐมวัย ศูนย์เด็กเล็กตำบลท่าจิว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	173
แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและควบคุมโรคชิคุนกุนยา ในพื้นที่เทศบาล ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	176

Area Based Collaborative Research for Undergraduate and Master Students: ABC-PUS/MAG

**จำนวนโครงการและพื้นที่วิจัย ในโครงการ ABC-PUS/MAG
ของแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏ**

สถาบันการศึกษา	จำนวน		
	โครงการ		พื้นที่วิจัย (แห่ง)
	ป.ตรี	ป.โท	
1.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	2	-	1
2.มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	7	-	1
3.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	7	4	2
4.มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	5	-	1
5.มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	7	1	2
6.มหาวิทยาลัยราชภัฏพินุลสงคราม	4	-	2
7.มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	4	2	1
8.มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	5	-	2
9.มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	7	-	2
10.มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	3	-	1
11.มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	2	-	1
12.มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	5	-	1
13.มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	3	-	1
14.มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	1	-	1
15.มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	-	1	1
16.มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	6	1	2
17. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	-	2	1
18.มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	2	-	1
19.มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	2	-	1
20.มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	6	-	1
รวม	78	11	27

โครงการวิจัยร่วมกับการเรียนการสอนบูรณาการศาสตร์เพื่อเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่
สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา

สรุปสถิติของโครงการ ABC-PUS/MAG 2552

จำนวนโครงการ	89	โครงการ
จำนวนมหาวิทยาลัย	20	แห่ง
จำนวนอาจารย์หัวหน้าโครงการ	88	ท่าน
จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	5	ท่าน
จำนวนนักศึกษาร่วมโครงการ	246	คน

สรุปจำนวนมหาวิทยาลัยในแต่ละภาค

ภาคกลางและรัตนโกสินทร์	4	แห่ง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7	แห่ง
ภาคใต้	3	แห่ง
ภาคเหนือ	6	แห่ง
รวม	20	แห่ง

*Area Based Collaborative Research for Undergraduate and
Master Students: ABC-PUS/MAG*

ชุดโครงการ | "พัฒนาความสามารถวิจัยในระบบการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏและอาชีวศึกษา"

เชียงราย
เหนือสุดในสยาม
ชายแดนสามแผ่นดิน
ถิ่นวัฒนธรรมล้านนา

เชียงใหม่
ดอยสุเทพเป็นศรี
ประเพณีเป็นสง่า
บุปผชาติล้วนงามตา
งามล้ำค่านครพิงค์

ลำปาง
ถ่านหินลือชา รถม้าลือลั่น
เครื่องปั้นลือนาม
งามพระธาตุลือไกล
ฝึกช้างให้ลือโลก

ภาคเหนือตอนบน

การจัดการความรู้ด้านการตลาดแบบมีส่วนร่วม กลุ่มธุรกิจชุมชนผลิตภัณฑ์
จากหญ้าแฝก บ้านซาง ตำบลซำเหล็ก อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่
Knowledge Management towards Co-operative Marketing of Ban Sang Vetiver
Grass Product Group, Mae Rim, Chiang-Mai Province

สลักจิต สิทธิวงศ์¹⁾ และ ศุภฤกษ์ ชาราพิทักษ์วงศ์²⁾

นักศึกษาปริญญาโท¹⁾ บัณฑิตวิทยาลัย หัวหน้าโครงการ²⁾ สาขาวิชาการจัดการและการบริหารทรัพยากรมนุษย์
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*

202 ถนนช้างเผือก ตำบลช้างเผือก อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ 50300

โทรศัพท์ : 08-96315018 โทรสาร: 053-885809 Email: hongte_t@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถด้านการตลาดเพื่อการแข่งขันของธุรกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝกบ้านซาง ตำบลซำเหล็ก อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโครงการวิจัยและพัฒนาหนึ่งที่ใช้รูปแบบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกับนักวิชาการเป็นแบบวิธีสำคัญ โดยมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพในเบื้องต้นของกลุ่มผู้ผลิตในชุมชน ให้มีความพร้อมจนสามารถนำเสนอผลิตภัณฑ์สู่ตลาดที่กว้างออกไป และมีโอกาสส่งออกไปต่างประเทศได้ในอนาคต

ผลการวิจัยที่สำคัญ ได้ข้อมูลทั่วไปและจุดแข็งจุดอ่อน ตลอดจนอุปสรรคและโอกาสของกลุ่มธุรกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝกบ้านซาง ซึ่งพบว่าเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตสินค้าหัตถกรรมที่มีศักยภาพในด้านการผลิตที่แต่ละกลุ่มมีจุดเด่นในการผลิตสินค้าของตนเองแต่ขาดศักยภาพในการส่งสินค้าออกไปขายนอกชุมชน ซึ่งหากได้รับการส่งเสริมและการพัฒนาจะก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่สร้างมูลค่าเพิ่มได้

ผลการวิจัยได้ระบุประเด็นปัญหาที่สำคัญในการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อการขยายตลาดของกลุ่มธุรกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก นั่นคือปัญหาในด้านการตลาด ปัญหาด้านการสร้างตราสินค้า และปัญหาในด้านการผลิต ซึ่งจุดสำคัญของการพัฒนาอยู่ที่ การพัฒนาศักยภาพของคนในกลุ่มเพื่อที่จะได้เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปแทนการเป็นฝ่ายรอรับการพัฒนาจากทางการ ดังนั้นทางกลุ่มวิจัยได้พัฒนากลุ่มเป็นเบื้องต้นโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการเข้าไปให้ความรู้ โดยการจัดฝึกอบรมให้แก่สมาชิกกลุ่มธุรกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก ที่สนใจใน 3 ด้านด้วยกัน คือ ด้านการตลาด ด้านการบริหารจัดการกลุ่มและด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อผลิตสินค้าให้ตรงความต้องการของผู้ซื้อ ทั้งนี้ทางกลุ่มวิจัยได้มีการนำผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการพัฒนานำไปทดสอบตลาดที่กลุ่มยังไม่เคยนำผลิตภัณฑ์ไปนำเสนอคือแหล่งจำหน่ายในห้างสรรพสินค้า โดยทำการปรับปรุงทั้งตัวผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์และการตั้งราคาแล้วทำการสำรวจข้อมูลจากกลุ่มผู้บริโภคทั้งในห้างสรรพสินค้าและผู้บริโภคที่ซื้อผลิตภัณฑ์จากงานแสดงสินค้าต่าง ๆ ซึ่งพบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ซื้อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากหญ้าแฝกน้อยกว่าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ส่วนประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ซื้อเมื่อเทียบระหว่างผู้บริโภค 2 กลุ่ม พบว่าผู้บริโภคที่ซื้อในห้างสรรพสินค้านิยมซื้อประเภทของประดับบ้านมากที่สุดซึ่งต่างจากและผู้บริโภคที่

ผลิตภัณฑ์ในงานแสดงสินค้าที่นิยมซื้อประเภทของใช้ส่วนตัวมากกว่า และจากการวิเคราะห์ สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) ระหว่างรายได้และมูลค่าผลิตภัณฑ์ที่ซื้อพบว่า เมื่อรายได้ของ ผู้บริโภคเพิ่มขึ้นจะมีผลทำให้จำนวนมูลค่าผลิตภัณฑ์ที่ซื้อเพิ่มขึ้นตาม หรือเมื่อรายได้ลดลงจำนวน มูลค่าผลิตภัณฑ์ที่ซื้อก็จะลดลงตามไปด้วย และพบว่าผู้บริโภคให้ความสำคัญกับทุกปัจจัยอยู่ในระดับ มาก ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจให้ตรง กับความต้องการของผู้บริโภค รวมถึงเป็นแหล่งสาธิตและค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ และ ฝึกอบรมให้กับกลุ่มอื่นๆ ต่อไป

คำสำคัญ การจัดการความรู้ การตลาด ธุรกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์หญ้าแฝก การมีส่วนร่วมของกลุ่ม

Abstract

As the Integrated Research for the Development and Capacity Building for Competitive advantage of Ban Sang Vetiver Grass Product Group, Mae Rim, Chiang-Mai Province is the research and development project which studied by a participatory action research (PAR), the parties involved in this study were scholar and community enterprise groups. This research has the objective to help development and export competitiveness improvement of Ban Sang Vetiver Grass Product Group, to be able to sell wider market of province and export oversea.

The research found the data of Ban Sang Vetiver Grass Product Group, all of them have potentials for production but lack of capacity to sell the products.

Furthermore the results pointed to the problems, Ban Sang Vetiver Grass Product Group were lacked of knowledge's concerning marketing, branding and product. So that this project had provided them the development assistance by arranging experts to educate the group members about marketing, management and product design, consequently, these groups became able to formulate product plans to assure standard quality output, and got a new design for container in the form appropriate as souvenir, and sent product to make market testing at the central Chiangmai airport plaza. And collect the consumer's data for analysis. This research can refer for such attempt by acting as a demonstration and product development research agent as well as arranging training and demonstration activities for other interested groups.

Keywords: Knowledge Management, Marketing, Vetiver Grass Product, Co-operative, Business community

การบำบัดและใช้ประโยชน์จากน้ำเสียจากการผลิตขนมจีนในพื้นที่ ตำบลขี้เหล็ก โดยวิธีการชีววิธีและบ่อชีวประดิษฐ์

The Utilization of Waste Water from Thai Noodle in Tomboy Keeleg, Chiang Mai Province by Bioprocess and Bio Park

ณัฐพงษ์ บุญยั้งเจริญ¹⁾ และ ทัดพร คุณประดิษฐ์²⁾

นักศึกษาระดับปริญญาโท¹⁾ สาขาวิชาเทคโนโลยีชีวภาพ อาจารย์ที่ปรึกษาหัวหน้าโครงการ²⁾ สาขาวิชาชีววิทยา

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

202 ถนนช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300

บทคัดย่อ

การศึกษากำบัดน้ำเสียและการใช้ประโยชน์จากน้ำเสียจากการผลิตขนมจีนในพื้นที่ตำบลขี้เหล็กโดยวิธีการชีววิธีและบ่อชีวประดิษฐ์ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2552 ถึงเมษายน พ.ศ.2553 โดยทำการศึกษาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการเลี้ยงสาหร่าย 4 ชนิด ได้แก่ *Spilulina* sp., *Chlorella* sp., *Botryococcus* sp. และ *Nostochopsis* sp. พบว่าชุดทดลองเพาะเลี้ยง *Spilulina* sp. และ *Chlorella* sp. มีการเจริญดีที่สุดที่อัตราส่วนการเจือจาง 3 : 7 และ 2 : 8 ตามลำดับ ส่วนสาหร่ายชนิดที่เหลือไม่พบการเจริญอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ในทั้งสองชุดการทดลองพบการลดลงของปัจจัยบ่งชี้ น้ำเสีย โดยเฉพาะ ค่า BOD และปริมาณสารอาหาร ไนโตรเจนในโตรเจน และแอมโมเนียในโตรเจน ดังนั้นการใช้สิ่งมีชีวิตสามารถใช้ในการบำบัดน้ำเสียจากโรงงานขนมจีนได้ แต่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของสิ่งมีชีวิตและเป้าประสงค์ของการใช้ประโยชน์

คำสำคัญ การบำบัดและการใช้ประโยชน์ น้ำเสีย ชีววิธี คุณภาพน้ำ บ่อชีวประดิษฐ์

Abstract

The study of waste water treatment and utilization from Thai noodle production in Tumbol Keeleg sub district by bioprocess method and Bio-Park from December 2009 to April 2010. The study focused on the appropriate dilution of waste water for algal culture including, *Spilulina* sp., *Chlorella* sp., *Botryococcus* sp. and *Nostochopsis* sp. The results shown that *Spilulina* sp. and *Chlorella* sp. were highest growth in dilution rate 3:7 and 2:8 respectively. The remaining species of algae growth were not significant. In addition, both of experiment (*Spilulina* sp. and *Chlorella* sp.) was lead to reduce of wasted water especially BOD, Nutrients, Nitrate-Nitrogen and Ammonia-Nitrogen. Therefore, those organisms can be used in water treatment in The Thai noodle production however; the appropriate of organism and goals for these applications should be concerned.

Keywords: Utilization Waste Water, Bioprocess, water Quality, Bio Park

การพัฒนาศักยภาพสตรีวัยหมดประจำเดือนในการออกกำลังกาย และการบริโภค
อาหารเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ในตำบลขี้เหล็ก อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
**Self - Efficacy development in exercise and healthy food consumption
of menopausal women in Keileak Subdistrict Maerim District
Chiang Mai Province**

ชูเชิด ปวนปิ่นตา¹⁾ จิตมา กตัญญู²⁾
นักศึกษานิเทศศาสตร์¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและสิ่งแวดล้อม
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
202 ถนนโชตนา ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300 โทร 053-885651
E-mail: yo45chi@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนา เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมสุขศึกษาที่ประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้
ความสามารถตนเอง ในการออกกำลังกายและบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของสตรีวัยหมดประจำเดือน
ในตำบลขี้เหล็ก อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 16 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม
การประเมินผลการเปลี่ยนแปลงทางกายประกอบด้วยน้ำหนัก ความยาวเส้นรอบเอว ดัชนีมวลกาย การ
ทดสอบสมรรถภาพทางกายก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมสุขศึกษา ดำเนินการระหว่างเดือนวันที่ 6
มกราคมถึงเดือนวันที่ 6 เมษายน 2553 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าสถิติ Paired Sample t – test

ผลการศึกษาพบว่า

1.1 หลังการเข้าร่วมโปรแกรมสุขศึกษากลุ่มตัวอย่าง มีความรู้เรื่องการออกกำลังกาย การ
รับรู้ความสามารถตนเอง การคาดหวังในผลลัพธ์ของการออกกำลังกาย พฤติกรรมการออกกำลังกาย
และพฤติกรรมการบริโภคอาหาร ดีวก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมสุขศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
แต่ไม่พบความแตกต่างของทัศนคติ การรับรู้ความสามารถตนเอง การคาดหวังในผลลัพธ์ของการ
บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

1.2 หลังการเข้าร่วมโปรแกรมสุขศึกษากลุ่มตัวอย่าง มีน้ำหนักตัว ความยาวรอบเอว ดัชนีมวลกาย
และปริมาณพลังงานจากการรับประทานอาหาร ลดลงภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมสุขศึกษา
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความแตกต่างของ ความดันโลหิตขณะหัวใจบีบตัวขณะพัก ความ
ดันโลหิตขณะหัวใจคลายตัวขณะพัก ชีพจรขณะพัก ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแขน ความอ่อนตัว
และความจุปอด

คำสำคัญ การรับรู้ความสามารถตนเอง สตรีวัยหมดประจำเดือน โปรแกรมการสอนสุขศึกษา

Abstract

This research utilized the research development approach to study the effects of a
constructed health education program developed from the application of Self-efficacy Theory to the

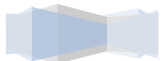
exercise program and consuming food for health in 16 menopausal women in Aumpour Marim Chiang Mai province. Data was collected by questionnaire and physiology test of the group at the beginning and end of the program. The duration of the study lasted 12 weeks from January 6th, 2010 to April 6th, 2010. The data were then evaluated and analyzed through the statistical methods including frequency distribution, percentage, mean and standard deviation and paired t-test.

The result from the study showed that :

1. At the end of the program, the level of knowledge concerning exercise, perceived self-efficacy, outcome expectation, exercise behavior and food consume behavior of the sample group had improved significantly. However, no significant changes could be detected in the level of attitude concerning food Consume, perceived self-efficacy, outcome expectation on food consume

2. At the end of the program, the level of body weight, body mass index and body waist of the sample group had improved significantly. However, no significant changes could be detected in the level of systolic blood pressure, diastolic blood pressure, pulse at rest, flexibility, and hand muscle strength and lung capacity.

Keywords: Self-Efficacy Theory, Menopausal Women, Health Education Programme

การเปรียบเทียบคุณสมบัติคุณภาพถั่วเน่าแผ่นระหว่างวิธีการ
โดยภูมิปัญญาชาวบ้านกับการใช้เชื้อจุลินทรีย์บริสุทธิ์
Property comparison of Thua nao plate quality between
folk wisdom method and pure culture method

กรรณิการ์ ปาวงค์¹⁾ และวัชรีย์ หาญเมืองใจ²⁾

นักศึกษานิเทศศาสตร์¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾

สาขาวิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

202 ถนนโชตนา ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300 โทรศัพท์ : 053-885626

E-mail: watchareec@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษากรรมวิธีในการผลิตถั่วเน่าแผ่นโดยอาศัยภูมิปัญญาชาวบ้าน และการสัมภาษณ์กลุ่ม
ชาวบ้านในเขตพื้นที่ชุมชนบ้านขาม ตำบลชี้เหล็ก อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าชาวบ้านใช้
วิธีการหมักถั่วเน่าโดยวิธีธรรมชาติโดยปล่อยให้เชื้อขึ้นเองตามธรรมชาติ ส่วนพฤติกรรมการกินถั่ว
เน่าของคนในชุมชนตำบลชี้เหล็กจะกินในลักษณะของถั่วเน่าชา ถั่วเน่าเมอะ และถั่วเน่าแผ่น และเมื่อ
เก็บตัวอย่างถั่วเน่าจากเขตพื้นที่ชุมชนบ้านขาม ตำบลชี้เหล็ก โดยเก็บตัวอย่างถั่วเน่าแต่ละชนิดที่ผ่าน
กระบวนการหมักแล้ว 2 และ 3 วัน (บดละเอียด) ถั่วเน่าที่ผ่านกระบวนการหมักแล้ว 3 วัน (เป็น
เมล็ด) และถั่วเน่าในรูปของถั่วเน่าแผ่นที่ผ่านการหมักนาน 2 และ 3 วัน ทำการแยกเชื้อจุลินทรีย์
เพื่อให้ได้เชื้อบริสุทธิ์ พบว่าถั่วเน่าผ่านกระบวนการหมักนาน 2 วัน (บดละเอียด) สามารถแยกได้ 3
ไอโซเลต ส่วนถั่วเน่าผ่านกระบวนการหมักนาน 3 วัน (บดละเอียด) สามารถแยกเชื้อได้ 4 ไอโซเลต
ถั่วเน่าที่ผ่านกระบวนการหมักนาน 3 วัน (เป็นเมล็ด) สามารถแยกเชื้อได้ 5 ไอโซเลต ถั่วเน่าที่ผ่าน
การหมักนาน 2 วัน (แผ่น) สามารถแยกเชื้อได้ 3 ไอโซเลต และถั่วเน่าที่ผ่านการหมักนาน 3 วัน
(แผ่น) สามารถแยกเชื้อได้ 4 ไอโซเลต

คำสำคัญ ถั่วเน่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน

การมีส่วนร่วมของสตรีในการจัดการปัญหาความขัดแย้งการใช้ทรัพยากรจากป่า
ในเขตพื้นที่ชุมชนตำบลชีเหล็กกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
**Women's Participation in Conflicts Management of Forest Resource Use
in the community area of Keelex sub district
and Chiang Mai Rajabhat University**

เลิศพล คำมูล¹⁾ ณัฐภพ ละอัม¹⁾ สุदारัตน์ เมืองแก้ว¹⁾ และจตุพร เสถียรคง²⁾
ผู้ช่วยวิจัย¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษาหัวหน้าโครงการ²⁾
หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเกษตรศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถนนช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300
Minnie_may0905@hotmail.com

บทคัดย่อ

สตรีมีส่วนให้การสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนอยู่เสมอ และเห็นได้จากในปัจจุบันสตรีมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น โดยได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ดำเนินในหลายๆ ด้าน หรือมีส่วนร่วมเข้าไปตัดสินใจในเรื่องสำคัญเสมอ สตรีในชุมชนในพื้นที่ชุมชนตำบลชีเหล็กส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ว่างจากการทำงานในไร่ นา จะเก็บของป่า เช่น ใบตอง เห็ด หน่อไม้ เพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว ซึ่งการเข้าไปก่อตั้งวิทยาเขตสะลวง - ชีเหล็ก ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบในการใช้ทรัพยากรจากป่าในพื้นที่ จึงเป็นสาเหตุความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรจากป่าในพื้นที่ชุมชนตำบลชีเหล็กกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คณะผู้วิจัยจึงทำการศึกษาการถึงสาเหตุของปัญหาข้อขัดแย้งและการมีส่วนร่วมของสตรีในชุมชนตำบลชีเหล็กในการจัดการปัญหาความขัดแย้งการใช้ทรัพยากรจากป่าในพื้นที่ชุมชนตำบลชีเหล็กกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในการศึกษางานวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยได้จัดเวทีระดมความคิดเห็นจากผู้ชุมชน สัมภาษณ์ประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรจากป่าโดยตรง และจัดทำแบบสอบถามประชาชนทั้ง 8 หมู่บ้านในตำบลชีเหล็ก

ผลการศึกษาพบว่าจากสมัยอดีตชาวบ้านในชุมชนได้ใช้ทรัพยากรในพื้นที่ป่าชุมชนตำบลชีเหล็กได้อย่างอิสระ ปัจจุบันได้มีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตสะลวง - ชีเหล็ก ได้มาก่อตั้งขึ้นทำให้การใช้ทรัพยากรจากป่าในพื้นที่ป่าชุมชนตำบลชีเหล็กไม่ได้รับความสะดวก ซึ่งสตรีในพื้นที่ตำบลชีเหล็กได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขโดยมีบทบาทสำคัญในการประสานงานและระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมและจัดหาอาชีพเสริมอื่นนอกจากการหาของป่า ในบางครอบครัวสตรียังเป็นผู้นำในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งและเป็นที่ปรึกษาในครอบครัวถึงการจัดการแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น หลังการเสร็จสิ้นการวิจัยนี้ ผลการวิจัยสามารถนำไปปรับใช้กับตำบลสะลวงและพื้นที่อื่นๆ ที่มีปัญหาในลักษณะเดียวกันได้นอกจากนี้ระหว่างกระบวนการวิจัยได้สร้างนักวิจัยใหม่ ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา ชาวบ้าน เจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่ อีกทั้งสร้างพหุภาคีระหว่างทีมนักวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เทศบาลตำบลชีเหล็กกรมป่าไม้ เพื่อร่วมแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

คำสำคัญ บทบาทสตรี การจัดการความขัดแย้ง การมีส่วนร่วมของชุมชน

Abstract

Women usually participate to support the activities of the community. Women have more roles at present. They are multilaterally appointed to be leaders or to participate in discussing important matters. Most women who are in Keelex sub district are farmers. When they are not farming they will get wild things such as banana leaves, mushrooms and bamboo shoots for their adjunct income. Establishment of Chiang Mai Rajabhat University Campus Saluang - Keelex can affect people in the area who use wild resources. This is the cause of conflict between the local people and Chiang Mai Rajabhat University.

Accordingly, the researchers study the causes of conflict and the participation of local women in solving the wild resource conflict between local people and Chiang Mai Rajabhat University. In this study researchers held a brainstorming session with community leaders. Researchers interviewed local people about using wild resources and make questionnaires for 8 communities in Keelex sub district.

The result shows us that local people independently use Keelex sub district's wild resources. And then, Chiang Mai Rajabhat University Campus Saluang - Keelex was established. This made local people uncomfortable to use their wild resources. Local women have participated in trying to solve this problem. They have an important role to coordinate between the community and Chiang Mai Rajabhat University. Also, they are leaders in creating activities and finding other jobs besides collecting wild things. In some families, women are leaders and advisors who find solutions for many conflicts. After we have finished, the result can be used to apply to Saluang sub district or others that have this problem. Furthermore, the research has trained new researchers such as teachers, students, local people and local government officers also this is a multilateral project of Rajabhat Chiang Mai University researchers, Keelex municipality and the Forest Department to solve this problem and develop the region continually.

Keywords: women role; solving the conflicts; participation of community

การขัดเกลาทางสังคมตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในชุมชนห้วยน้ำริน ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

Socialization through Buddhism of People in Heay Nam Rin Community

Keeleg Subdistrict Maerim District Chiangmai Province

ชนภัทร ตะดิรัตน์¹⁾ ปรีชา มาเยอ¹⁾ เอมนิกา มาหวัน¹⁾ อาจารย์สัญญา สะสอง²⁾

นักศึกษา¹⁾ หัวหน้าโครงการวิจัย²⁾

หลักสูตรปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

E-mail : suriyasuriyong@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การขัดเกลาทางสังคมตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในชุมชนห้วยน้ำริน ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสร้างความเข้มแข็งในสังคม และ 2) เพื่อใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาขัดเกลาปัญหาทางสังคม โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเชิงลึกเจาะจงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือพระสงฆ์ ชาวบ้าน ครู ผู้นำชุมชน ซึ่งผลการวิจัยสรุปวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้ ในประเด็นการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสร้างความเข้มแข็งในสังคม พบว่า พระพุทธศาสนายังคงมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมไม่ว่าจะเป็นด้านการดำเนินชีวิต หรือการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยพระสงฆ์จะเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณในการนำพาประชาชนในชุมชนให้ร่วมกันเข้าวัดทำบุญ เจริญภาวนาเพื่อให้ชีวิตและผู้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ส่วนประเด็นการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาขัดเกลาปัญหาทางสังคม พบว่า ประชาชนในเขตชุมชนห้วยน้ำริน เวลาเมื่อประสบปัญหาหรือความไม่สบายใจใดๆ จะพึ่งพาอาศัยบิดามารดา ผู้ปกครอง ญาติผู้ใหญ่ และพระสงฆ์ในการให้คำแนะนำช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อยู่เสมอ บทบาทพระสงฆ์ในฐานะผู้เป็นที่พึ่งพาแก้ปัญหาทางใจยังคงได้รับการยอมรับจากชาวบ้านเหมือนในอดีต เพราะฉะนั้นหลายปัญหาจึงไม่ได้จบที่กฎหมายบ้านเมือง แต่จบลงด้วยดีที่วัด โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้นำในการไกล่เกลี่ยปัญหาต่างๆ ให้บรรเทาเบาบางและหมดสิ้นไปในที่สุด

คำสำคัญ พระพุทธศาสนา การขัดเกลาทางสังคม

Abstract

The objectives of the study about "Socialization through Buddhism of people in Heay Nam Rin Community, Keeleg Subdistrict, Maerim District, and Chiangmai Province" were using Buddhism principles to develop social strength and to improve social problems through the in-depth interview with the focusing group of the main participants who were monks, local wise men, teachers, and community leaders.

The result of the study according to the use of Buddhism principles to develop social strength indicated that Buddhism still played a major part in strengthening the community,

both the way of life and peaceful integration into the community, and with the guidance of the monks in leading people in the community to go to the temple, make merit, and to practice meditation in order to enhance peaceful living. In case of the use of Buddhism principles to improve social problems, the result showed that people living in Heauy Nam Rin area would depend upon their parents, older relatives, and monks for practical suggestions and solutions to the problems. To put in another way, the monk roles in the community as the mental support had been accepted from the villagers since the past time. As a result, many social problems were not solved legally. They were well covered at the temple with the help of the monks.

Keywords: Buddhism, Socialization

**การย้ายถิ่นและการปรับตัวด้านอาชีพเกษตรกรกรรมของชาวม้ง
หมู่ 8 บ้านแม่กะเปียง-บ้านห้วยเตาธุ ตำบลสะลวง อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่
The Relocation and Self Adjustment in Identity Building of the Mhong Ethnic
Group in Saloung, Mae Rim District, Chiang Mai Province**

รพีภัทร กมลสิทธิ์สิริกุล¹⁾ ชาลี แซ่ลี¹⁾ พิมจิต แซ่ย่าง¹⁾ โฆษิต ไชยประสิทธิ์²⁾

นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษาหัวหน้าโครงการ²⁾

สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

202 ถนนช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการย้ายถิ่นและการปรับตัวด้านอาชีพเกษตรกรกรรมของชาวม้งบ้านห้วยเตาธุ ตำบลสะลวง อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาประวัติและความ เป็นมาการตั้งถิ่นฐานของชาวม้งบ้านห้วยเตาธุ และเพื่อศึกษาสาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัว ด้านอาชีพเกษตรกรกรรมของชาวม้งบ้านห้วยเตาธุ

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การสังเกตทั้งแบบมี ส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ ตรวจสอบข้อมูล นำเสนอโดยการบรรยาย และสรุปเชิงวิเคราะห์ ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

พัฒนาการของรูปแบบการผลิตทางการเกษตรของชาวเขาเผ่าม้ง คือการเปลี่ยนแปลง รูปแบบการผลิตแบบพอมีพอกินเพื่อบริโภคเป็นการผลิตแบบเพื่อขาย เงื่อนไขที่ส่งผลต่อการ เปลี่ยนแปลงมีทั้งเงื่อนไขภายใน ได้แก่การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในระบบการผลิต การดูตัวอย่าง จากผู้นำอาชีพ และจากการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ทำกินของหมู่บ้าน และเงื่อนไขภายนอก การ คมนาคมขนส่ง การติดต่อสื่อสารที่สะดวกรวดเร็ว เจ้าหน้าที่เข้ามาส่งเสริมอาชีพในชุมชน ตลาด รองรับผลผลิต การสนับสนุนการผลิตทั้งจากหน่วยงานรัฐและเอกชน

คำสำคัญ ม้ง การย้ายถิ่น การปรับตัว อาชีพ

ABC-PUS 103054

บทบาทด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในตำบลสลวงที่มีต่อครอบครัว
Healthy Role of Elderly People Approach to their family
in Salaung Sub District

กรรณิการ์ ไคร่ม่วง¹⁾ จตุพร ปัญญาไว¹⁾ รพีพรรณ เสมอใจ¹⁾ วิทญา ตันอารีย์²⁾
นักศึกษา¹⁾ หัวหน้าโครงการวิจัย²⁾

สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
202 ถนนช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300
E-mail : wittaya_t@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษามหาวิทยาลัยด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในตำบลสลวงที่มีต่อครอบครัว โดยใช้กระบวนการประชุมอย่างมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ (Appreciation Influence Control-AIC) ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุของตำบลสลวง พบว่า ผู้สูงอายุมีบทบาทในการส่งเสริมสุขภาพคือการออกกำลังกาย การใช้สมุนไพร การตื่นเช้า บทบาทในการป้องกันโรค คือการดื่มน้ำสมุนไพร การให้คำแนะนำ ดูแลบุตรหลาน บทบาทในการรักษาโรค คือ การใช้สมุนไพร การรักษาด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเชื่อ อุปสรรคของการแสดงบทบาทของผู้สูงอายุคือ การไม่ได้อยู่กับลูกหลาน ปัญหาสุขภาพที่เสื่อมตามวัย ปัญหาลูกหลานไม่ยอมรับในศักยภาพของผู้สูงอายุ

คำสำคัญ บทบาทผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุ ครอบครัว สารธารแห่งชีวิต

Abstract

The Study was Healthy Role of Elderly People Approach to their family in Salaung Sub District by Appreciation Influence Control-AIC and In-depth Interview Elderly Club found that the role of health promotion was exercise, using herbs, wake up in the morning. The role of health prevention was drinking herbal water, advising and care your descendant. The role of treatment was using herbs, treat by tradition knowledge. Obstacles to the role of the elderly don't live with your descendant, health deterioration by age and not accept the potential of the elderly.

การสื่อสารเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพร ตำบลสะลง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่

Communication for Developing and Conservation of herbal learning resource in Saluang Sub district Marim District Chiangmai Province

จันทร์วดี สนธิคุณ¹⁾ กรณ์พงศ์ สุขสกุล¹⁾ อัมพรสินธ์ สุขสกุล¹⁾ อุไร ไชยเสน²⁾

นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ สาขาวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ถนนช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50300 โทรศัพท์ 0-5388-5800 ต่อ 34 โทรสาร 0-5388-5809

E-mail : uraik@hotmail.com

บทคัดย่อ

จากการเผยแพร่ความหลากหลายของสมุนไพรในพื้นที่ตำบลสะลง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ กว่า 300 ชนิด ส่งผลทั้งด้านบวกและด้านลบกับชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปริมาณที่ลดลงของสมุนไพร ชุมชนจึงสร้างคำถามขึ้นมาว่า จะอนุรักษ์คุ้มครองสมุนไพรและจะพัฒนาแหล่งเรียนรู้สมุนไพรของชุมชนอย่างไร รวมถึงการสร้างมัคคุเทศก์น้อยให้กลับมาอีกครั้ง การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาวิธีการสื่อสารและการนำเสนอสำหรับมัคคุเทศก์น้อยเพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรในลักษณะ “รู้จัก เก็บเป็น ใช้เป็น และคุ้มครองอนุรักษ์” ให้กับประชาชนในพื้นที่ เพื่อสร้างมัคคุเทศก์น้อยฝึกอบรมตามวิธีการสื่อสารและการนำเสนอที่ชุมชนคัดเลือก และเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพรในชุมชน โดยใช้วิธีดำเนินการเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่มีการบูรณาการระหว่างองค์ความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรของชุมชน และ องค์ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสาร ผลจากการวิจัยหลังจากฝึกฝนมัคคุเทศก์น้อย 10 คนเรียนรู้พืชสมุนไพรที่ต้องการอนุรักษ์ 12 ชนิด และเรียนรู้วิธีการสื่อสารและการนำเสนอตามองค์ประกอบการสื่อสารพบว่า ทูตน้อยมัคคุเทศก์รุ่น 1 มีความรู้ความเข้าใจและทักษะการสื่อสารเกี่ยวกับพืชสมุนไพร ระดับดีมาก จำนวน 3 คน ระดับดี จำนวน 3 คน ระดับปานกลาง จำนวน 2 คน และ ระดับพอใช้ได้ จำนวน 2 คน และได้ร่วมกันสร้างสื่อผังความคิดพืชสมุนไพร ไปสเดอร์ ไปปลิว และป้ายชื่อ เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ผลจากการลงพื้นที่สื่อสารกับชุมชนพบว่าชุมชนบ้านสะลงนอกทุกคน มีความสนใจกับกิจกรรมและให้ความร่วมมือกับการทำกิจกรรม มีความชอบกับกิจกรรม มีความต้องการให้ดำเนินกิจกรรมต่อไป มีความเห็นว่าการดำเนินกิจกรรมมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์พืชสมุนไพรของชุมชนได้ต่อไปในอนาคต มีความเห็นว่าการสื่อสารในการดำเนินกิจกรรมดีแล้ว ชุมชนบ้านสะลงนอกร้อยละ 90 มีความต้องการให้ดำเนินกิจกรรมต่อไปเป็นประจำต่อเนื่องเดือนละครั้ง ร้อยละ 5 ต้องการให้ดำเนินกิจกรรมต่อไป 2 เดือนทำกิจกรรม 1 ครั้ง และร้อยละ 5 ต้องการให้ดำเนินกิจกรรม ปีละครั้ง และบ่อยครั้งเท่าที่จะทำได้ ซึ่งผลจากกิจกรรมวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้ชุมชนมีทูตน้อยมัคคุเทศก์รุ่นที่ 1 ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในพื้นที่ตำบลสะลงทั้ง 8 หมู่บ้าน และชุมชนอื่นๆ ที่มีความหลากหลายของพืชสมุนไพรและมีความต้องการอนุรักษ์พืชสมุนไพรไว้ รวมถึงโรงเรียนที่ต้องการปลูกฝังการอนุรักษ์พืชสมุนไพรให้กับเยาวชนในชุมชน

คำสำคัญ พืชสมุนไพร การสื่อสาร มัคคุเทศก์น้อย

Abstract

From the revelation spreads the variety of herbs in in Saluang Sub district Marim District Chiangmai Province affect both of a side adds and a side with the community. The community then build a question upwards that, how are will conserve protect herbs will and develop a place learn herbs of the community, include building a little guide come back again, This research is bound for study the communication and the lead present for a little guide for perform to relay the knowledge about herbs plant in the character, know, pick be, use be, and protect conserve, give with people in the area, for build a little guide trains to follow the communication and the lead present at the community choose, and for develop a place learns herbs plant in the community. The result from the research after train a little 10 person guides learn herbs plant which wants to conserve, the communication meet that a little guide generation ambassador is omniscient the understanding and communication skill about herbs plant, the level is excellent 3 persons amounts, the level is good 3 persons, average 2 persons, and the level is fairly 2 persons. After a little guide communicates with the community meets that the community is liking and requirement proceed the activity next, proceeding activity contributes to in plant herbs conservation will have of the community next in the future, 90 percentages have the requirement proceed the activity next regularly continual month vacates time, 5 percentages want to proceed the activity 2 months do 1 activity time, and 5 percentages want to proceed the activity, year vacate time, and many times as much as can. From the research the community has 1 a little guide generation ambassador at can apply effectively in Saluang Sub district and other community at have the variety of herbs plant and have the requirement conserve herbs plant keep, include the school where want to establish plant herbs conservation gives with the youth in the community.

Keywords: herbs, communication, a little guide, conserve

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องเห็ด ในพื้นที่ตำบลสะलग อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

Local Wisdom Mushroom at Saluang District Maerim Chiang Mai

ธีรศักดิ์ หาญสุข¹⁾ รักษิณา วงศ์ชัยพันธ์¹⁾ ศศิธร ธรรมชัย¹⁾ ศิริกรณ์ กันขัต²⁾

ผู้ช่วยนักวิจัย¹⁾ และ อาจารย์ที่ปรึกษาหัวหน้าโครงการ²⁾

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

202 ถนนช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300

บทคัดย่อ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชน และในตัวผู้รู้เอง จึงควรมีการสืบค้น รวบรวม ศึกษา ถ่ายทอด พัฒนาและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง บทความนี้จะได้นำเสนองานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลสะलग อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยกระบวนการวิจัยเริ่มจาก การประชุมกลุ่มนักวิจัย และตัวแทนชาวบ้านในพื้นที่ตำบลสะलग ได้ผลสรุปการดำเนินงานศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องการเก็บเห็ดที่มีชุมชนจากนั้นใช้แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ผู้รู้หรือปราชญ์ชาวบ้าน จัดทำเป็นระบบฐานข้อมูล และคู่มือเห็ดผลจากการสัมภาษณ์ได้ข้อมูลเห็ดจำนวน 40 ชนิด โดยเป็นเห็ดรับประทานได้ 28 ชนิด และเห็ดที่รับประทานไม่ได้หรือเห็ดพิษ 12 ชนิด ซึ่งไม่สามารถสำรวจเห็ดในพื้นที่จริงได้ นำระบบฐานข้อมูลและคู่มือไปเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ ชาวบ้านมีความรู้ สามารถแยกความแตกต่างของเห็ดแต่ละชนิดอย่างง่าย และรู้จักการสังเกตลักษณะบางประการ รวมถึงรู้จักสังเกตเห็ดที่เป็นพิษ เพื่อหลีกเลี่ยงการนำมาบริโภค ซึ่งอาจเกิดอันตรายได้ สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ และใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ศึกษา และบริเวณใกล้เคียงได้ ซึ่งจะไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังมีประโยชน์อย่างใหญ่หลวงต่อการวางแผนพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนและมั่นคงต่อไป

คำสำคัญ เห็ด ตำบลสะलग ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฐานข้อมูล

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOP ของตำบลสะलग
อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

Developing information systems to promote OTOP products
in Tambon Saluang Amphur Maerim Chiang Mai

วุฒิชัย ทะนันชัย¹⁾ วิทยา พงษ์จันทร์สม¹⁾ เสาวลักษณ์ วันเอก¹⁾
และ บุษราภรณ์ มัททรนชัย²⁾

นักศึกษาผู้ช่วยนักวิจัย¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษาหัวหน้าโครงการ²⁾

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

202 ถนนช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300

E-mail: butsaraporn@hotmail.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOP ของตำบลสะलग อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างระบบสารสนเทศใช้ในการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ OTOP ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น วิธีการดำเนินงานโดย ศึกษาข้อมูลผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่น จัดเวทีชุมชน สร้างระบบสารสนเทศตามความต้องการของชุมชน เครื่องมือที่ใช้พัฒนาระบบระบบสารสนเทศคือ โปรแกรม Dreamweaver ภาษาใช้เขียนโปรแกรมคือ ภาษาPHP และใช้การจัดการฐานข้อมูลจากโปรแกรม My SQL ระบบสารสนเทศได้มาทดสอบกับผู้เชี่ยวชาญระบบด้วยเครื่องมือแบบสอบถาม พบว่ามีความเหมาะสม และทดสอบกับผู้ใช้งาน พบว่า ด้านข้อมูลนำเข้ามีความพึงพอใจมาก ด้านการทำงานของระบบมีความพึงพอใจมาก และด้านการแสดงผลมีความพึงพอใจมาก เมื่อนำระบบสารสนเทศส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOP มาใช้งานจริงแล้ว ชุมชนสามารถนำระบบสารสนเทศมาบริหารจัดการเพิ่มหรือปรับปรุงรายการสินค้าเองได้ นำเว็บไซต์มา Link ในเว็บขององค์การบริหารส่วนตำบลและนำมาติดกับฉลากของสินค้า ทำให้ลูกค้าและผู้สนใจดูรายละเอียดสินค้าได้ง่ายขึ้น ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์และช่วยควบคุมราคาสินค้าไม่ให้ถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางได้

คำสำคัญ พัฒนา สารสนเทศ ผลิตภัณฑ์ OTOP สะलग

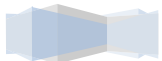
Abstract

Developing information systems to promote OTOP products in Tambon Saluang Amphur Maerim Chiang Mai is intended to create information systems used to release the OTOP products are increasingly recognized. Procedures were by learning products and local staging community information system which are needs of the community. Tools to develop information systems are the programming language Dreamweaver program which is used PHP language and database management program My SQL. Information systems were tested with an expert system with a query tool. Found appropriate. Usage and testing work with the data was imported with much satisfaction. The systems are extremely satisfied. And

the results are extremely satisfied. Once the information system to promote OTOP products actually use. Community can take care systems management information to add or update your own catalog on the Web Link to the website of the District Administration and are attached to the product label. Allow customers and enthusiasts see detail more easily. Reduce costs and control of promotion and price advantage of being the middleman.

Keywords: Develop Information Promote Product Saluang

**ความมั่นคงทางอาหารของชุมชนในพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม กรณีศึกษา :
บ้านป่าสักหลวง หมู่ที่ 1 และ 2 เทศบาลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
Food Security of Community at Wieng Nhong Lom Wetland Case Study :
Pha sak Luang Village Moo 1 Jun-Jvua Municipality Amphur Mea-Jun
Chiangrai Province**

จรรยา หยกสถาพรกุล¹⁾ อ่างกร ปองกิจสุนทร¹⁾ ทวีศิลป์ หงส์หิน¹⁾ นิคม บุญเสริม²⁾
นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์¹⁾ หัวหน้าโครงการ²⁾ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
80 หมู่9 ถนนพหลโยธิน ตำบลบ้านตู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
E-mail : n_boonserm@yahoo.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง ความมั่นคงทางอาหารของชุมชนในพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม กรณีศึกษา :
บ้านป่าสักหลวง หมู่ที่ 1 และ 2 เทศบาลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อ
การศึกษารูปแบบการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ชุ่มน้ำ ศึกษาความมั่นคงทางอาหารของชุมชนที่มี
ความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ชุ่มน้ำ การจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ และแนวทางในการจัดการ
พื้นที่ชุ่มน้ำโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์บุคคลผู้ให้
ข้อมูลที่สำคัญ(Key - informants) จำนวน 14 คน โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth
Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory
Observation) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้แนวทางวิเคราะห์ตามแบบอุปนัย (Analytic Induction) โดย
การตีความจากข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลภาคสนาม ประกอบกับข้อมูลบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยใช้
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของ
การศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนบ้านป่าสักหลวง ได้ใช้ประโยชน์จากพื้นที่ชุ่มน้ำหนองเขียวในด้าน
การจับสัตว์น้ำและหาพืชพันธุ์เพื่อการบริโภคและขาย เป็นแหล่งน้ำอุปโภคและบริโภคภายในครัวเรือน
และเพื่อการเกษตร และเป็นพื้นที่สำหรับการเลี้ยงสัตว์ ความมั่นคงทางอาหารของในพื้นที่ชุ่มน้ำหนอง
เขียว สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การมีอยู่ของอาหาร (Food Availability) พบว่าชนิดพันธุ์ของพืชและสัตว์ในพื้นที่ชุ่มน้ำ
หนองเขียวในปัจจุบัน มีจำนวนใกล้เคียงกับอดีต แต่มีปริมาณน้อยกว่าอดีตมาก หลายชนิดสูญพันธุ์ไป
แล้ว ในขณะที่มีพันธุ์สัตว์น้ำชนิดใหม่เพิ่มมากขึ้น โดยการนำพันธุ์ปลาต่างถิ่นมาปล่อยโดยเน้นปลาโต
เร็วและขายได้ราคาดี
2. การเข้าถึงอาหาร (Food Accessibility) พบว่าชาวบ้านป่าสักหลวงส่วนใหญ่สามารถเข้าไป
เก็บผักและจับ สัตว์น้ำในหนองเขียวมาบริโภคได้ โดยใช้เครื่องมือจับปลาที่เคยใช้กันมาแต่อดีต แต่
เนื่องจากมีประชากรในชุมชนเพิ่มมากขึ้น คนที่จับปลาเพื่อขายต้องลงทุนในการซื้อเครื่องมือจับปลาให้
มากขึ้น เพื่อให้ได้ปลามากเพียงพอในการขายเป็นรายได้
3. การใช้ประโยชน์จากอาหาร (Food Utilization) การศึกษาพบว่าชาวบ้านใช้ประโยชน์จาก
สัตว์น้ำและพืชบริเวณหนองเขียว เพื่อเป็นอาหารในชีวิตประจำวันเป็นหลัก ที่เหลือก็เอาไปขาย และมี
การถนอมอาหารด้วยวิธีการต่าง ๆ

สถานการณ์ของพื้นที่ชุ่มน้ำหนองเขียวในปัจจุบัน พบว่าประชากรในชุมชนบริเวณรอบหนอง มีจำนวนมากขึ้น ทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำ พืชอาหาร รวมทั้งน้ำในการเกษตรมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของชาวบ้าน ชุมชนขาดประสิทธิภาพในการจัดการหนองเขียวมีการจับปลาโดยวิธีการที่ไม่เหมาะสม ทำให้ปริมาณปลาลดลง วัชพืชทำให้หนองตื้นเขิน การพัฒนาหนองเขียวโดยการขุดลอก ทำให้พืชอาหารหลายชนิดลดลงเป็นจำนวนมาก และบางชนิดสูญพันธุ์

ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยเห็นว่า ชุมชนบ้านป่าสักหลวง ควรร่วมกันจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำหนองเขียว โดยการจัดตั้งองค์กรชุมชนขึ้น เพื่อกำหนดระเบียบ และแผนการใช้ประโยชน์ การอนุรักษ์ และฟื้นฟูหนองเขียวอย่างยั่งยืน เทศบาลตำบลจันจว้าควรจัดทำแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่ชุ่มน้ำหนองเขียว โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ควรนำความรู้ และข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ชุ่มน้ำหนองเขียว ไปพัฒนาหลักสูตรการศึกษาท้องถิ่น เพื่อจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนของตนเอง

คำสำคัญ ความมั่นคงทางอาหาร ความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่ชุ่มน้ำ เวียงหนองหล่ม

Abstract

The research entitled "Community Food stability in wiang nong Lom Watershed Area: A Case Study of Ban Pa Suk Luang Moo 1 and Moo 2, Janjawa municipality, Mae Jan District, Chiang Rai Province has 3 main purposes: to study the usage pattern of the watershed area, to study the community food stability which correlates to the usage pattern of the watershed area, and to study the management of watershed area and guidelines in the management of watershed area with community participation. The data was collected using the following tools: document studies, in-depth interviews of 14 key informants, focus group interviews, and participatory observation. The data collected were then analyzed using analytic induction method by interpreting from documents gathered and fieldnotes including other relevant contextual information. The analysis was based on the related theories in accordance to the purposes of the study.

The study revealed that Pa Sak Luang Village community made use of the watershed area in terms of fishing and catching other aqua-animals and gathering plants for consumption and for sale. The community also uses the watershed area as the main water resources for household consumption and for agriculture. Moreover, the watershed area is also used for raising animals. The food stability of Nong Khiew watershed area can be summarized as follows:

1. In terms of food availability, it was found that the variety of plants and animals species found in Nong Khiew watershed area are similar to what was found in the past whereas the numbers found are a lot less than was found in the past. A few of the species are extinct while some new species are also found. Non-native fish, which are fast growing and can be sold at high prices, were mostly found released into the water resources.

2. In terms of food accessibility, it was found that most of the Pa Sak Luang Villagers can still access the watershed area to pick vegetables and catch water animals in

the Nong Kiew area for consumption with the help of traditional catching tools. However, with the increase in population in the community, those fishing for a living from the catchment area needed fishing tools that will allow them to increase the catch and as a result to increase their income.

3. In terms of food utilization, the study found that the villagers benefited from the aquatic animals and plants in Nong Khiew watershed area as their daily food consumption. The remaining from the consumption is then sold in the market or else is preserved using various methods.

The present situation of the Nong Khiew watershed area was found to be more densely populated thus created an inadequate supply to the community in terms of food supply with regards to animals and plants including an inadequate supply of water resources for irrigation. The community lacks the efficacy in the management of the Nong Kiew watershed area for example the inappropriateness of fishing methods reduces the fish population; water weeds have shallowed the swap area. Moreover, the attempt to develop the Nong Kiew area by deepening the swamp resulted in the reduction of many varieties of edible plants whereas some species are reported as extinct.

The researcher suggests that Ban Pa Sak Luang community needs to cooperate in the management of the Nong Khiew watershed area by forming a community organ. The community organ then forms rules and devise sustainable plans for utilization, preservation, and restoration of Nong Khiew watershed area. Short term and long term plans need to be devised by the Janjawa municipality for the management of the natural resources within nong Khiew watershed area. The plans should emphasize community participatory process. Finally, the knowledge and information of Nong Khiew watershed area should be used and incorporated into the local curriculum with the aim to educate the concept of local natural resources to students and youngsters in the local area.

Keywords: Food Security Bio diversity Wetland Wieng Nhong Lom

การจัดการความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและงานโบราณคดีในเวียงหนองหล่ม
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
Knowledge Management of Local History and Archeological
in Wieng Nhong Lom Wetland, Mea-Chan Chiangrai Province by using the
Geographic Information System (GIS)

ชนะพล ภิณฺโญขวัญ¹⁾ ยุราวรรณ ศิริชัย²⁾ อภิวัฒน์ แผ่นคำ²⁾ พิพัฒน์พงศ์ อัครชัยสัจจา²⁾ ดชาวุธ ตุ่นคำ²⁾
และ ดุจฤดี คงสุวรรณ³⁾

ผู้ช่วยนักวิจัย¹⁾ โปรแกรมวิชาระบบสารสนเทศ
ผู้ช่วยนักวิจัย²⁾ และ อาจารย์หัวหน้าโครงการ³⁾ โปรแกรมวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

80 หมู่9 ถนนพหลโยธิน ตำบลบ้านตู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100

E-mail : dujludee@hotmail.com

บทคัดย่อ

การจัดการความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและงานโบราณคดีในเวียงหนองหล่ม อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นการบูรณาการองค์ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเข้ากับเทคโนโลยีสารสนเทศที่ได้เข้ามามีบทบาทกับชีวิตของมนุษย์มากยิ่งขึ้น เพื่อใช้ในการจัดการความรู้ที่ปรากฏในพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่มในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ภายใต้วัตถุประสงค์การวิจัยสองข้อ กล่าวคือ (1) เพื่อศึกษาและรวบรวมประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของเวียงหนองหล่ม อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และ (2) เพื่อจัดการความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและงานโบราณคดีในเวียงหนองหล่ม อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ นำเสนอเป็นชุดความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและงานโบราณคดีแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ผลการศึกษสามารถจัดจำแนกฐานข้อมูลออกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจากคำบอกเล่าซึ่งอ้างถึงตำนาน “โยนกนาคพันธุ์สิงหนวัตินคร” ที่ถล่มลง เรื่องราวของปลาไหลเผือกและการถล่มลงของเมืองด้วยเพราะอิทธิฤทธิ์ของพญานาค ดังปรากฏในลักษณะศิลปกรรมของวัดในพื้นที่และสิ่งแวดล้อมโดยรอบ

2. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่อ้างอิงถึงการเป็นบ้านเมืองระดับนครรัฐจากการปรากฏร่องรอยของคูน้ำคันดิน ที่ปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการใช้ที่ดินของเวียงหนองหล่มส่งผลกระทบต่อร่องรอยของหลักฐานประเภทคูน้ำคันดินทั้งที่ถูกไถกลบไปแล้ว หรือแม้บางส่วนยังปรากฏอยู่แต่ก็ไม่สามารถเห็นได้ชัดเจนว่าเป็นร่องรอยของคูน้ำคันดินโบราณ เนื่องจากขาดการจัดการที่ดีโดยชุมชนและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตนับแต่อดีตถึงปัจจุบัน แบ่งการศึกษาเป็น 2 กลุ่มกล่าวคือ

(1) วิถีชีวิตปางควาย ผู้เลี้ยงควายต่างมีองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการเลี้ยงควายในพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่มไม่ว่าจะเป็นเส้นทางหากินของควาย การดูแลควายในช่วงวัย

ต่างๆ รวมถึงวิถีชีวิตระหว่างวันของคนเลี้ยงควายจะสัมพันธ์อยู่กับหนองน้ำ เช่น การหาปลา ตกกุ้ง หรือการจักตอก อย่างไรก็ตามวิถีชีวิตปางควายเริ่มประสบปัญหามากขึ้น สัมพันธ์กับการขยายพื้นที่เพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจ ที่ส่งผลต่อแหล่งอาหารของควาย ทำให้จำนวนควายในพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่มลดลงมากกว่าครึ่งและในบางรายอาจเลิกเลี้ยงในที่สุด

(2) ภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นๆ ประกอบด้วยการประดิษฐ์กรรม จำนวน ๘ ท่าน ด้านสมุนไพร และตำรายาพื้นบ้าน จำนวน 5 ท่าน ด้านความเชื่อและศาสนา จำนวน 2 ท่าน และด้านอาหาร/ผักพื้นบ้าน จำนวน 1 ท่าน จากการศึกษาสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นข้างต้นสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องอยู่กับพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่มในฐานะที่มีความหลากหลายของทั้งพันธุ์สัตว์และพันธุ์พืชสูง ส่งผลผู้รู้ในกลุ่มนี้ได้ใช้ประโยชน์จากความหลากหลายดังกล่าว

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่าการศึกษาและรวบรวมประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจัดการความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและงานโบราณคดีด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อนำเสนอเป็นชุดความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและงานโบราณคดีในพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย คณะวิจัยสามารถจัดทำฐานข้อมูลในรูปแบบที่กลุ่มประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตั้งปรากฏในผลการศึกษา ประกอบด้วยจำนวนแหล่งโบราณสถานที่ใช้ฐานข้อมูลเดิม(ตุรณิดา ปิงเมืองและคณะ. 2548) ปรากฏจำนวนแหล่งโบราณสถานทั้งที่สัมพันธ์กับตำนาน รวมถึงแหล่งโบราณสถานประเภทคูน้ำคันดินที่สามารถระบุตำแหน่งได้อย่างชัดเจนนั้นลดลงอย่างเห็นได้ชัด สาเหตุประการสำคัญเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้ที่ดินจากการเกษตรแบบดั้งเดิมสู่การเกษตรอุตสาหกรรมในปัจจุบัน รวมถึงการไม่เห็นคุณค่าของแหล่งโบราณสถาน เช่น วัดสันพระเจ้า ที่ปัจจุบันกลายเป็นที่ตั้งบ้านเรือน เป็นต้น ในทำนองเดียวกับกลุ่มประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตนับแต่อดีตถึงปัจจุบัน ทั้งวิถีชีวิตปางควายและภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นๆ แม้จะยังสามารถศึกษาและรวบรวมข้อมูลไว้ได้ อันประกอบด้วยจำนวนปางควาย 3 พื้นที่ กล่าวคือ ปางควายบ้านป่าสักหลวง ปางควายบ้านห้วยน้ำรากและปางควายบ้านตันยาง รวมถึงผู้รู้อีกจำนวนหนึ่ง (17 ท่าน) ที่นับวันจะลดจำนวนลงตามไปด้วย ทั้งนี้สาเหตุสำคัญประการหนึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาในด้านต่างๆที่เข้าถึงพื้นที่อย่างรวดเร็ว

คำสำคัญ การจัดการความรู้ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น พื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองหล่ม อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

Abstract

The research entitled "Knowledge Management of Local History and Archeological in Wieng Nhong Lom Wetland, Mae Chan Chiang Rai Province by using Geographic Information" was the integration of holistic local history and the information technology of people's daily lives to manage the knowledge in Wieng Nhong Lom Wetland, Chan Jua Sub-district Municipality, Mae Chan District, Chiang Rai Province.

The major objectives were (1) to study and collect local history of Wieng Nhong Lom Wetland, Mae Chan Chiang Rai Province and (2) to manage the Local History and Archeological in Wieng Nhong Lom Wetland, Mae Chan Chiang Rai Province by using Geographic Information. The research was presented in a package of story under the topic of Local History and Archeological for the Local Administrative Organization later.

The study results were categorized into 3 groups:

1. The local history obtained from hearsay referred to the chronicle entitled “Yonok Nakaphan Singh Hon Na Wat Na Korn” which was collapsed. The story of an eel and the collapse of the city by the supernatural power of the Naga as appeared on the arts in the temple area and environment surrounded.

2. The local history referred to nation-being at the city state level obtained from the traces of runnel and ridge. Nowadays, the change of using Wieng Nhong Lom affected the traces of the runnel and ridges were ploughed up and over or some of them were appeared but it could not see clearly that they were the ancient traces of the runnels and ridges because of they lacked of the appropriate management from the communities and local administration organization.

3. The local history related with the people’s life styles since the former time until nowadays was divided into 2 groups:

(1) The life styles of buffalo’s habitant, the herdsman had knowledge and local wisdom in Wieng Nhong Lom Wetland, including buffaloes’ path for a living. Taking care of buffaloes on different ages, the relationship of the herdsman with the wetland, for example, catching shrimps or weaving. However, the buffalo’s habitant faced with problems more and more. The problem was related with the expansion of growing industrial crops and affected the food source of the buffaloes. This reduced the numbers of buffaloes at in Wieng Nhong Lom Wetland to nearly a half and some cases, they stopped breeding eventually.

(2) The other local wisdom consisted of 9 inventors, 5 experts of herbs and medicines, 2 experts of beliefs and religions and 1 expert of local plants.

It could be concluded that the local wisdoms were related with Wieng Nhong Lom Wetland according to its diversity of animals and multi-cellular plants. Therefore, all the intellectuals or experts advantaged from the above diversity.

In conclusion, the study and the collection of local history by using Geographic Information to present in a package of the Local History and Archeological story in Wieng Nhong Lom Wetland, Mae Chan Chiang Rai Province, the researchers could do the data base in a form of local history as shown in the study results consisting of the number of ancient places of runnels and ridges specified the location clearly, they were decreased obviously. The important cause was the adaptation of the land usage method from traditional agriculture to the industrial agriculture, including the depreciation of the ancient place, for example, Wat San Phra Chao Temple. Nowadays, the temple was replaced by the people’s houses. Similarly, the local history related with the life styles since the past to present; 3 buffaloes habitants; Ban Pa Sak Luang, Ban Huay Nam Lark, and Ton Yang, including 17 intellectuals, even though, they could be studied and collected data but the number of them were also decreased because of the immediately approach of many aspects of development which was considered to be the main problem.

Keywords: Knowledge Management, Local History, Wieng Nhong Lom Wetland, Mea-Chan Chiangrai

การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำตะเกียงน้ำมันพืชแบบโบราณ

กรณีศึกษา ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

The Study of Local Wisdom in the Making of Traditional Vegetable-Oil-Lantern, Pongyangkok District, Lampang

อนุรุตร์ สมบูรณ์¹⁾ ทวีล สมอใจ¹⁾ ชัตติยา ชัตติยวรา²⁾

นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

119 หมู่ 9 ถนนลำปาง-แม่ทะ ตำบลชมมพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100

E-mail : kattiya18@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำตะเกียงน้ำมันพืชแบบโบราณของชุมชนปงยางคก เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ให้ความสำคัญกับรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อรวบรวมและจัดเก็บองค์ความรู้ ภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าและสร้างอาชีพให้แก่คนในชุมชน ตลอดจนการเผยแพร่และถ่ายทอดความรู้ในการทำตะเกียงน้ำมันพืชแบบโบราณ เพื่อเป็นข้อมูลแก่ผู้สนใจให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายและเป็นประโยชน์แก่คนในชุมชนที่ จะอนุรักษ์สืบทอดต่อไปในอนาคต

ผลการวิจัยสรุปว่า องค์ความรู้ในการทำตะเกียงน้ำมันพืชแบบโบราณ ในด้านวัตถุดิบ การเลือกใช้ไม้สักเป็นวัตถุดิบหลักถือเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนที่สร้างความแตกต่างจากชุมชนอื่น ในด้านกระบวนการผลิต รูปแบบของตะเกียงที่ถูกนำมาปรับใช้กับอุปกรณ์ในครัวเรือนที่สามารถหาได้ง่าย ได้แก่ น้ำมันพืช นั้น นอกจากสะท้อนความเรียบง่ายในการดำรงชีวิตแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นความห่วงใยและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมของชุมชนด้วย ในด้านการตลาด การจำหน่ายสินค้าในพื้นที่ชุมชน ช่วยสร้างงาน สร้างรายได้ และชาวบ้านยังคงใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนตามปกติสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการรวมกลุ่ม กลุ่มตะเกียงน้ำมันพืชแบบโบราณณไม่ได้รอคอยรับการช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐเพียงฝ่ายเดียว แต่พึ่งตนเองด้วยการรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายอาชีพ และในด้านการสืบทอด เผยแพร่ นั้น ข้อมูลจากการจัดเก็บองค์ความรู้ อย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมได้ถูก ขยายผลต่อด้วยการเผยแพร่ความรู้ผ่านเว็บไซต์อันเป็นการเปิดโอกาสให้คนภายนอกชุมชนได้เรียนรู้ แบ่งปันกัน ในวงกว้าง

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ยังมีประเด็นอีกมากที่จำเป็นต้องทำการศึกษาต่อยอด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำผลวิจัยนี้ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนอันจะเป็นการสืบสานความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนกับโรงเรียน และเป็นตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนให้แก่ชุมชนอื่นๆ ต่อไป

คำสำคัญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตะเกียงน้ำมันพืชโบราณ ปงยางคก

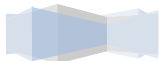
Abstract

The Study on the Application of Local Wisdom in the Makings of Traditional Vegetable-oil Lantern of Pong Yang Kong Community is a qualitative research using mainly the participatory action research approach. The aim is to gather and capture valuable knowledge, wisdom and job creation for the people in the local community and to disseminate knowledge related the makings of traditional vegetable-oil lantern to the public and the local community so as to keep the knowledge with them for the future.

The findings revealed that the knowledge on the making of vegetable-oil lantern from teak wood is unique to the community. This makes the product differ from those of other communities. In the aspect of the manufacturing process, the lanterns are made from indigenous raw materials easily found in the community such as vegetable oil. This reflects not only the simple lifestyle in the community but also their concern for the environment. In terms of the marketing of the product, while selling the products help create jobs and income, the people can still maintain their normal community life in accordance with the Sufficient Economy philosophy. In the aspect of community organization, the group did not just waiting for assistances from the government, they indigenously initiate their occupational network organization. They also vigorously disseminate and ensure the continuation of their knowledge through various channels including web site to share their knowledge to broader target groups.

This research is only a starting point to understand the local wisdom. There are many more issues for future researches, especially, the application of the findings in class and the participation of the community in curriculum development in local schools in order to conserve and promote such knowledge and constructive relationship in the community and to serve as learning and teaching model for other communities.

Key words: Local wisdom, Traditional vegetable-oil-lantern, Pongyangkok

การศึกษาการจัดการขยะโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง : กรณีศึกษามูลบ้านนางแล
The Study of Waste Management with the participation of Community
at Thumbol Pongyangkok, Hangchat District, Lampang Province :
The Case study of Nanglae Village

พิมพกา โปธิลังกา¹⁾ นราภรณ์ ชติยะวงศ์²⁾ และ บุญญฤทธิ์ ต๊ะบุญเรือง²⁾

อาจารย์ที่ปรึกษา¹⁾ นักศึกษา²⁾

สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

119 หมู่ 9 ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100

Email: phimpaka@lpru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางในการจัดการขยะที่เหมาะสมกับชุมชนบ้านนางแล โดยการศึกษาพฤติกรรมของการจัดการขยะในแต่ละครัวเรือนพบว่ามีการผลิตขยะเปียก ขยะแห้ง และขยะอันตราย คิดเป็น 78%, 92% และ 9% ตามลำดับ โดย 74% ของครัวเรือนทั้งหมดไม่มีการคัดแยกขยะภายในครัวเรือนก่อนที่จะนำไปทิ้ง ณ จุดพักขยะ ขณะที่ 26% นั้นจะมีการแยกขยะก่อน โดยบางครอบครัวจะมีการนำเอาขยะอินทรีย์ที่แยกได้ไปเป็นอาหารสัตว์ ขณะที่บางครอบครัวมีการคัดแยกขยะโดยแบ่งออกเป็น 3 ชนิดได้แก่ ขยะเปียก ขยะแห้ง และขยะอันตราย และมี 18% ของครอบครัวที่คัดแยกขยะมีการทำทั้งสองวิธีการร่วมกัน สำหรับแนวทางในการกำจัดขยะที่ชุมชนเห็นชอบร่วมกันได้แก่การเผาขยะอย่างถูกสุขลักษณะและการฝังกลบแบบสุขาภิบาล คิดเป็น 69% และ 55% ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม 55% ของชุมชนเห็นว่าการสร้างระบบคัดแยกขยะชุมชนมีความเป็นไปได้มากที่สุดเนื่องจากมีค่าการลงทุนที่ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับวิธีการเผาและการฝังกลบ ซึ่งการจัดการขยะด้วย 2 วิธีการหลังนี้อาจมีความเป็นไปได้ที่จะใช้กำจัดขยะที่เกิดจากชุมชนทั้งหมดของเทศบาลตำบลปงยางคก

คำสำคัญ ; การจัดการขยะ การมีส่วนร่วมของชุมชน การกำจัดขยะ

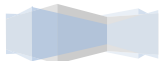
Abstract

The objective of this research was to find the suitable way for waste management of Nanglae village by the participation of community. The study of waste management within household behavior found that the waste generation consisted of garbage, rubbish and hazardous waste with 78%, 92% and 9%, respectively. There was 74% of household had no waste separation before waste them at the waste collection point whereas 26% did. Some households used separated organic waste to fed livestock whereas some separated waste to be 3 types; garbage, rubbish and hazardous waste. There was 18% of household did both. For the appropriated ways of waste disposal which were agreed by the community were incineration and sanitary landfill with 69% and 55%, respectively. However there was 55% of

household had agreed with waste separation system because of the lower investment cost compared with waste incineration and sanitary landfill. Both techniques may be possible way for waste disposal of municipal waste generated by Pongyangkok Municipal.

Keywords: waste management, participation of community, waste disposal

การพัฒนาระบบฐานข้อมูลชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านนางแล
ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

Community Database Development by the Participation
of Baan Nanglae Community, Pongyangkok Sub-district,
Hang Chart District, Lampang Province

พัชรี ทิพย์ชมภู¹⁾ กฤษณาพร เจ็ยเจริญ¹⁾ จารุวรรณ ลิ้มปีไพบูลย์²⁾
นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
119 หมู่ 9 ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100
Email: jaruwan017@hotmail.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาระบบฐานข้อมูลชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านนางแล ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำเพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลของหมู่บ้านนางแลโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นความต้องการของชุมชนบ้านนางแล ในการแก้ปัญหาการดำเนินงานทางด้านบริหารจัดการระบบข้อมูลของชุมชนบ้านนางแล ตำบลปงยางคก ให้เกิดประสิทธิภาพ และสามารถนำข้อมูลนั้นมาใช้ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของหมู่บ้านให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการทำวิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน เยาวชน และประชาชนในหมู่บ้านนางแล ร่วมกับการบูรณาการสู่การเรียนการสอน ผลจากการดำเนินงานโครงการวิจัยพบว่า ในระดับหมู่บ้านนั้นมีการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของประชาชนในหมู่บ้านไว้น้อยมาก ส่วนใหญ่ผู้ใหญ่บ้านจะทำการจำจากข้อความความคุ้นเคยกับลูกบ้านมากกว่า หากส่วนราชการต้องการข้อมูลใดจากหมู่บ้านก็ทำการสำรวจกันเป็นครั้ง ๆ ไป ทำให้ได้รับข้อมูลล่าช้าบางครั้งไม่ทันต่อความต้องการใช้งาน หมู่บ้านและอบต.ปงยางคกมีความต้องการระบบฐานข้อมูลเป็นอย่างดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ร่วมกับชุมชนพัฒนารูปแบบข้อมูลของชุมชนที่ต้องการจัดเก็บร่วมกัน และนำรูปแบบของข้อมูลที่ได้มาพัฒนาเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ช่วยในการจัดเก็บ และบริหารจัดการข้อมูลของประชาชน เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องชัดเจน สะดวกรวดเร็วในการค้นหาและสามารถประมวลผลเป็นสารสนเทศที่นำมาประกอบการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ในการเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นหลายด้านตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของหมู่บ้านและอบต.ปงยางคก ทำให้การพัฒนาชุมชนนั้นสามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีและเกิดเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ การพัฒนา ฐานข้อมูล ชุมชน การมีส่วนร่วม บ้านนางแล

Abstract

The purposes of community database development by the participation of Baan Nanglae Community, Pongyangkok Sub-district, Hang Chart District, Lampang Province were to manage the community database development by the participation of Baan Nanglae

Community which was the need of Baan Nanglae Community to solve the problem of the community database implementation to be efficient and able to use those data as the community's strategies and the most beneficial by the participatory action research with the community leaders, adolescents and villagers in Baan Nanglae by research process integrating learning and teaching. The results of this research were found that there were very few records and keeping basic data of villagers in the village. Mostly, the headman remembered from villagers' acquainting. Whenever the government office wanted any data from the village, they would explore each time. So that the information was delayed and sometimes it was not able to use in time. The village and sub-district administration organizations really wanted database system. As a result, the researcher and the community agreed to develop the data model as community needed together and used computer for filing and managing data of the villagers clearly, correctly and fast to find and being able to use information processing for decision making. Consequently, it was the most useful to transfer to develop more communities and local aspects following the development strategies of villages and sub-district administration organizations. Moreover, it made community development able to respond the true needs of the people in the community very well and became sustainable development in the future.

Keywords: Development Database Community Participation Baan Nanglae

การศึกษาแนวทางการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดแบบมีส่วนร่วม

ธุรกิจกะลามะพร้าว หมู่บ้านทุ่งบ่อแป้น

ตำบลปลงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

The study of method developing Marketing Strategies by participation of Coconut Shell's business Tongboapan, Tambon Pongyangkok, Amphur Hangchat, Lampang

ศิริขวัญ แซ่เต่า¹⁾ ศิริขวัญ ศิริสวัสดิ์¹⁾ อลิสา พรหมศิลป์²⁾

ผู้ช่วยวิจัย¹⁾ หัวหน้าโครงการ²⁾

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ถนนลำปาง-แม่ทะ ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52000

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบบูรณาการเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดแบบมีส่วนร่วม ธุรกิจ กะลามะพร้าว กรณีศึกษา หมู่บ้านทุ่งบ่อแป้น ตำบลปลงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง เป็นโครงการวิจัยที่ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของธุรกิจกะลามะพร้าว และนักวิจัย เพื่อตอบสนองความต้องการการพัฒนาในธุรกิจกะลามะพร้าว ให้สามารถส่งออกสินค้าจากพื้นที่การผลิตสู่ตลาดที่กว้างออกไป

ผลการวิจัย ได้ข้อมูลทั่วไปและจุดแข็งจุดอ่อน ตลอดจนอุปสรรคและโอกาสของธุรกิจ กะลามะพร้าว หมู่บ้านทุ่งบ่อแป้น ตำบลปลงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างในรูปแบบโรงงานขนาดย่อมผลิตผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าว และกลุ่มตัวอย่างในรูปแบบครัวเรือน ซึ่งพบว่าธุรกิจกะลามะพร้าวมีศักยภาพในการผลิต แต่ขาดศักยภาพในการส่งสินค้าออกไปขายนอกชุมชน และด้านผลิตภัณฑ์ หากได้รับการส่งเสริมและการพัฒนาจะก่อให้เกิดการขยายตลาดได้

ผลการวิจัยได้ระบุสถานการณ์การผลิตและการตลาดรวมทั้งปัจจัยที่เอื้อและเป็นอุปสรรคต่อการขยายตลาด ซึ่งจุดสำคัญอยู่ที่การพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ มีการหาแนวทางกลยุทธ์ที่เหมาะสม โดยเน้นกลยุทธ์ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อให้ผลิตสินค้าให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า และกลยุทธ์ด้านการตลาด

คำสำคัญ การศึกษา กลยุทธ์ทางการตลาด กะลามะพร้าว จังหวัดลำปาง ธุรกิจ

การศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพ
การบริหารจัดการศูนย์ร้านค้าสาธิตชุมชนอย่างยั่งยืน
ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

สุรีย์วรรณ สิทธิมา¹⁾ จุมภฏพงษ์ สุริยะมณี¹⁾ กังสดาล กนกหงษ์²⁾
นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ปรึกษา²⁾ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ถนนลำปาง-แม่ทะ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
E-mail: kangsdan@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ร้านค้าชุมชนดำเนินกิจกรรมได้ คือ ความรู้ความสามารถของคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการบริหารศูนย์ร้านค้าสาธิตชุมชน การมีส่วนร่วมจากสมาชิก การสนับสนุนเชื่อมโยงจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านงบประมาณและด้านวิชาการ การมีกระบวนการติดตามประเมินผลและตรวจสอบจากทั้งภายในและภายนอก

สำหรับกิจกรรมการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และศักยภาพการบริหารจัดการศูนย์ร้านค้าสาธิตชุมชนให้กับคณะกรรมการศูนย์ร้านค้าสาธิตทั้ง 4 แห่ง ผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ได้ร่วมกันระดมความคิดเห็นถึงรูปแบบกิจกรรมการขับเคลื่อน โดยได้ข้อสรุปคือ ต้องการจะพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการให้กับคณะกรรมการศูนย์ร้านค้าสาธิตที่ทำหน้าที่ในการบริหารงาน และต้องการที่จะไปศึกษาดูงานและสร้างเครือข่ายการทำงานในพื้นที่กับ ศูนย์ร้านค้าสาธิตชุมชนบ้านแม่ฮาว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง และได้มีการกำหนดประเด็นในการศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คือ

- การบริหารจัดการกลุ่มและสมาชิก
- การบริหารจัดการด้านการตลาดและลูกค้า
- การบริหารจัดการด้านกระบวนการจัดซื้อ
- การบริหารจัดการด้านการบัญชีและการเงิน
- การสร้างสวัสดิการและความยั่งยืนให้เกิดขึ้นกับศูนย์ร้านค้าสาธิตชุมชน

คำสำคัญ ศูนย์ร้านค้าสาธิตชุมชน กระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ การบริหารจัดการ

แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงเห็ด
บ้านทุ่งบ่อแป้น ตำบลปงยางคก อำเภอห้วยฉัตร จังหวัดลำปาง
Guideline for The potential development
of the Ban Thung Boh Pant's mushroom activation

นนุช สอนสุวิทย์¹⁾ อัมพิกา พงททา²⁾ ศันสนีย์ ขว้างไชย²⁾
อาจารย์ที่ปรึกษา¹⁾ นักศึกษา²⁾ สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
119 ถนนลำปาง-แม่ทะ ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง E-Mail: kroonoot@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงเห็ดบ้านทุ่งบ่อแป้น ตำบลปงยางคก อำเภอห้วยฉัตร จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงเห็ดบ้านทุ่งบ่อแป้น (2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงเห็ดบ้านทุ่งบ่อแป้น โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ใช้เทคนิควิธีการสนทนากลุ่ม สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและสัมภาษณ์เชิงลึก จากการศึกษาพบว่า (1) สภาพการดำเนินงานของกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงเห็ดบ้านทุ่งบ่อแป้น มีการรวมกลุ่มกันแบบไม่เป็นทางการ ไม่มีข้อตกลงใดๆ ร่วมกันในกลุ่ม ผู้เพาะเลี้ยงเห็ดแต่ละรายจะดำเนินงานของตนเองอย่างเป็นอิสระ ทั้งในด้านการผลิต การตลาดและการบริหารจัดการ ผู้เพาะเลี้ยงเห็ดส่วนมาก นำเห็ดขายส่งให้แก่พ่อค้าคนกลางและพ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคา การดำเนินงานเกือบทุกขั้นตอนส่วนมากใช้แรงงานในครอบครัว ผู้เพาะเลี้ยงเห็ดแต่ละรายทำการเพาะเลี้ยงเห็ดบนที่ดินของตนเอง เชื้อเห็ดและวัสดุบางอย่างต้องซื้อจากชุมชนอื่น เครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานบางส่วนดัดแปลงขึ้นเองจากวัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ในชุมชน เช่น เตาหนึ่งก้อนเพาะเลี้ยงเห็ด ส่วนในด้านการเงินและการบัญชีนั้นผู้เพาะเลี้ยงเห็ดไม่ได้มีการจดบันทึกข้อมูลในการดำเนินงาน แต่มีสถานะการเงินค่อนข้างดี ไม่มีภาระหนี้สิน (2) แนวทางการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงเห็ดบ้านทุ่งบ่อแป้นมีประเด็นที่ต้องทำการพัฒนาคือ พัฒนาระบบการบริหารจัดการกลุ่ม เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่ม ศึกษาดูงานด้านการเพาะเลี้ยงเห็ดจากชุมชนอื่นเพื่อศึกษาเรียนรู้และนำมาประยุกต์ใช้ พัฒนาโรงเรียนเพาะเลี้ยงเห็ดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พัฒนาสถานที่เพาะเลี้ยงเห็ดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศึกษาเรียนรู้คุณค่าของการจัดทำบัญชีและวิธีการทำบัญชีเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในกิจการ ซึ่งจากแนวทางการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงเห็ดบ้านทุ่งบ่อแป้นนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงเห็ดกลุ่มอื่นๆ ได้ต่อไป

คำสำคัญ เพาะเลี้ยงเห็ด การพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงเห็ด บ้านทุ่งบ่อแป้น

Keywords: Mushroom activation, The potential development of the mushroom activation, Ban Thung Boh Pant

แนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

Development Guidelinnes for Cultural Tourism and Health Tourism

in Tambon Pongyangkok

Amphur Hangchat, Lampang Province

เพชรชนนี พัฒนปริญญา¹⁾ มังกรทอง นามวงศ์วาน¹⁾ สุภกิจ ภาษิต¹⁾ สิทธิชัย ศิริสุข¹⁾

สุนันรินทร์ แ่งคำ¹⁾ ฤาษุดา เนตรจิต²⁾

นักศึกษา¹⁾ หัวหน้าโครงการ²⁾ สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ถนนลำปาง-แม่ทะ ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52000

โทรศัพท์ 054-227345 โทรสาร 054-316780 มือถือ 086-6546830 Email:Ruechuta2003@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง โดยใช้หลักพื้นฐานสำหรับกาพัฒนาการท่องเที่ยว “5A’s” ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ทัศนคติของคนในชุมชน 2) การเข้าถึง 3) สถานที่พัก 4) สิ่งดึงดูดใจสำหรับการท่องเที่ยว 5) การโฆษณาประชาสัมพันธ์ โดยงานวิจัยนี้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) โดยการศึกษาบริบทชุมชน สัมภาษณ์ จัดเวทีระดมความคิดเห็น ซึ่งชุมชนดังกล่าวมีโครงสร้างพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยว และบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

จากผลการศึกษาสำรวจเบื้องต้น (Pre -Survey) นั้นพบว่าพื้นที่ศึกษาที่ได้กล่าวมาในข้างต้นนั้นมีทรัพยากรการท่องเที่ยวหลักๆ นั้นก็คือ 1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและ 2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แต่เมื่อทำการศึกษาสำรวจลึกลงไปอีกก็ได้ข้อมูลว่ายังมีแหล่งท่องเที่ยวสินค้าหัตถกรรมภูมิปัญญาชุมชนที่สามารถให้นักท่องเที่ยวซื้อหาจับจ่ายใช้สอย หรือนำไปเป็นของฝากของที่ระลึกสร้างรายได้ให้ชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

นอกจากนี้เมื่อนำเอาแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 แหล่งมาออกแบบเป็นแผนที่การเดินทางไปสู่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแหล่งท่องเที่ยวสินค้าหัตถกรรมภูมิปัญญาชุมชนตำบลปงยางคก ก็ได้รูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวผสมผสาน 2 เส้นทาง เส้นทางแรก คือ เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม- การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ -เส้นทางสินค้าหัตถกรรมชุมชน และเส้นทางที่สอง คือ เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเส้นทางสินค้าหัตถกรรมชุมชน

ข้อเสนอแนะชุมชนท้องถิ่นควรได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแหล่งท่องเที่ยวสินค้าหัตถกรรมภูมิปัญญาชุมชน และเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในด้านต่างๆ เช่น มีการอบรมมัคคุเทศก์น้อย /ชุมชน จัดโปรแกรมการท่องเที่ยว โดยเชื่อมโยงกับ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มีการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อในรูปแบบต่างๆ ให้เป็นที่รู้จักให้มากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการมีที่พักแบบ Home Stay ในอนาคตอีกด้วย

คำสำคัญ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

Keywords: Cultural Tourism, Health Tourism

กำแพงเพชร
กรุพระเครื่อง เมืองคนแกร่ง
ศิลาแลงใหญ่ กล้วยไข่หวาน
น้ำมันลานกระบือ

พิษณุโลก
พระพุทธชินราชงามเลิศ
ถิ่นกำเนิดพระนเรศวร
สองฝั่งน่านล้วนเรือนแพ
หวานฉ่ำแทกกล้วยตาก
ถ้ำและน้ำตกหลากตระการตา

อุดรดิต
เหล็กน้ำพี้ลือเลื่อง
เมืองกลางสาดหวาน
บ้านพระยาพิชัยดาบหัก
ถิ่นสักใหญ่ของโลก

ภาคเหนือตอนล่าง

การสืบทอดภูมิปัญญาผ่านหลักสูตรสาระท้องถิ่นเรื่อง การทำข้าวแคบ

นิตยา สุวรรณศรี¹⁾ และ นรมล ทิศอาจ²⁾

อาจารย์ที่ปรึกษา¹⁾ นักศึกษาปริญญาโท²⁾ คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ 27 ถนนอินใจมี ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตต์ 53000

E-mail: nitaya-uru@hotmail.com

บทคัดย่อ

ในการศึกษาสภาพ ศักยภาพและภูมิปัญญาเกี่ยวกับการทำข้าวแคบในตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตต์มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสืบทอดภูมิปัญญาการทำข้าวแคบ โดยความร่วมมือของโรงเรียนกับชุมชน ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตต์ และเพื่อศึกษาผลของการใช้หลักสูตรสาระท้องถิ่นการสืบทอดภูมิปัญญาการทำข้าวแคบ โดยความร่วมมือของโรงเรียนกับชุมชน ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตต์ พบว่าการทำข้าวแคบซึ่งเป็นอาชีพและประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมที่กำลังจะเลือนหายไปตามกาลเวลาโดยขาดผู้สืบทอดและการอนุรักษ์ไปถึงรุ่นลูกหลาน ดังนั้นการสืบทอดภูมิปัญญาอันทรงคุณค่ายังไม่ได้รับการสานต่อเหลือเพียงคนรุ่นเก่าที่ยังรักษาภูมิปัญญาเอาไว้เพื่อดำรงต่อไปในรุ่นลูกหลานเพื่อเป็นการพัฒนาภูมิปัญญาโดยที่ชุมชน และโรงเรียนต้องร่วมมือกันภูมิปัญญาข้าวแคบให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยใช้วิธีการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและการวิจัยเชิงปฏิบัติการผสมผสาน ที่เริ่มจากการรวบรวมภูมิปัญญาเกี่ยวกับการทำข้าวแคบ จัดทำหลักสูตรสาระท้องถิ่นแล้วนำไปใช้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดใหม่ ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตต์โดยเชิญวิทยากรท้องถิ่นฝึกวิธีการทำข้าวแคบ ผลปรากฏว่าหลักสูตรการทำข้าวแคบเพื่อการสืบทอดภูมิปัญญามีประสิทธิภาพ 87.87 /82.89 นักเรียนและชุมชนพึงพอใจในการสืบทอดภูมิปัญญาการทำข้าวแคบในระดับมาก โดยมีผลกระทบได้พบว่าชุมชนกับโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากขึ้น นักเรียนมีความคิดเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพและมีความอดทนและรับผิดชอบในการทำงานมากขึ้น

คำสำคัญ การสืบทอดภูมิปัญญา ข้าวแคบ ความร่วมมือ โรงเรียนกับชุมชน

Abstract

In this study of, the situation, latency and local wisdom of making Khao Kaeb at Tumbon Fhai Laung, Lablae District, Uttaradit Province. The objectives are to develop the model of inheritance local wisdom doing to the Khao Kaeb and to study the result of local curriculum. We found that Khao Kaeb is the old occupation and tradition which is disappearing without inheritance. It revealed that we should conserve the valuable wisdom to be grown in new generation. Now the local wisdom will not be inherited evidently so the school and community should cooperate to conserve, follow and aligned along the needs of people in community. We conducted a project based on Participatory and Action Research. We constructed a local curriculum on Khao Kaeb for Prathomsuksa 6 at Watmai School,

Tumbon FaiLaung, Lablæ District, and Uttaradit Province. The local wisdoms whom were invited are trainers. The results were the model of inheritance local wisdom doing to the Khao Kaeb which had effectiveness 87.87/82.89. The student's satisfactions towards model of inheritance local wisdom doing to the Khao Kaeb are at the high level. The impacts were the community and school had good relationship and the students were more patient and responsible to work.

Keywords: Inheritance of local wisdom, Khao Kaeb, Cooperation, Community and School

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ผ้าตีนจกตามอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการขาย
ของกลุ่มอาชีพ หมู่ที่ 1 ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
**Package designing of Teen Jok Fabrics in accordance with local identity for
promoting the market of Occupation Group in Fai Luang Region,
Lablæ District, Uttaradit Province**

จุฬารัตน์ ฉลอม¹⁾ วราพร บัวบาน¹⁾ อรุษา วงศ์สอน¹⁾ และ จันทิมา ปกครอง²⁾

นักศึกษาวิชาเอกศิลปกรรม¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾

คณะคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

27 ถนนอินใจมี ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ 53000

E-mail : junjang2001@yahoo.com

บทคัดย่อ

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ผ้าตีนจกตามอัตลักษณ์ของท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าตีนจก ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ และเพื่อใช้พัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผ้าตีนจกตามอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการขายของกลุ่มอาชีพ หมู่ที่ 1 ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้เครื่องมือจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในเรื่องของอัตลักษณ์ผ้าตีนจก และแบบสอบถามความต้องการและแบบสอบถามความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์ผ้าตีนจก ในการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผ้าตีนจก จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญถึงอัตลักษณ์ของผ้าตีนจก พบว่า ผ้าตีนจกลับแล มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานในกลุ่มไทพวนที่อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ผ้าจกเกิดจากกรรมวิธีการทอให้เกิดลวดลายต่างๆ บนผืนผ้า ใช้ทอทั้งผ้าฝ้ายและผ้าไหม ด้วยกึ่งไม้ชนเม่นหรือนี้มียอกเส้นด้ายยืนขึ้น แล้วสอดใส่เส้นด้ายสีต่างๆ สลับสีอย่างสวยงามพุ่งเข้าไปตามจังหวะของลวดลายบนพื้นผ้าสีแดงเข้มหรือสีดำเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งลวดลายของผ้าตีนจกเกิดจากการนำเรื่องราวในวิถีชีวิต ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาดัดแปลงเข้าไปไว้ในลายผ้า เช่น ลายแปดขอ ลายหงส์ ลายขอหงาย ลายนาค ลายไทรย้อย เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้มีการต่อเอาชิ้นซึ่งชาวลับแลโบราณมีความเชื่อว่าการนุ่งผ้าชิ้นเดียว คือผ้านุ่งผ้าชิ้นเดียวเป็นผ้านุ่งผี ผ้านุ่งคนจะต้องต่อเป็นชิ้น 2-4 ชิ้น การต่อเอาต้องใช้สีขาวสีแดงเท่านั้น สีแดงหมายถึงสีที่ทำให้เกิดสิริมงคล สีขาวหมายถึงความบริสุทธิ์ทำให้เกิดความสุขความเจริญ จนกลายเป็นอัตลักษณ์สำคัญของผ้าจกลับแล

เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ถึงอัตลักษณ์ของผ้าตีนจกลับแลแล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถามความต้องการบรรจุภัณฑ์จากกลุ่มประชากรแบบเจาะจงคือกลุ่มทอผ้าฝายหลวงและผู้ขายผ้าตีนจกในเขตพื้นที่อำเภอลับแล ได้ผลสรุปผลจากแบบสอบถามดังนี้ ในเรื่องของลักษณะของบรรจุภัณฑ์ที่ต้องการเป็นกล่องเปิดฝาด้านบนมากที่สุด โดยมีรูปร่างของบรรจุภัณฑ์เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าเพื่อให้เข้ากับขนาดของผ้าตีนจก และวัสดุที่ใช้ในการผลิตเป็นผ้า มีการตกแต่งบรรจุภัณฑ์จากโบว์หรือลูกปัดและมีป้ายแขวนเพื่อแสดงความเป็นมาของผ้าตีนจก และมีสีของบรรจุภัณฑ์ที่มาจากสีจากลวดลายผ้า ใช้ภาพประกอบของบรรจุภัณฑ์จากภาพถ่ายมาทำป้ายแขวนและแสดงเนื้อหาของความเป็นมาและอัตลักษณ์ของผ้าตีนจก และลวดลายของบรรจุภัณฑ์มาจากลวดลายผ้าตีนจกแต่มีรูปแบบ

ของลวดลายแบบทันสมัยเลือกใช้ลายแปดขอซึ่งถือเป็นอัตลักษณ์สำคัญของผ้าตีนจกฝายหลวง ส่วนราคาต้นทุนของบรรจุภัณฑ์มีความต้องการให้อยู่ที่ 20-40 บาท จากข้อสรุปจึงนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผ้าตีนจกตามอัตลักษณ์ของท้องถิ่น และดำเนินการจัดทำบรรจุภัณฑ์ผ้าตีนจกต้นแบบเพื่อนำไปทำแบบสอบถามความพึงพอใจจากกลุ่มประชากรในเขตพื้นที่อำเภอลับแล ในด้านขนาดและรูปทรง ด้านความสวยงาม ด้านวัสดุ ด้านประโยชน์ใช้สอยและด้านอัตลักษณ์ของบรรจุภัณฑ์ สรุปผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน 4.22 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก จากการศึกษาวิจัยทำให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์โดยใช้บรรจุภัณฑ์ช่วยส่งเสริมการขายและขยายตลาดให้กับกลุ่มอาชีพทอผ้าทั้งในระดับชุมชน จังหวัดและประเทศได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มอาชีพ นอกจากนี้ยังสามารถช่วยอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาการทอผ้าจกลับแลที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักและคงอยู่กับจังหวัดอุตรดิตถ์ต่อไป

คำสำคัญ การออกแบบบรรจุภัณฑ์, ผ้าตีนจก, อัตลักษณ์ของท้องถิ่น

Abstract

The research was conducted to study the identity of teen jok fabric and develop the designs of teen jok package according with local identity to promote the sale of Moo 1 Failuang career group, Lublae District, Uttaradit Province. To collect the data, the research was conducted by using the structured interview for the identity, the questionnaires for the need of the package and the satisfaction of the teen jok package. By interviewing the experts it has been found that the teen jok fabric has a long record of history among the Thai-Puan Group in Lublae District, Uttaradit Province. Jok fabric was originated from the weaving method to create variety of patterns on the fabric, either cotton or silk, using porcupine quills or fingers to lift the threads up and put colorful threads through them with the right timing onto the patterns colorfully and beautifully, mostly found in red or black background. The patterns of jok fabrics have been enriched with stories of the way of life, nature, and environment; such as pad-kho pattern, hong (hansa) pattern, kho-ngai pattern, nak (naga) pattern, and sai-yoi pattern, and these have become the identity of Lublae's jok nowadays. Moreover, there's the attachment of the waist part of *pha sin* (the traditional northern Thai sarong) which traditional folks in Lublae believe that only ghosts wear one-piece weaved pha sin. Pha sin for living people must be two or four-piece weaved. The attachment of the waist part pha sin must use red or white cloth only. Red is the auspicious color and white means purity which, both, bring propitiousness and become the identity of jok fabric in Lublae.

The information received from the interview for the identity was processed and turned into the questionnaire. After summarizing the questionnaires, the researchers have come up with the idea of teen jok package designing. For the appearance, most of the respondents require the box package with upper lid. The rectangular shape is needed most for the package and the material needed for making the package is cloth. A bowed ribbon or

beads and a tag with description of Lublae's teen jok are required for the package decoration; the colors of the package shall be derived from those of the fabric. The description tag shall include photographs and give details of the history and the importance of teen jok fabric. The package may have the fabric pattern with modern style for its design. The pad-kho pattern, which is considered to be one important identity of Fai Luang jok fabric, was selected to be used for the package pattern. The cost of the package should be around 20 – 40 baht/each. In conclusion, this gives the researchers guidelines on teen jok package designing by local identity according to the needs of the specific customer target, the Fai Luang career group.

After the model of the teen jok package had been completed, the satisfaction survey was conducted among target consumers for size, shape, look, materials, utilization, and identity of the model package. The satisfaction analysis resulted in excellent level ($x=4.22$). The value of the product increased by the package can help promoting the sale and expanding the market for the career groups not only to the community level but also to the provincial level or even to the national level, which can help raising their income. Moreover, these conserve and publicize the wisdom of Lublae's jok weaving which shows the local identity of Uttaradit Province.

Keywords: Package designing, Teen Jok Fabrics, Local identity

ABC-PUS 105073

ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลฝายหลวง
อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

Potential of Cultural Tourism Resources at Tumbon Fai-luang,
Lablæ District, Uttaradit Province

สมพร เมืองแพน¹⁾ ภูมรินทร์ สายแดง¹⁾ เอกรัฐ เรือนคำ¹⁾ กิ่งดาว จินดาเทวิน²⁾

¹⁾ นักศึกษา ²⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

27 ถนนอินใจมี ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ 53000

Email: Keaw_j@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยใช้การรวบรวมวิเคราะห์เอกสาร การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การสำรวจและการสังเกต

ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมตำบลฝายหลวงสามารถจำแนกเป็น 2 ลักษณะคือ ที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุ ซึ่งได้แสดงถึงคุณค่า ความโดดเด่นและความมีเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ได้อย่างน่าสนใจ โดยทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งคุณค่าด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมา ศิลปะ ศาสนา พิธีกรรม ความเชื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตและเศรษฐกิจ จึงควรแปลงคุณค่าทางวัฒนธรรมให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ ฝายหลวง อนุสาวรีย์เจ้าฟ้าฮ่าม วัดเจติยคีรีวิหาร บานประตูวิหารวัดดอนสัก หอไตรกลางน้ำ ประเพณีแห่ผ้าขึ้นโรง ประเพณีค้ำบุงยา ประเพณีใส่บาตรผิงหนาว ข้าวแคบ ข้าวพันผัก ไม้กวาดตองกงและผ้าขึ้นตีนจก ซึ่งยังคงคุณค่าทางวัฒนธรรมและคุณค่าทุนทางสังคมอยู่ถึงปัจจุบัน แม้ว่ามีแนวโน้มที่จะเสื่อมและสูญหายไปจากชุมชน ก็ได้สะท้อนว่าปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากบุคคลภายนอกที่เข้ามาท่องเที่ยวหรือนักธุรกิจในด้านการท่องเที่ยว หากแต่เป็นเพราะคนรุ่นลูกหลานในพื้นที่ไม่ได้ให้ความสนใจหรือใส่ใจที่จะศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมของตนเอง จึงมีหลายเรื่องราวที่คนภายนอกพื้นที่สามารถให้ข้อมูลได้ชัดเจนกว่าคนในพื้นที่มากเลยทีเดียว อย่างไรก็ตาม หากจะมีการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องกระทำอย่างถูกต้อง ด้วยหลักการของการมีส่วนร่วมและการพึ่งพาตนเองของชุมชน โดยให้ตระหนักถึงคุณค่าและการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ให้เกิดเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแล้ว ต้องคำนึงถึงความสูญเสียของคุณค่าทุนทางสังคมที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาในอนาคตด้านการท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน

แนวทางการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

Promotion strategy for Cultural Tourism in Failuang Sub-District Lublea District Uttaradit Province

รุ่งนภา นะวะโต¹⁾ มงคล วงศ์วัฒน์¹⁾ ยุพวรรณ บุญอินทร์¹⁾ ศิริอนงค์ สอนถา¹⁾ และอิรวาวัฒน์ ชมระกา²⁾

¹⁾ นักศึกษาโปรแกรมวิชาบริหารธุรกิจ (การตลาด) ²⁾ อาจารย์โปรแกรมวิชาบริหารธุรกิจ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

27 ถนนอินใจมี ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ 53000

E-mail: ichomraka@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวในเขตตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นการวิจัยแบบผสมระหว่างเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเข้าด้วยกัน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่าในเขตตำบลฝายหลวงมีสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์โบราณสถาน โบราณวัตถุที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 7 แห่ง ส่วนใหญ่มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านเกี่ยวกับความสำคัญของโบราณสถานมีความสำคัญมาก ส่วนข้อที่มีศักยภาพค่อนข้างน้อยคือด้านที่เกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์ แสดงให้เห็นว่าโดยสภาพและความสำคัญของตัวโบราณสถาน รวมทั้งประเพณี วัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานนั้น สามารถที่จะนำมาใช้เป็นจุดขายสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผู้มาเที่ยวส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุตรดิตถ์ วัตถุประสงค์เดินทางมาเพื่อมาทัศนศึกษา เดินทางเข้ามา 1- 2 ครั้ง/ปี ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานในระดับมากที่สุดทุกปัจจัย ความต้องการด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการระดับมาก ยกเว้นการพักค้างคืนกับชุมชน (Home stay) และคุณภาพของผู้นำเที่ยวพูดภาษาต่างประเทศมีความต้องการระดับปานกลาง ศักยภาพการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตตำบลฝายหลวง พบว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านวัตถุ ศิลปวัฒนธรรมจัดว่ามีคุณค่าและมีศักยภาพ แต่ยังขาดการเชื่อมโยงคุณค่าเหล่านี้กับกิจกรรมส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง แนวทางการส่งเสริมการตลาดที่นำมาใช้คือ การรวมกลุ่มแบบภาคี คือร่วมมือกับองค์กรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การเข้าถึงลูกค้าเป็นรายบุคคลโดยตรง และการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งจะต้องอาศัยการจัดการโดยท้องถิ่น และการจัดการเชิงธุรกิจอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ในเขตพื้นที่ตำบลฝายหลวงควรมีบุคคลหรือหน่วยรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยตรง จัดกิจกรรม หรืองานประเพณี และส่งเสริมผู้ประกอบการในชุมชน เพื่อให้คนต่างถิ่นได้รู้จัก ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านั้นให้คงอยู่ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอย่างยั่งยืนตลอดไป

คำสำคัญ แนวทาง การส่งเสริมการตลาด การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

**ผลกระทบการประชาสัมพันธ์ ต่อการส่งเสริมอาชีพวิสาหกิจชุมชน
โดยผ่านทางสถานีวิทยุชุมชน ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
Effective public Relation with Perfusion of “SMCE”
via Community Radio Station Fai Luang Muang Lablac Uttaradit.**

ณัฐว ศรีสข¹⁾ แพรวนภา อินทร์จันทร์¹⁾ วิไลวรรณ เล็กอ้อม¹⁾ และชนเทพ สุดแสง²⁾
นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ ภาควิชานิเทศศาสตร์
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
27 ถนนอินใจมี ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ 53000

บทคัดย่อ

การพัฒนา และสืบสาน อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องมีการประชาสัมพันธ์ต่อการส่งเสริมอาชีพวิสาหกิจชุมชน ในเขตตำบลฝายหลวงอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เรื่อง “ผลกระทบ การประชาสัมพันธ์ต่อการส่งเสริมอาชีพวิสาหกิจชุมชน โดยผ่านทางสถานีวิทยุชุมชน: กรณีศึกษาในเขตตำบลฝายหลวงอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์” พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้นำพระราชทานพระราชดำริส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมา เพื่อเป็นแนวทางในการใช้ชีวิตในปัจจุบัน โดยการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และควรมีผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทุกกลุ่มคนในพื้นที่ร่วมด้วย เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง และจะได้นำผลการวิจัยมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น สร้างจิตสำนึก ของหน่วยงานราชการ ภาครัฐเอกชน สถานศึกษา ประชาชนในพื้นที่ ประชาชนทั่วไป ให้เกิดการอนุรักษ์ ภูมิปัญญา การสืบทอด ประเพณี วัฒนธรรม อาชีพวิสาหกิจชุมชน เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ไปในตัว จัดเวทีประกวด ประชาสัมพันธ์ด้านการส่งเสริมอาชีพวิสาหกิจชุมชน ควรมีการวิจัย และจัดทำแผนพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมอาชีพ วิสาหกิจชุมชน วิทยุชุมชน

ระบบสารสนเทศวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับข้าวเพื่อใช้สนับสนุน
การผลิตข้าวปลอดสารพิษ ในเขตพื้นที่ตำบลไร่อ้อย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

**Information system in culture and the folk wisdom at pertaining to rice
for encouraging non-toxic rice production in Rai-Oi sub-district,
Pichai district, Uttaradit province**

บุษบา ดาคำ¹⁾ ปวีณา เทศะ¹⁾ สุนิตสา แก้วโน¹⁾ สุนทรี จันทรอุตม¹⁾ เอเมวิกา ชันทะรักษะ¹⁾ วุฒิพงค์ น้อยหัวหาด²⁾

¹⁾ นักศึกษา ²⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

27 ถนนอินใจมี ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ 53000

E-Mail: vootti_n@yahoo.com

บทคัดย่อ

ข้าว ถือเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของประเทศ มีการเพาะปลูกกันมานาน นอกจากจะทำการบริโภคในประเทศแล้ว ยังส่งออกข้าวเป็นอันดับหนึ่งของโลกด้วย แต่จากสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดการละเลยชนบทประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับข้าว กำลังถูกลบเลือน และจางหายไปกับผู้ที่ทรงภูมิปัญญาไม่กี่คน การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับข้าว เพื่อใช้สนับสนุนการผลิตข้าวปลอดสารพิษ ในพื้นที่ตำบล ไร่อ้อย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งจะทำให้การวิจัยร่วมกับการประยุกต์องค์ความรู้ที่จัดการเรียนการสอนมาสู่กระบวนการปฏิบัติจริง และการมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งขั้นตอนการศึกษาออกเป็น 4 ชั้น ในแต่ละชั้นทำการเก็บข้อมูลโดยการใช้เวที การสัมภาษณ์ทั้งแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสอบถาม เครื่องมือที่ใช้มีทั้งแบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ และแบบทดสอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์และสรุปผลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สามารถสรุปผลในแต่ละชั้นได้ดังนี้ ชั้นที่ 1. ชั้นการศึกษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับข้าว พบว่า ใน ต.ไร่อ้อย มีภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการปลูกข้าว ด้านพิธีกรรมในขั้นตอนของการปลูกข้าวนั้นมี 3 ระยะด้วยกันคือ ขั้นตอนแรกเรียกว่า “การแรกหว่านแรกดำ” ขั้นตอนที่สองเรียกว่า “การทำขวัญข้าว” ขั้นตอนที่สามเรียกว่า “การรับขวัญข้าวเข้ายุ้งเข้าฉาง” แต่เนื่องมาจากความเจริญทางเทคโนโลยี และการแข่งขันด้านการตลาด ทำให้ความเชื่อดั้งเดิมเกี่ยวกับการทำขวัญข้าว และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องเปลี่ยนไป เกษตรกรเริ่มคิดว่าข้าวนอกฤดูฤดูกาลไม่มีขวัญ จึงเลยที่จะทำขวัญข้าว อีกทั้งปราชญ์หรือผู้ทรงภูมิปัญญาเริ่มที่จะมีอายุมากขึ้น, ชั้นที่ 2. ชั้นการออกแบบระบบสารสนเทศวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับข้าว เพื่อใช้สนับสนุนการผลิตข้าวปลอดสารพิษ พบว่าจากการสำรวจข้อมูลพบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่ ต.ไร่อ้อย มีความสนใจที่จะใช้สารสนเทศประเภทสื่อแผ่นพับ รองลงมาคือสื่อผสมมัลติมีเดียประเภท VCD เนื่องจากมีความเหมาะสม และสะดวกต่อการใช้งานกว่าสารสนเทศสื่อประเภทอื่น ๆ, ชั้นที่ 3. ชั้นการพัฒนาระบบสารสนเทศวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับข้าว เพื่อใช้สนับสนุนการผลิตข้าวปลอดสารพิษ โดยนำข้อมูลไปทำแผ่นพับ แบ่งออกเป็น 4 ชุด คือเริ่มตั้งแต่ การเตรียมดิน การหว่านกล้า การปลูกข้าว และการเก็บเกี่ยว โดยจะมี

การสอดแทรกภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง เข้าไป และขั้นที่ 4. ขั้นการทดลองใช้ระบบสารสนเทศวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับข้าว เพื่อใช้สนับสนุนการผลิตข้าวปลอดสารพิษ พบว่าผู้ใช้สื่อสารสนเทศมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับข้าวเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 72.5 และมีความพึงพอใจต่อสื่อสารสนเทศด้านเนื้อหาในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.45 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.49) ด้านองค์ความรู้ที่ได้รับในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.41 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.66) ด้านรูปแบบของสื่อในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.42 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.56) ซึ่งสามารถนำไปใช้ประกอบกับการสร้างสื่อสารสนเทศในรูปแบบต่างๆ และนำไปเป็นต้นแบบให้กับพื้นที่อื่นๆ ได้

คำสำคัญ ข้าวปลอดสารพิษ ระบบสารสนเทศ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม การผลิต

Abstract

Rice is the seed of the monocot plant as a cereal grain; it is the most important staple of the country. Thais plant rice for long time and develop continuously, unless, farming, consuming has in the country. Now Thais has rice which is well-known around the world. Thailand is top rice exporter of the world, but from the state of economy and the social in now, cause tradition desertion about rice. The rice cultural heritage is fast disappearing, and we need to do something before there is nothing left to preserve.

This research managed for developing the Information System of Rice's culture and wisdom. To support planting rice free bane in the area of Rai – Oi sub-district, Pichai district, Uttaradit province, by using Research and development procedure, which, did the research cooperates applicability the knowledge management to arrange the instruction to the real practice procedure and to participate of the community. This study was divided for 4 stages: 1) Research and Area Study 2) Design Information 3) Development Information and 4) Implement and Evaluate in each stages uses interviewing both with formal and informal, observation, participate and inquiring with questionnaire and test to correct data. Analyses and conclude with manner statistics describes, frequency, percentage, average, the part deviates the standard. The result shown that Rai-Oi sub-district has 3 activities about transplant rice seedlings 1) direct or indirect seeding 2) encouragement rice spirit ceremony and 3) barn ceremony. The researcher designs to make Information by ask people in area. Most of them require to handbill and next VCD multi-media. It use convenient. After that they made set of handbill in 4 issues: 1) ground preparation 2) direct seeding 3) transplanting and 4) harvest. The Information can make 72.5 percentage of sample acquire knowledge. Average score of contentment in content was 3.45, in knowledge was 3.41, and in format of handbill was 3.42

Keywords: Non-toxic rice, Information system, folk wisdom, culture, production

การฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการผลิตข้าวปลอดภัยของเกษตรกร ผู้ปลูกข้าว กรณีศึกษา ตำบลไร่อ้อย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

The Culture Restoration for Adjusting the Process of Rice Farming

Sustainably: Raiyoo subdistrict, Pichai Uttaradit Province

วรรณวิภา จราวิวัฒน์¹⁾ อัจฉริยะ ปัญญามณี¹⁾ ชุตินา ณ ชน¹⁾ สุดารัตน์ รอดบุญส่ง²⁾

นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ หลักสูตรสาขาการพัฒนารวมชน คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ 27 ถนนอินใจมี ต.ท่าอิฐ อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ 53000

โทร 055 416601-31 ต่อ 1424 E-mail: sudarat_tu@hotmail.com

บทคัดย่อ

กระแสการผลิตของชาวนารุ่นใหม่ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการปลูกข้าวในหลายรูปแบบ การเร่งการผลิตข้าวเพื่อให้ทันต่อความต้องการของตลาด การละเลยไม่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการผลิตข้าวสิ่งเหล่านี้เองที่ทำให้วัฒนธรรมชุมชน ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับข้าวที่เคยมีมา ตั้งแต่ในอดีตเริ่มจางหายไป ในสังคมไทยเพราะไม่มีผู้ใดที่จะสืบทอดประเพณีข้าวโดยเราหลงลืมไปว่า วัฒนธรรมชุมชนของวิถีข้าวในอดีตนั้นเป็นสิ่งยึดโยงให้การผลิตข้าวนั้นมีความยั่งยืนเพราะมีการใส่ใจ ต่อคน ต่อ ข้าว ต่อชุมชนที่เกี่ยวข้องต่อการผลิตปัญหาด้านการทำเกษตรกรรมที่ประชาชนกำลัง ประสบในปัจจุบันทั้งด้านราคาผลผลิตตกต่ำ การเป็นหนี้สินเนื่องจากการผลิตที่มีต้นทุนสูง การห่างเหิน ของชุมชนเพราะขาดเส้นใยเชื่อมโยงต่อกัน และอื่นๆ นานาประการเหล่านี้จะลดลงหรือเปลี่ยนแปลงได้ หากมีการระดมความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเร่งตระหนักและฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชน เพื่อ การปรับเปลี่ยนวิถีการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูล วัฒนธรรมชุมชน ปัญหา ผลกระทบอีกทั้งแนวทางการฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการผลิตข้าวปลอดภัย สารพิษของเกษตรกร ผู้ปลูกข้าว กรณีศึกษา ตำบลไร่อ้อย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยการศึกษาใน ครั้งนี้ เป็นงานวิจัยและพัฒนาโดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม(PAR) ผลที่ได้จากการ วิจัยคือการทราบข้อมูลของวัฒนธรรมชุมชนที่แบ่งออกเป็น 2 ช่วงเวลาคือ ยุควัฒนธรรมข้าวใน เศรษฐกิจแบบยังชีพ (subsistence economy) และยุควัฒนธรรมข้าวในเศรษฐกิจแบบการค้า ซึ่งเป็น ช่วงเปลี่ยนผ่านสู่การเปลี่ยนในรูปแบบต่าง ๆ ตามวัฒนธรรมย่อยของการผลิตข้าว (rice culture) อีกทั้ง ได้ทราบถึงข้อมูลของสถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของวัฒนธรรมชุมชน และจาก กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนนำไปสู่จุดเริ่มต้นของการจัดตั้งโครงการศูนย์เรียนรู้เพื่อการ ฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการผลิตข้าวปลอดภัยของเกษตรกร ผู้ปลูกข้าว นอกจากนี้ระหว่าง กระบวนการวิจัยได้สร้างนักวิจัยใหม่ ได้แก่แก่นักศึกษา ชาวบ้าน พระภิกษุ เจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่ อีกทั้ง สร้างพหุภาคีระหว่างทีมนักวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ร่วมพัฒนาแนวทางการฟื้นฟูด้วย กระบวนการวิจัย

คำสำคัญ พื้นที่ วัฒนธรรมข้าว ภูมิปัญญา ข้าวปลอดภัย กระบวนการมีส่วนร่วม

Abstract

The production trends by new generation rice farmers have changed the model of rice farming in many ways, e.g. the use of hybrid rice varieties, the acceleration of rice growing to meet market demand, and the negligence of community culture in rice production. They see rice is just economic plant which can earn themselves and the country money. They also give the importance to modern technological hardware that can facilitate their daily life, helps farmers do their work more conveniently and more quickly. However, these have caused community culture and related traditions in rice production, which have been held since an old time, to fade away from Thai society due to there is nobody to continue these old traditions in rice production. People have forgotten that the old-time community culture in rice production helps make the rice production to be sustainable because it contains care for people, rice, and community which are connected with the production. The agriculturally related problems faced by people nowadays, whether they are because of the low price of the production, being indebted by high-cost production, not being close in relationship with people in the community due to the lack of connection chain, and other problems related to people both directly and indirectly will be reduced or changed if there is cooperation from every concerned section in realizing and restoring community culture to change to sustainable rice farming. Therefore, the research team has carried out the research on the restoration of community culture for organic rice production by rice farmers, case study: Rai-oi sub district, Pichai district, Uttaradit province. It is to study community cultural information, problems, effects, including methods of restoring community culture for organic rice production by rice farmers, case study: Rai-oi sub district, Pichai district, Uttaradit province. The study is the research and development using participatory action research technique (PAR). The data have been analyzed by content analysis. The result retrieved is the acknowledgement of community cultural information which is divided into 2 parts: the subsistence rice culture era and the commercial economic rice era. The division was made by considering the fraction of rice cultural state, the information about situational problem and effects on community culture, and the community participatory research process. These have brought the beginning of the restoration of community culture in organic rice farming by farmers. Besides, during the research process there arose new researchers including students, villagers, Buddhist monks, and local government officials. Moreover, the multilateral connection among Uttaradit Rajabhat University researchers has been built to cooperatively develop the restoration method by means of researching.

Keywords: Restoration, Rice culture, Wisdom, Rice Farming Sustainably, Participation

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนเชิงเปรียบเทียบของการปลูกข้าว
โดยใช้สารเคมีและสารชีวภาพ ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ตำบลไร่อ้อย
อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

**A comparative cost and return analysis of rice production
using chemical and Bio-pesticides of rice farmers
in Rai-oi Sub-District, Pichai District, Uttaradit Province**

บงกช อินเลื่อมใส¹⁾ สุภาวรรณ พุ่มแสง¹⁾ สาคร ผาวันยศ¹⁾ วันธนา สาธุสิทธิ์²⁾

¹⁾ นักศึกษา ²⁾ อาจารย์ สาขาบริหารธุรกิจ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

27 ถนนอินใจมีตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ 53000 โทร 055-416601 ต่อ 1500

E-mail: wsanusit@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนเชิงเปรียบเทียบของการปลูกข้าวโดยใช้สารเคมีและสารชีวภาพ ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในตำบลไร่อ้อย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้ข้อมูล ปี 2552/2553 ผลการศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนเชิงเปรียบเทียบของการปลูกข้าว โดยใช้สารเคมีและสารชีวภาพ ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว พบว่า เกษตรกรปลูกข้าวโดยใช้สารเคมี ต้นทุนรวมเฉลี่ยทั้งหมด ไร่ละ 7,380 บาท และต้นทุนการปลูกข้าวโดยใช้สารชีวภาพ ต้นทุนรวมเฉลี่ยทั้งหมด ไร่ละ 4,760 บาท ผลผลิตต่อไร่ของการปลูกข้าวโดยใช้สารเคมี 70 ถึง/ไร่ ขายได้เกี่ยวนละ 8,400 บาท ดังนั้นเกษตรกรขาดทุนสุทธิไร่ละ 1,500 บาท ผลผลิตต่อไร่ของการปลูกข้าวโดยใช้สารชีวภาพ 60 ถึง/ไร่ ขายได้เกี่ยวนละ 10,000 บาท ดังนั้นเกษตรกรกำไรสุทธิไร่ละ 1,240 บาท สาเหตุของการขาดทุนของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโดยใช้สารเคมีเนื่องจากเกษตรกร มีการใช้แรงงานในครัวเรือนมาก ทำให้ต้นทุนที่ไม่เป็นตัวเงินสูง แต่เมื่อคิดรายรับที่เป็นตัวเงินสด เกษตรกรที่ปลูกข้าวโดยใช้สารเคมีได้รายรับจากการขายข้าวไร่ละ 5,880 บาท เกษตรกรที่ปลูกข้าวโดยใช้สารชีวภาพได้รายรับจากการขายข้าวไร่ละ 6,000 บาทตามลำดับ

คำสำคัญ ต้นทุนข้าว ต้นทุนและผลตอบแทน ข้าว อุตรดิตถ์

ABC-PUS 101016

สืบสานตำนานตำรับอาหารไทยชุมชนจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

The Legend of Thai Food Recipes in Jomthong Community

Amphoe Mueang Phitsanulok Province

ยอด แซ่สง¹⁾ และ ธวัชชัย ศุภวิทิตพัฒนา²⁾

นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 156 หมู่ 5 ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000

E-mail: supavitpatana@yahoo.com

บทคัดย่อ

การสืบสานตำนานตำรับอาหารไทยชุมชนจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหา จำนวนผู้ประกอบการอาชีพทำอาหารไทยและการนำตำรับอาหารไทยชุมชนจอมทองไปสู่การสร้างอาชีพที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำชุมชนจอมทอง พบว่าชุมชนจอมทองมีการสืบทอดตำรับอาหารไทยโบราณหลายชนิดทั้งอาหารคาวและอาหารหวานมาเป็นระยะเวลาประมาณ 200-300 ปี ในอดีตชุมชนจอมทองประกอบอาชีพการทำอาหารไทยเป็นอาชีพหลักแต่ปัจจุบันทำเป็นอาชีพเสริมและมีทั้งสิ้น 4 กลุ่ม รวม 63 คน โดยส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและขาดการสืบทอดไปยังเยาวชนรุ่นใหม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้รวบรวมสูตร เคล็ดลับวิธีการปรุง สรรพคุณทางยาและวิเคราะห์คุณค่าทางโภชนาการของอาหารไทยในชุมชนจอมทอง ซึ่งประกอบด้วยแกงหยวกกล้วย แกงบอน แกงซี่เหล็ก แกงหน่อไม้ แจ่วปลาและขนมเปียกปูน พบว่าเครื่องแกงของอาหารคาวทั้ง 5 ชนิดประกอบด้วยข่า พริกแห้ง กระชาย ตะไคร้ หอมแดงและกระเทียม ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นพืชเครื่องเทศและพืชสมุนไพรที่มีสรรพคุณทางยาทั้งสิ้น ส่วนขนมเปียกปูนพบว่าสีน้ำตาลของขนมเปียกปูนเตรียมจากผงถ่านของใบตาลสดซึ่งมีกลิ่นหอมกว่าผงถ่านจากกาบมะพร้าว นอกจากนี้ยังพบว่าการบูรณาการวัฒนธรรมการบริโภคเข้ากับวัฒนธรรมความเชื่อ เช่น แกงหยวกกล้วยไม่นิยมทำบริโภคในงานศพ และแกงบอนจะไม่นิยมบริโภคในงานแต่งงาน และจากการวิเคราะห์คุณค่าทางโภชนาการพบว่าแกงทั้ง 5 ชนิดและขนมเปียกปูนเป็นอาหารที่อุดมด้วยคุณค่าทางโภชนาการซึ่งมีประโยชน์แก่ร่างกาย องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยนี้ได้นำไปใช้ประโยชน์ในชุมชน โดยจัดทำฐานข้อมูลตำนานตำรับอาหารไทยชุมชนจอมทองและไปสเตอร์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอาหารสุขภาพ นอกจากนี้ยังได้นำผลการวิจัยเสนอต่อองค์กรสตรีตำบลจอมทองและหนุนเสริมให้เกิดโครงการสนับสนุนกลุ่มอาชีพการทำอาหารไทยพื้นบ้านและขนมไทยของสตรี ตำบลจอมทอง ในแผนการดำเนินงานขององค์กรสตรีตำบลจอมทอง ประจำปี 2553

คำสำคัญ อาหารพื้นบ้าน อาหารไทยพื้นบ้าน ชุมชนจอมทอง วัฒนธรรมการกิน วัฒนธรรมความเชื่อ

Abstract

Research of legend of Thai food recipes in Jomthong Community Amphoe Muang, Phitsanulok province was done by the Participatory Action Research (PAR) of community. This investigation aims to study the situation of the problem and amount of seller for Thai indigenous foods as well as to promote these foods to be further developed as occupation at floating market tourism. It was found that the people have been carried on Thai indigenous foods for 200-300 years. In the past, the seller for Thai indigenous foods was the main occupation. But nowadays, there are four groups (63 persons) for temporality and most of them are the elder. Moreover, the young generation is not inherited from the ancestors. Therefore, we collected recipes, processed trick, medical and nutritional values of Thai indigenous foods including banana stalk curry (Kang Yuak Kluai), elephant ear curry (Kang Bon), Thai copper pod curry (Kang Kee Lek), bamboo shoot curry (Kang Nor Mai), chili fish paste (Jeaw Pla), and sweet blackened pudding (Kanom Piak Poon) in Jomthong Community. It was found that the ingredients of chili paste for cooking all five curries are galangal, dried chili, fingerroot, lemon grass, onion, and garlic which are herbs and spices. In addition, the black color of sweet blackened pudding generate from sugar palm leaf charcoal instate of coconut husk charcoal because of better flavor. Besides, the people in Jomthong Community integrate the cultures of consuming and belief together with Thai indigenous foods. For example, banana stalk curry prohibits serving in funeral as well as elephant ear curry prohibits serving in wedding. Based on nutritive values analysis, all of five curries and sweet blackened pudding are high nutritional values. The knowledge from this research is used for data base of the legend of Thai food recipes in Jomthong Community and it is disseminated as healthy food tourism in poster presentation. Furthermore, this research also presents to the Women Organization of Thumbon Jomthong and then it is originated the project of Thai indigenous foods and dessert occupation in the Women Organization plan in 2010.

Keywords: local food, Thai indigenous food, Jomthong Community, consuming culture, belief culture

การวิเคราะห์วิสาหกิจชุมชน ตำบลพลายชุมพล ตามแนวปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลพลายชุมพล
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

The Analysis of Small and Micro Community Enterprise in
Plaiyachumpol District Based on the Philosophy of Sufficiency Economy,
Case Study of OTOP Moo 5 Plaiyachumpol District, Phitsanulok Province

จักรกฤษณ์ ตุ่มต้อ¹⁾ กรณ์ชัย แก้วกลาง¹⁾ ณัฐพล เสาวรส¹⁾ เอื้อบุญ ที่พึ่ง²⁾
ผู้ช่วยนักวิจัย¹⁾ ²⁾ นักวิจัยและหัวหน้าโครงการ
คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
156 หมู่ 5 ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลพลายชุมพล ตามแนวปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัด
พิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลพลายชุมพล ใน 4
ด้าน คือ 1. ด้านกระบวนการผลิต 2. ด้านการพัฒนาคุณภาพ 3. ด้านการจัดการเพิ่มประสิทธิภาพ
4. ด้านการบริหารจัดการการตลาดของวิสาหกิจชุมชน 2) วิเคราะห์การประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน
ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 คุณลักษณะ 2 เงื่อนไข คือ ความพอประมาณ ความ
มีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และ เงื่อนไข ความรู้ คุณธรรม 3) ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
วิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการวางแผนยุทธศาสตร์การ
พัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) นำเสนอแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาว
ิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ตามแนวปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มแม่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลพลายชุมพล มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการ
ทำเครื่องมือหั่นกล้วยใช้เองให้เหมาะสมกับการใช้งาน มีมาตรฐานความสะอาด และใช้วัตถุดิบที่มี
คุณภาพบรรจุภัณฑ์มีความสวยงาม คิดค้นทำผลิตภัณฑ์รสชาติใหม่ๆ นำเสนอต่อลูกค้า มีความ
สามัคคีในการร่วมมือเพิ่มปริมาณการผลิต มีการออกร้านขายของหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อ
ประชาสัมพันธ์สินค้าอยู่เสมอ สิ่งที่กลุ่มแม่บ้านต้องมีการเร่งพัฒนา คือ ส่งเสริมการปลูกกล้วยในชุมชน
ให้มากขึ้น เร่งศึกษาเทคนิควิธีการเก็บถนอมอาหารที่ทันสมัย พัฒนาระบบการจัดเตรียมวัตถุดิบให้
ได้มาตรฐานและรวดเร็ว หาจุดเด่นการโฆษณาสินค้าให้เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป

สรุปการวิเคราะห์ความสอดคล้องตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ดังนี้

ด้านกระบวนการผลิต ชุมชนยังขาดความพอประมาณด้านผลผลิตและวัตถุดิบแล้วชุมชน
ยังคงต้องพึ่งพาวัตถุดิบจำนวนมากจากท้องถิ่นอื่นๆ

ด้านการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ ชุมชนมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นจุดเริ่มต้นของการทำ
ผลิตภัณฑ์กล้วยอบเนยเป็นอย่างดี ซึ่งชุมชนมีการพัฒนาความรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานบน
เงื่อนไขของความรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการจัดการเพิ่มประสิทธิภาพ มีการพัฒนาเครื่องมือการผลิตตามภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีความทันสมัยขึ้นโดยการพัฒนาพร้อมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการใช้งานจริงของชุมชน

ด้านการบริหารจัดการการตลาดมีการออกร้านขายของหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าอยู่เสมอ แต่ยังคงขาดความพอประมาณในด้านการบริหารจัดการการตลาดวิสาหกิจชุมชน

การวิเคราะห์ต้นทุนการทำนาของชาวนาในเขตเทศบาล ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

กฤษดา หวังดั่งกลาง¹⁾ เขมชาติ มาศวรรณ¹⁾ คมสันต์ อาทิตย์¹⁾ รัชฎาภรณ์ พัฒนะ²⁾
นักศึกษา¹⁾ สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾
คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิษณุโลก
156 หมู่ 5 ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000 โทร.055-282792
Email: ratchada_pat@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ต้นทุนในการทำนา โดยให้ชาวนาเรียนรู้การวิเคราะห์ต้นทุนการทำนา และ 2) พัฒนาแนวทางการลดต้นทุนในการทำนาของชาวนา ดำเนินการวิจัยโดยสำรวจข้อมูลการทำนาในพื้นที่ ได้ต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่ ของปัจจัยการผลิตต่อไร่ ตามกระบวนการผลิต วิเคราะห์ต้นทุนของข้อมูลที่ได้ การระดมสมอง เพื่อกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนชาวนา จำนวน 10 คน (หมู่บ้านละ 2 คน) ผู้บริหารจากเทศบาลตำบลจำนวน 2 คน และนักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์ จำนวน 1 คน ใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์กับชาวนากลุ่มตัวอย่างจำนวน 49 คน นำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้วิจัยร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ จากนั้น ทำการนำผลข้อมูลมาระดมสมอง ครั้งที่ 2 จากกลุ่มตัวอย่างเดิม เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการลดต้นทุนการทำนาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

ผลจากการวิจัยพบว่า ต้นทุนการทำนาโดยเฉลี่ยประมาณ 4,580 บาทต่อไร่ จำแนกเป็น 1) ต้นทุนการเตรียมดิน 300 บาทต่อไร่ 2) ต้นทุนการเตรียมเมล็ดพันธุ์ 550 บาทต่อไร่ 3) ต้นทุนการเพาะปลูก 275 บาทต่อไร่ 4) ต้นทุนการบำรุงรักษา 2,180 บาทต่อไร่ 5) ต้นทุนการเก็บเกี่ยว 455 บาทต่อไร่ 6) ต้นทุนการจัดจำหน่าย 100 บาทต่อไร่ มีค่าเช่าที่ดิน 700 บาทต่อไร่ ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร 10 บาทต่อไร่ และค่าเสียโอกาสเงินลงทุนเครื่องมือและอุปกรณ์ 10 บาทต่อไร่ กรณีเป็นนาปลูก/นาหล่ม ต้องมีต้นทุนเพิ่มขึ้นประมาณ 400 – 500 บาทต่อไร่ และพบว่ามีแนวทางการลดต้นทุน ได้แก่ 1) บริหารจัดการเมล็ดพันธุ์ 2) สร้างความร่วมมือของกลุ่มชาวนา เพาะปลูกแบบดั้งเดิม 3) การใช้สารชีวภาพแทนการใช้สารเคมี ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่ 1) ส่งเสริมการทำบัญชีบันทึกค่าใช้จ่ายในการทำนา 2) ลดจำนวนครั้งในการทำนา เป็น 5-6 ครั้งต่อ 2 ปี 3) มีเครื่องมือเครื่องจักรของชุมชนสำหรับการอบข้าว 4) ให้ความสำคัญกับคุณภาพของข้าว เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองของชาวนาในด้านราคา

คำสำคัญ การวิเคราะห์ต้นทุนการทำนา

สาเหตุการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน ในมิติสังคมและวัฒนธรรม
ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

The Drivers for Socio - Cultural Livelihood Changes:
Plaichompol District, Pitsanulok Province

นัฐชนันท์ นามวงษา¹⁾ วาทีท การันต์¹⁾ นิกุล บุญทิม¹⁾

ดรรารัตน์ คำเป็ง²⁾ และ อรุณี กาสยานนท์²⁾

ผู้ช่วยวิจัย¹⁾ หัวหน้าโครงการ²⁾ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยพิษณุโลก 156 หมู่ 5 ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000

Email: dararat_sci@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องสาเหตุการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน ในมิติสังคมและวัฒนธรรม ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของสังคมชนบทสู่สังคมกึ่งเมืองกึ่งชนบท ในตำบลพลายชุมพล 2) ศึกษาศักยภาพเทศบาลตำบลพลายชุมพลในการรองรับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนในตำบลพลายชุมพล และ 3) เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาชุมชนที่เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงชุมชนต่อไป โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีเชิงคุณภาพจากคั่นคว่ำในข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกต และจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องจำนวน 20 ตัวอย่าง ได้พบสาเหตุการเปลี่ยนแปลง 7 ประการคือ 1) การเกิดขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) การเติบโตของระบบทุนนิยมและการพัฒนาเศรษฐกิจ 3) การพัฒนาด้านการศึกษา 4) กระบวนการพัฒนาของพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง 5) การยอมรับสิ่งใหม่ และ 6) ขาดการสนับสนุนส่งเสริมในการพัฒนาด้านวัฒนธรรมจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสาเหตุทั้งหมดมีความเกี่ยวพันและสืบเนื่องกันเป็นลูกโซ่ โดยทั้งนี้พบว่าเทศบาลพลายชุมพลเป็นหนึ่งในสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญโดยเฉพาะด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน และจะสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้หากมีการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ในการให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น

Abstract

The purposes of the study of the Drivers for Socio - Cultural Livelihood Changes; Plaichompol Sub-district, Pitsanulok Province were as follows: 1) to investigate the causes of changes from rural community into semi-urban community in Plaichompol Sub-District 2) to study the potentials of Plaichompol Sub-district Administrative Organizations in facilitating changes in the community's way of life, And 3) to suggest the stakeholders in order to plan the appropriate policies. This study used Qualitative Research Methods by collecting related data, observing, and target group interviewing. Record shows that there are six major changes, which are 1) Local Administrative Organization was located 2) rapid growth of Capital Economic System and Economic Development 3) Educational Development

4) Plaichumpol Area and neighborhood Development Process 5) innovation management, and 6) lack of support in cultural development from stakeholders. Every causes of change are linked together as chain reaction. It is also found that Plaichumpol Sub-district itself is one of the causes of change, particularly in Infrastructural change. However, the Sub-district is prepared to face the change, if the stakeholders adjust their visions and focus more on socio-cultural change.

ศักยภาพและข้อจำกัดในการจัดการผลกระทบด้านสาธารณสุขจากผู้อพยพย้ายถิ่นของหน่วยงานด้านสาธารณสุขในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

Potentials and Obstacles in managing the impact of the migrant health of health authorities in Maeku Sub-district Administrative Organization, Maesot District, Tak Province.

กุสุมา ชานิบรรณกร¹⁾ ราตรี เทภมลเดช¹⁾ สุกานดา เกิดแสง¹⁾ อติเรก พันเขียว²⁾
นักศึกษาศึกษา¹⁾ อาจารย์²⁾ โปรแกรมมิชชันนารีรัฐประศาสนศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
69 หมู่ 1 ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 62000
โทรศัพท์ 055-801661-2 โทรสาร: 055-801663 Email: adirek_f@hotmail.com

บทคัดย่อ

การอพยพย้ายถิ่นเป็นปัญหาที่ซับซ้อนและส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชายแดนมาตลอด ทำให้รัฐบาลพยายามแก้ไขอย่างต่อเนื่อง คณะผู้วิจัยสนใจพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ติดกับประเทศพม่าและมีผู้อพยพย้ายถิ่นจำนวนมาก ยิ่งกว่านั้นยังมีแนวโน้มที่ผลกระทบดังกล่าวจะขยายตัวเพิ่มขึ้น

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาศักยภาพและข้อจำกัดในการจัดการผลกระทบด้านสาธารณสุขจากผู้อพยพย้ายถิ่นของหน่วยงานด้านสาธารณสุขในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพและข้อจำกัดในการจัดการผลกระทบและเสนอแนวทางการจัดการผลกระทบดังกล่าว โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร บทความทางวิชาการ รายงานการวิจัย การสอบถามจากประชาชน การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในพื้นที่เห็นว่าหน่วยงานด้านสาธารณสุข ควรต้องมีศักยภาพในด้านการเฝ้าระวังสูงสุด รองลงมาคือด้านภาพรวมของปัญหาและด้านการจัดการ ส่วนข้อจำกัดส่วนใหญ่คือการขาดแคลนงบประมาณและไม่มีแผนรองรับ จากการสัมภาษณ์ พบว่า **ด้านภาพรวมของปัญหาและด้านการจัดการ** แต่ละหน่วยงานจัดการปัญหาตามภารกิจของหน่วยงานเท่านั้น ไม่มีนโยบายที่เฉพาะเจาะจงในการให้บริการผู้อพยพและเป็นการรักษาตามอาการเท่านั้น รวมทั้งไม่มีการจัดการที่ชัดเจน **ด้านการเฝ้าระวังโรค** โรคที่ยังพบจากผู้อพยพ ได้แก่ โรคมาลาเรีย โรคท้องร่วง ไข้เลือดออก การรักษาเป็นเพียงการตรวจเบื้องต้น ส่วนใหญ่ผู้อพยพที่มารักษามักมีอาการหนักมาก ทำให้การเฝ้าระวังโรคโดยรวมยังไม่สามารถควบคุมการแพร่ระบาดได้ ส่วน **ด้านงบประมาณ** แต่ละหน่วยงานสูญเสียงบประมาณในการรักษาและจัดซื้อเวชภัณฑ์สำหรับผู้อพยพในแต่ละปีเป็นจำนวนเงินมาก บางหน่วยงานก็ไม่มียกงบประมาณในส่วนนี้และยังไม่มีแผนในการของบประมาณในอนาคต เพียงแต่นำงบประมาณของคนไทยมาใช้แทนเท่านั้น หากไม่เพียงพอจะของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น

ส่วนแนวทางในการจัดการปัญหาในปัจจุบัน ได้แก่ มีการเฝ้าระวังโรคติดต่อ มีการลงพื้นที่ตรวจสุขภาพผู้อพยพ และมีการประกาศเสียงตามสาย สำหรับข้อเสนอแนะทางการจัดการใน

อนาคต คือ ควรมีการกำหนดนโยบายระดับท้องถิ่นด้านสาธารณสุขจากผู้อพยพย้ายถิ่นอย่างเป็นระบบ ควรส่งเสริมศักยภาพให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมรับมือกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ควรเน้นการควบคุม ตรวจสอบและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสาธารณสุขในพื้นที่อย่างเร่งด่วนและจริงจัง รวมทั้งควรบูรณาการหน่วยงานเพื่อแก้ไขปัญหาในเชิงพื้นที่มากกว่าใช้หน่วยงานตามหน้าที่แบบเดิม

คำสำคัญ การอพยพย้ายถิ่น ผลกระทบด้านสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

Abstract

The migrant is a complex problem and consequences of health care to all border areas. The government attempts to solve the problem continuously. Moreover, a likely impact will be expanded further. The researcher interested in the area of Maeku Sub-district Administrative Organization, Mae Sot district, Tak province, Because, these areas have many of migrants and border between Thailand and Myanmar.

So the researchers are interested in studying the Potentials and Obstacles in managing the impact of the migrant health of health authorities in Maeku Sub-district Administrative Organization, Maesot District, Tak Province, aims to analyze the Potentials and Obstacles of impact management and recommend ways to manage these impacts. By collecting data from documents, Technical papers, Research reports, Queries from the public, Interview those involved and the data were analyzed in terms of content.

The results showed that the health authorities should have surveillance capabilities in the highest. Followed by an overview of the problems and management, the major Obstacles are the lack of budget and no plan. The interview was an overview of issues and management. Each authorities deal only by them mission, no specific policies for migrants and provide treatment according to symptoms only. Of surveillance, diseases were also found migrants from malaria, diarrhea, and dengue disease treatment are only a preliminary examination. Most migrants to the treatment are often more severe. Due to the overall surveillance of the inability to control the spread of the budget each year, each authority loss budget for purchasing medicines for the treatment and evacuation of large amounts. Some authorities had no budget for this and no plans for future budget request. But the budget of the Thai people shared only. If the requested budget is not enough support from other authorities.

The way to manage the current problems is including the infectious disease surveillance. Check the area for some immigrants and publishing. Guidelines for the future management should be health local policy. Should promote the local government with the potential for impact; control, Monitor, encourage public participation in managing urgently and seriously and should be integrated authorities to resolve in terms of area.

Keywords: Migration, Public Health Impacts, Maeku Sub-district Administrative Organization, Maesot District Tak Province.

ศักยภาพและข้อจำกัดของการจัดการศึกษาแก่เด็กไร้สัญชาติที่เป็นผลกระทบจากแรงงานต่างด้าวในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

นุจรีย์ ใจมาวงษ์¹⁾ ศิริวรรณ บุญเปี่ยม¹⁾ สาริต สมายสุข¹⁾
และ พิพัฒน์ ยอดวีระพงศ์²⁾

¹⁾ นักศึกษา ²⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา โปรแกรมมิชชันรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 69 หมู่ 1 ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 62000

โทรศัพท์: 055 – 801661- 2 โทรสาร: 055 – 801663 Email: pipard1@hotmail.com

บทคัดย่อ

ศักยภาพและข้อจำกัดของการจัดการศึกษาแก่เด็กไร้สัญชาติที่เป็นผลกระทบจากแรงงานต่างด้าวในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพและข้อจำกัดและแนวทางของการจัดการการศึกษาแก่เด็กไร้สัญชาติ ในเขตพื้นที่ดังกล่าว โดยการเก็บและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร บทความทางวิชาการ รายงานการวิจัย ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จำนวน 26 คน และจากการสนทนากลุ่ม(Focus group discussion) จำนวน 13 คน จากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางจัดการผลกระทบจากแรงงานต่างด้าวทางด้านการศึกษาแก่เด็กไร้สัญชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ผลการวิจัยพบว่า

ศักยภาพและข้อจำกัดของการจัดการศึกษาแก่เด็กไร้สัญชาติที่เป็นผลกระทบจากแรงงานต่างด้าวในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

1. ด้านงบประมาณ

ศักยภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุมีงบประมาณในการจัดการจัดสรรให้กับโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อจำกัด โรงเรียนและศูนย์เด็กเล็กไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลในส่วนของเด็กไร้สัญชาติ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุต้องมีการจัดหาเพิ่มเติม

2. ด้านวิชาการ

ศักยภาพ มีนโยบายของโรงเรียนและศูนย์เด็กเล็กชัดเจนต้องการให้เด็กสามารถอ่านออกเขียนได้

ข้อจำกัด มีการสื่อสารระหว่างครูผู้สอนไม่เข้าใจ

3. ด้านงานบุคคล

ศักยภาพ มีการส่งเสริมผู้ที่ดูแลศูนย์ให้บุคลากรไปเรียนหลักสูตรปฐมวัยเพื่อดูแลและจัดการเรียนการสอนให้มีดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อจำกัด ยังขาดบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านการสอนเฉพาะด้าน

4. ด้านบริหารงาน

ศักยภาพ มีการช่วยเหลือด้านการจัดหาที่พักภายในท้องถิ่นให้แก่นักเรียนต่างด้าวได้รับสิทธิในการเรียนฟรี ได้รับวุฒิการศึกษาเท่าเทียมกับเด็กไทยเมื่อเรียนจบ

ข้อจำกัด ไม่มีผู้บริหาร มีเพียงครูผู้ช่วยรักษาการแทนทำหน้าที่บริหาร
แนวทางของการจัดการศึกษาแก่เด็กไร้สัญชาติที่เป็นผลกระทบจากแรงงานต่างด้าว
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จากการสนทนากลุ่ม
(Focus group Discussion)

1. ด้านงบประมาณ

มีการเสนอจัดทำโครงการขอสนับสนุนงบประมาณหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนให้ช่วย
สนับสนุนงบประมาณ และประสานงานกับหน่วยงานภายนอกพื้นที่ที่เกี่ยวข้องเป็นบางครั้ง

2. ด้านวิชาการ

ควรจัดหาบุคลากรที่สามารถสอนได้ทั้ง 2 ภาษา ควรมีการนำสื่อการเรียนการสอนเข้ามาในการ
สอนเด็กอนุบาลให้มากขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาบุคลากรให้มีการลงพื้นที่ ชุมชนสัมพันธ์ ประชุม
หารือ แลกเปลี่ยน สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง เพื่อลดจำนวนเด็กนักเรียนที่จะออกเรียนกลางคัน ฯลฯ

3. ด้านบุคคล

จัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนให้เพียงพอต่อการจ้างบุคลากรบุคลากรทางการศึกษา โดย
อิงตามระเบียบกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการ

4. ด้านบริหารงาน

ควรสร้างแรงจูงใจในการให้ผู้บริหารลงมาปฏิบัติงานในพื้นที่ เช่น จัดให้มีการเห็นผล
ความสำคัญและผลประโยชน์ที่จะได้รับ เช่น มีค่าเบี้ยกันดาร ค่าตอบแทนพิเศษ เป็นต้น สร้าง
ความสัมพันธ์กับคนในหมู่บ้าน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับชาวบ้าน โดยจัดการประชุมร่วมกันเพื่อ
สร้างความรู้ความเข้าใจเห็นความสำคัญของการศึกษา

คำสำคัญ การจัดการ /เด็กไร้สัญชาติ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

Abstract

To study on capacity and limitation of education arrangement for Stateless children impacted from Migrant workers in Local Administration Office of Mae Ku Sub District, Mae Sod District, Tak Province. The purpose of this research to study on capacity and limitation of education arrangement for Stateless children impacted from Migrant workers in Local Administration Office of Mae Ku Sub District, Mae Sod District, Tak Province. The research method were gather data from documents, paper, article, research report, interviewed for 26 persons and focus group discussion for 13 persons from the persons who involved on capacity and limitation of education arrangement for Stateless children impacted from Migrant workers in Local Administration Office of Mae Ku Sub District, Mae Sod District, Tak Province.

The research found that the capacity and limitation of education arrangement for Stateless children impacted from Migrant workers in Local Administration Office of Mae Ku Sub District, Mae Sod District, Tak Province.

1. Budget;

Capacity: Local Administration Office of Mae Ku Sub District have budget for schools and kindergartens.

Limitation: Schools and kindergartens have not received supporting budget from government for Stateless Children. Local Administration Office of Mae Ku Sub District has to provide extra budget.

2. Academic;

Capacity: The clear government policy was children should read and write.

Limitation: Lack of communication among teachers.

3. Personal;

Capacity: Capacity building for staffs to study on early childhood course and development schooling for more quality.

Limitation: Lack of specialist personal.

4. Administration;

Capacity: There have supporting project to get the job in local for the student, scholarship program and get the education background as Thai children.

Limitation: There have no administrator, teacher be act for administrator.

Guild line for capacity and limitation of education arrangement for Stateless children impacted from Migrant workers in Local Administration Office of Mae Ku Sub District

1. Budget;

The suggestion was for supporting budget to the local office project and coordinating with the outsider resource.

2. Academic;

Should be bilingual teacher, increase teaching aid, encourage personal development, community relation, meeting, exchange experience, build up understanding with parents for reduce the number of children quit school.

3. Personal; Management budget for increase teachers under Education department system.

4. Administration; Encouraging the administrator to implement such as beneficial, allowance etc. community relation, exchange experience by meeting with villagers to make understanding for the necessary of education.

Keyword: Management / Stateless Children / Local administration Mae Ku / Mea Sod District, Tak Province

แนวทางการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์เมี่ยงนครชุม ตำบลนครชุม
อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

The Approaches to Communicate of Food Wrapped in Leaves
of Nakhonchum Sub-District in Kamphaeng Phet Province

กุลวดี ศรีสอาด¹⁾ ชัชฎา เชื้อนสอน¹⁾ พัชราภรณ์ วิเชียรสรรค์¹⁾ การันต์ เจริญสุวรรณ²⁾ สุภาภรณ์ หมั่นหา²⁾
นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 69 ม.1 ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 62000
โทร. 0 – 5570 – 6555 ต่อ 1250 โทรสาร 0 – 5570 – 6511 E-mail under_j1@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องแนวทางการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์เมี่ยงนครชุม ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์เมี่ยงนครชุม ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวตำบลนครชุมและบริเวณผลิตภัณฑ์เมี่ยงนครชุม จำนวน 20 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และภาคีที่เกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมกับการประชาสัมพันธ์เมี่ยงนครชุม จำนวน 10 คน โดยการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความต้องการให้ใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ในการประชาสัมพันธ์ เนื่องจากเป็นสื่อที่มีความใกล้ชิดกับผู้บริโภคมากที่สุด และควรบอกถึงประโยชน์ในการรับประทานเมี่ยงนครชุม เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคประชาสัมพันธ์ด้วย และควรจะมีการประชาสัมพันธ์ในระยะเวลาที่นานจนทำให้ผู้บริโภคมีความรู้จักผลิตภัณฑ์เมี่ยงนครชุม โดยการประชาสัมพันธ์นั้นต้องมีความชัดเจน กระชับ ทำให้ผู้บริโภคประชาสัมพันธ์สามารถเข้าใจจุดประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ได้ดี ในส่วนของภาคีที่เกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมกับการประชาสัมพันธ์เมี่ยงนครชุม เห็นว่า ควรจัดให้มีการแข่งขันการผลิตเมี่ยงนครชุมในงานเทศกาลต่างๆ โดยสื่อประชาสัมพันธ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ควรเป็นสื่อที่มีความใกล้ชิดกับชุมชน ผู้บริโภค หรือนักท่องเที่ยว ได้แก่ สื่อวิทยุกระจายเสียงของชุมชน สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ของเคเบิลทีวีท้องถิ่น สื่อการพูด โดยการบอกต่อปากต่อปาก จากผู้ที่เคยบริโภคเมี่ยงนครชุมและซื้อไปฝากญาติ หรือเพื่อนที่อยู่ต่างจังหวัด ทำให้เกิดการแพร่หลายของการบริโภคเมี่ยงนครชุม นอกจากนี้ ควรจัดทำเว็บไซต์ในการเผยแพร่ โดยให้สอดแทรกอยู่ในเว็บไซต์ขององค์กรต่างๆ ทั้งในหน่วยงานราชการและเอกชนของจังหวัด หรือจัดทำแผ่นพับบอกรายละเอียดของเมี่ยงนครชุม ร้านค้าที่จำหน่าย ซึ่งจัดประชาสัมพันธ์ไว้ที่ศูนย์ราชการ ร้านอาหาร โรงแรม เพื่อให้ผู้ที่มาติดต่อ หรือนักท่องเที่ยวได้เห็นและรู้จักมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ การประชาสัมพันธ์ เมี่ยงนครชุม การประชาสัมพันธ์เมี่ยงนครชุม

การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิต ผลิตภัณฑ์เมี่ยงนครชุม ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

A Study of Local Wisdom about Muang Joints of Nakhonchum District in Kamphaeng Phet Province

กมลวรรณ เจริญรัตน์¹⁾ จันทร์ฉาย เครือคำ¹⁾ พิมพร วงษ์หลวง¹⁾ กนิษฐา ศรีภิรมย์²⁾
วาสนา จรูญศรีโชติกำจร²⁾

¹⁾ นักศึกษา ²⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 69 หมู่ 1 ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 62000
โทร 055-706555 ต่อ 1212 E-mail : Wadsana_fon@hotmail.com

บทคัดย่อ

เมี่ยง จัดเป็นอาหารว่างประเภทหนึ่งของคนไทยในแถบภาคเหนือที่นิยมกินกันมาตั้งแต่อดีต เป็นของว่างที่มีมาช้านาน โดยเกิดจากภูมิปัญญาในการประกอบอาหารของคนไทยที่ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น การรับประทานจะใช้ใบเมี่ยงห่อด้วยเครื่องเคียงหรืออาจจะเรียกว่าไส้เมี่ยง ซึ่งแต่เดิมไส้เมี่ยงจะประกอบด้วยขิงและเม็ดเกลือเท่านั้น แต่ ณ ปัจจุบันไส้เมี่ยงมีการพัฒนาสูตรโดยมีถั่วลิสงคั่ว มะพร้าวหั่นฝอยคั่ว เพิ่มเข้ามาตามความชอบใจของผู้นิยมรับประทานซึ่งเมี่ยงแต่ละที่จะมีความเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง เช่นเดียวกับเมี่ยงของจังหวัดกำแพงเพชร โดยเขตตำบลนครชุม จัดเป็นแหล่งผลิตเมี่ยงที่สำคัญของจังหวัด ซึ่งเมี่ยงของชุมชนนครชุมจะประกอบไปด้วย มะพร้าว ถั่ว น้ำตาล แคนหมู และใบเมี่ยงที่สั่งตรงจากจังหวัดเชียงราย โดยวัฒนธรรมการกินอยู่ของคนนครชุมแต่เดิมนิยมกินเมี่ยงเป็นของว่าง และมักเสิร์ฟเมี่ยงเป็นอาหารไว้สำหรับต้อนรับแขกอีกด้วย แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนนครชุมทำให้ผู้ผลิตเมี่ยงมีจำนวนลดลง ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้เชื่อมโยงสู่โจทย์การวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอันเป็นภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรที่ต้องการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยคณะผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสืบทอดภูมิปัญญาในการทำเมี่ยงของชาวนครชุมให้คงอยู่ต่อยังคนรุ่นหลัง และเพื่อเป็นการแสดงความเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งในวิถีชีวิตแบบไทยของชาวนครชุมต่อไป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของเมี่ยงกับวิถีชีวิตชุมชนตำบลนครชุม อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร และ2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำเมี่ยงของตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้วิจัยแบบสำรวจและสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ของเมี่ยงกับวิถีชีวิตชุมชนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า เมี่ยงนครชุมนั้นมีมาช้านานโดยในอดีตนั้นจะนิยมบริโภคเฉพาะใบเมี่ยงเท่านั้น โดยกินหรืออมเพื่อความกระชุ่มกระชวยอาจจะโรยเกลือ หรือกินเปล่าๆ ซึ่งเมี่ยงจะเป็นเหมือนของต้อนรับแขกที่มานบ้าน รับประทานในวงสนทนา นอกจากนั้นยังใช้เป็นของเช่นไหว้ ของกำนัล และการบริโภคเมี่ยงในพิธีกรรมต่างๆ โดยเฉพาะงานศพที่ทุก แต่ต่อมาเมี่ยงที่นิยมกินเฉพาะใบเมี่ยงก็เริ่มมีไส้ขึ้นมาเรียกว่าไส้เมี่ยงโดยมีมะพร้าว ถั่วลิสง น้ำตาล มาเป็นส่วนประกอบโดยการทำไส้เมี่ยงจะเป็นสูตรเฉพาะของแต่ละร้าน นอกจากมีการพัฒนาโดยการเพิ่มไส้เมี่ยงแล้วก็ยังมีการพัฒนาการทำใบ

เมืองเพิ่มเติมขึ้นมาจากใบเมี่ยงที่เป็นใบเมี่ยงเค็มหรือหมัก มาเพิ่มโดยการทำใบเมี่ยงหวานขึ้นมาเพิ่ม และข้อเสนอแนะแนวทางในการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำเมี่ยงของตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ควรมีการจัดทำหลักสูตรสอนเมี่ยงในนครชุมมีผู้จัดทำแล้วแต่ยังไม่ได้ผล เนื่องจากไม่มีการทำอย่างต่อเนื่องในทุกปี โดยมีแนวคิดร่วมกันว่าควรมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่ต่อเนื่องในทุกชั้นปีตั้งแต่ ประถมศึกษาปี ถึงมัธยมศึกษา โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและส่งเสริม อาทิเช่น เขตพื้นที่การศึกษา และผู้ประกอบการ องค์กรปกครองท้องถิ่น ควรมีการจัดประกวดการทำเมี่ยงเป็นงานประจำปีประจำตำบลเพื่อจะได้มีการสืบทอดการทำเมี่ยงของตำบลนครชุมโดยต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและส่งเสริม อาทิเช่น มหาลัยราชภัฏกำแพงเพชร องค์กรบริหารส่วนจังหวัด องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาลนครชุม ประชาสัมพันธ์จังหวัด สื่อต่างๆ โดยควรมีการจัดประกวดในงานประเพณีสำคัญของจังหวัดกำแพงเพชร ไม่ว่าจะเป็นงานสัปดาห์ไทยกล้วยไข่ งานนพพระเล่นเพลง งานกินกล้วยเดี่ยวเที่ยวเมืองกำแพง ฯลฯ และควรมีการพัฒนาให้เมี่ยงนครชุมเป็นสินค้าโอท็อปเพราะจะทำให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายโดยเมื่อมีความต้องการมากขึ้นจะทำให้คนในชุมชนหันมาให้ความสำคัญ อยากจะเรียนรู้วิธีการการทำเมี่ยงนครชุมเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาการทำเมี่ยงนครชุมต่อไป

คำสำคัญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เมี่ยง วิถีชีวิต การเผยแพร่ ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อ

Keywords: Local Wisdom, Muing, Life style, to publicize, Factor of purchasing

แนวทางการแก้ไขปัญหาการเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

เทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

Guidance Solving Problems of Imitation in Teenager Sex Behavior at Nakhorn Chum Sub District, Muang District, Kamphaeng Phet Province

อุทัย สุขวิวัฒน์¹⁾ บุญเลิศ กลิ่นสุข¹⁾ อรณภา เมฆประสพสันต์¹⁾ จำเนียรน้อย สิงห์รักษา²⁾

นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ โปรแกรมวิชาปรัชญาและศาสนา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

69 หมู่ 1 ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 62000

บทคัดย่อ

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความสำคัญวัยหนึ่งของชีวิตเพราะเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ สภาพสังคมในปัจจุบันมีการแข่งขันสูงทั้งในด้านการเรียนและการประกอบอาชีพ มีความยากลำบากในการดำรงชีวิต เด็กวัยรุ่นรับรู้ปัญหาความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ ครอบครัวแตกแยก เรื่องราวข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ ที่แสดงให้เห็นว่าโลกนี้ เต็มไปด้วยความรุนแรงสับสน เด็กวัยรุ่นสมัยนี้จึงมีการดำเนินชีวิตอย่างไร้ทิศทาง จากการที่แม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน หรือการที่ต้องอยู่กับพ่อหรือแม่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเท่านั้น เด็กวัยรุ่นต้องเรียนรู้จากการลองผิดลองถูก ส่งผลกระทบให้วัยรุ่นเหล่านี้มีพฤติกรรมและก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกศึกษาพื้นที่เทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบประเด็นปัญหาสำคัญ คือ ปัญหาการเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศ มีความประพฤติตามแบบอย่างของตะวันตก เช่น การมีนัดกับเพื่อนต่างเพศ โดยขาดหลักการและขอบเขตความประพฤติ การเข้าหอพักอยู่ด้วยกันเป็นคู่ และการตั้งครรรจ์ระหว่างศึกษา

คณะผู้วิจัยจึงทำการวิจัยแนวทางการแก้ไขปัญหาการเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหาเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นเทศบาลตำบลนครชุม และแนวทางการแก้ไขปัญหาการเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศ เป็นงานวิจัยและพัฒนาโดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลที่ได้จากการวิจัย คือ ข้อมูลพื้นฐานของวัยรุ่น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 14-15 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดกำแพงเพชร อาศัยอยู่บ้านกับพ่อแม่ วัยรุ่นมีความคิดเห็นว่าการใช้จ่ายที่อยู่ได้โดยไม่เดือดร้อนควรมีค่าใช้จ่าย จำนวน 2,001 – 3,000 บาท/เดือน มีการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันที่เพียงพอ/เหมาะสม ส่วนใหญ่วัยรุ่นไม่เคยไปเที่ยวสถานเริงรมย์ ไม่ค่อยออกกำลังกายนานๆ ครั้ง (น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน) และสื่อที่มีผลกระทบให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศ คือ อินเทอร์เน็ต และภาพยนตร์ลามก

ทัศนคติที่มีความเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนและนักศึกษา ทั้งหมดมีอายุอยู่ในช่วง 12 ถึง 23 ปี ระดับความเสี่ยง ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่มีความเสี่ยงต่ำ(63.76) รองลงมาคือ มีทัศนคติที่มีความเสี่ยงสูง (21.50) และน้อยที่สุดมีทัศนคติที่มีความเสี่ยงปานกลาง (14.74)

พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น วัยรุ่นเคยมีความรักกับเพื่อนต่างเพศ (ร้อยละ 76.90) และไม่เคยมีความรักกับเพื่อนต่างเพศ (ร้อยละ 23.10) วัยรุ่นเคยมีนัดกับเพื่อนต่างเพศ (ร้อยละ 68.80) และ

ไม่เคยมีนัดกับเพื่อนต่างเพศ (ร้อยละ 31.30) วัยรุ่นเคยมีนัดครั้งแรกอายุ 14-15 ปี (ร้อยละ 23.90) วัยรุ่นไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ (ร้อยละ 62.00) และเคยมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ (ร้อยละ 38.00) วัยรุ่นเคยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับเพื่อนต่างสถาบัน (ร้อยละ 17.90) วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก ไม่ได้ใช้วิธีการคุมกำเนิด (ร้อยละ 30.70) และได้ใช้วิธีการคุมกำเนิด (ร้อยละ 22.00) ถ้าวัยรุ่นจะแต่งงาน จะเลือกแต่งงานกับคู่สมรสที่บริสุทธิ์ (ร้อยละ 83.20) และเลือกแต่งงานกับคู่สมรสที่ไม่บริสุทธิ์ (ร้อยละ 16.80)

แนวทางการแก้ไขปัญหาการเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

- 1) ครอบครัวหรือผู้ปกครอง ควรให้ความรักและความอบอุ่นแก่ลูกหลาน
- 2) โรงเรียน/สถานศึกษา ควรจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร ปลูกฝังค่านิยมทางเพศที่เหมาะสม หรือส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อาทิ การเข้ากลุ่มกิจกรรม อบรมคุณธรรมจริยธรรม กีฬางานอดิเรก กิจกรรมวิชาการ ด้านภาษา ดนตรี การพัฒนาสังคม การบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน
- 3) สังคม ควรจัดโครงการณรงค์ปลูกฝังค่านิยมเรื่องเพศที่ถูกต้อง และการแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม

คำสำคัญ แนวทางการแก้ไขปัญหา พฤติกรรมการเลียนแบบ พฤติกรรมทางเพศ ปัญหาวัยรุ่น

Abstract

Teenagers are an importance age of the turning point in their life. At present, educations are highly competition and there are jobs also hard to find for a living. The teenagers get the insecurity of economics problems such as home broken, and the media that are given to them. These media may be fulfill of violence or make them confusion in their life and direction. Moreover, mothers have to outdoor working or they have to be either father or mother. Learning of teenagers is unknown on the right or wrong things that effect on the teenagers behavior and social problems. The researchers selected on area of Tesban Tambon Nakorn-Chum, Muang district, Kamphaphet province to seminar and found the importance issues are problems of imitation in teenager sex behavior and imitation on the western culture such as dating of opposite sex by unlimited the time, couple living in the dormitory and teenager pregnancy between on education.

The purpose of this research is guidance solving problems of imitation in teenager sex behavior at Nakhorn Chum sub-district, Muang district, kamphaeng Phet province and the guidance solving problems of imitation sex behavior. This research is Research and Development (R&D) by using the Participatory Action Research technique. The data is selected by Content Analysis.

The result of this research were most of data bases on female, age 14-15, settlement on Kamphaeng Phet province, living with parents. The opinions of teenagers stated that suitability of the average expenses were 2001-3000; most of them did not use to go to entertainment places, not quite exercises, seeing sometime for obscene media (less than 1 times per month) and media that had to affect to them were internet and obscene movies.

The attitudes that were the risk of sex activity of students were average 12-13 on age. The attitude levels were low of the risk at 63.76% and 21.50% high of the risk and the least at 14.74% was medium.

The teenager sex behaviors; the teenagers who used to love or relationship on the opposite sex were 76.90% and were not 23.10%, used to date were 68.80% and were not 31.30%, the first dating on 14-15 years of age were 23.90%, were not ever sex activity with the

opposite at 62.00% and used to 38.00% on the sex activity, the first times on opposite sex activity 17.90%, the first times on sex activity were not prevention on birth 30.70% and 22.00% were prevention on birth. If the teenagers who will marry would select in terms of virginity of the couples 83.20% and 16.80% would not think in the terms of virginity.

Guidance solving problem of imitation in teenager's sex behavior:

1) The family or advisor should give love and warmness.

2) Schools/institutes should set the extra-curriculum activities and input the suitability of a core value on sex behavior or supporting the benefit on leisure activities such as club activities, ethics course training, sporting, hobbies, and academics activities; languages club, music club, community development and spend on time for the community. 3) Societies should arrange the campaign project of a core value on the right sex behavior and suitably expressing on sex behavior.

Keywords: Guidance Solving Problem, Imitation in Teenager, Sex Behavior, Teenager problem

เลย
เมืองแห่งทะเลภูเขา
สุดหนาวในสยาม
ดอกไม้งามสามฤดู

อุดรธานี
น้ำตกจากสันภูพาน อุทยานแห่งธรรมะ
อารยธรรมห้าพันปี ธาณีผ้าไหมมัด
แค้นเนรมิตรหนองประจักษ์
เลิศลักษณ์กล้วยไม้หอม อุดรชั้นไฉน

มหาสารคาม
พุทธมณฑลอีสาน
ถิ่นฐานอารยธรรม
ผ้าไหมล้ำเลิศค่า ดักคิลานคร

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

การเรียนรู้การพึ่งตนเองผ่านคนสามวัยจากวัฒนธรรมอีสาน
Learning relying on oneself by people in three periods of life through
northeast culture

วิมลลักษณ์ เหล่าชาติยะ¹⁾ นลินรัตน์ อภิชาติ²⁾

นักศึกษาระดับปริญญาโท¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾

สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

80 นครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

E-mail: lek.53@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การเรียนรู้การพึ่งตนเองผ่านคนสามวัยจากวัฒนธรรมอีสาน” ในครั้งนี้เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้การพึ่งตนเองในชุมชนของคนสามวัยได้แก่ วัยผู้สูงอายุ วัยพ่อแม่และวัยเด็กในชุมชนบ้านกุดแคน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการเรียนรู้ในครอบครัว คือ การใช้วิธีสอนด้วยวาจา การปฏิบัติให้ดูเป็นแบบอย่างและการฝึกปฏิบัติจริงไปพร้อมๆกัน การเรียนรู้การพึ่งตนเองของคนสามวัยผ่านวัฒนธรรมอีสานนั้น แต่ละครอบครัวประกอบอาชีพที่สามารถพึ่งตนเองได้ เช่น การทำนา ปลูกผัก ผลไม้ไว้รับประทานเอง การเลี้ยงสัตว์ หรือแม้แต่การจักสานเครื่องมือเครื่องใช้ไว้ใช้ในครัวเรือน ซึ่งสามารถรวบรวมอาชีพในชุมชนที่สามารถพึ่งตนเองได้ 11 อาชีพ ดังนี้ การทำนา การปลูกพริก การปลูกใบยาสูบ การเลี้ยงวัว การทอผ้า การทำบายศรี ช่างไม้ การจักสาน หมอสมุนไพรพื้นบ้าน การทำข้าวเหนียวบวบ และการทำวาวดูยดูย กระบวนการถ่ายทอดความรู้จากวัยผู้สูงอายุสู่วัยพ่อแม่และวัยเด็กนั้นแบ่งตามลักษณะงานและบทบาททางเพศ ได้แก่ ลักษณะงานของผู้ชาย เช่น งานจักสาน งานช่างหรืองานที่ต้องใช้แรงมาก ลักษณะงานของผู้หญิง เช่น การทอผ้า การทำบายศรี การทำข้าวเหนียวบวบหรืองานที่ต้องใช้ความประณีต และพบว่า ในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับอาชีพและภูมิปัญญาในครอบครัวมีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แก่สมาชิกในครอบครัว วัตถุประสงค์ที่ถ่ายทอดคุณธรรมจริยธรรมแก่คนในชุมชนและผู้ทรงภูมิปัญญาจะทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านแก่สมาชิกในชุมชน

คำสำคัญ การพึ่งตนเอง คนสามวัย วัฒนธรรมอีสาน

Abstract

The objective of this research was to examine rely on oneself learning process of people in three periods of life including elderlies, adults and children in Kudkan community, Mueng, Mahasarakam. Qualitative methods were used in this study, qualitative data were analyzed using content analysis.

The results found that learning process in community were teaching by advice, modeling and training.

The results found that learning process in community were teaching by advice, modeling and training.

Families in Kudkan community earn a living that can be rely on oneself, there were 11 occupations including rice growing, chilli growing, tobacco growing, farming, crafting, woodworker, weaving, bucketing, herbal medicine, crisp rice with cane sugar and kite-making. Learning process between elderlies, adults and children depends on type of works and gender role. The institutions transferring knowledge are including the family, the temple and local wisdoms.

Keywords: rely on oneself, people in three periods of life, northeast culture

การส่งเสริมสุขภาพโดยใช้กายอุปกรณ์เครื่องเล่นบำบัดสำหรับคนพิการผ่าน
กระบวนการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน (บ้านกุดแคน)

ตำบลหนองโน จังหวัดมหาสารคาม

The promoting health by using group equipment plaything body therapy for
the disabled through participating of family and community process

สุรีพร กัลปดี¹⁾ และ ศักดิ์พงศ์ หอมหวล²⁾

นักศึกษาปริญญาโท¹⁾ สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ สาขาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

80 นครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

E-mail: s_sakpong@yahoo.co.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมสุขภาพโดยใช้กายอุปกรณ์เครื่องเล่นบำบัดสำหรับคนพิการผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนหนองโน จังหวัดมหาสารคาม” ในครั้งนี้เพื่อสร้างพัฒนาและฝึกอบรมการใช้ชุดกายอุปกรณ์เครื่องเล่นบำบัดสำหรับคนพิการผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนหนองโน จังหวัดมหาสารคาม และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในการส่งเสริมสุขภาพโดยใช้กายอุปกรณ์เครื่องเล่นบำบัดสำหรับคนพิการผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) และใช้เทคนิคกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างพลังและกระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชนผสมผสานกลยุทธ์การส่งเสริมสุขภาพ 3 ประการ คือ การขึ้นด้านสุขภาพ การเพิ่มความสามารถ และการใกล้เคียงเพื่อให้เกิดกระบวนการส่งเสริมสุขภาพโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า กายอุปกรณ์และเครื่องเล่นบำบัดที่ได้จากการร่วมมือกันสร้างขึ้นของผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชน การบำบัดคนพิการด้วยนวัตกรรมที่สร้างขึ้นทำให้คนพิการได้รับการดูแลและช่วยเหลืออย่างถูกวิธี คนพิการมีพัฒนาการที่ดีขึ้นในระดับที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามเครื่องเล่นได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังเกิดชุมชนแห่งการแลกเปลี่ยนความรู้ในการดูแลคนพิการเกิดแนวคิดในการสร้างสรรค์กายอุปกรณ์สำหรับคนพิการได้อย่างต่อเนื่องและพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพโดยใช้กายอุปกรณ์เครื่องเล่นบำบัดสำหรับคนพิการผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนนั้น ได้แก่ ปัจจัยภายในชุมชนและปัจจัยภายนอกชุมชน

คำสำคัญ ส่งเสริมสุขภาพ กายอุปกรณ์เครื่องเล่นบำบัด คนพิการ ครอบครัว ชุมชน
กระบวนการมีส่วนร่วม

Abstract

The objective of this research was to build, develop and train using group equipment plaything body therapy for the disabled by participating of family and Nong-No community and

study the factor that is influential by use equipment plaything body therapy for the disabled change participating in procedure of a family and the community. Participations Action Research (PAR) was use in this research and use participating learning process technique for empower and encourage participating in the community integrate 3 strategies including health leading, ability expansion, and conciliating to encourages the health by participating in of the community.

The results found equipment body and a playing have treated that from the cooperation establish of community. Disabled cure with the innovation that establishes to make the disabled has to take care and help in a correct way. The disabled has the development that improves in the level that can do activity with oneself. In addition to that have knowledge community in disabled care to create idea in creating body. The factor that is influential participating is internal community factor and external community factor.

Keywords: Health push, Equipment plaything body therapy, Disabled, Family, Community, Participating in

**การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ป่าสาธารณะประโยชน์
ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม**
**Community Participation in Conservation of Public Forest
at Nongno Sub-District, Muang District, Maha Sarakham Province**

จุฑามาศ วงศ์สง่า¹⁾ นิภาพร พิมิตร¹⁾ คมสันต์ นาสินเพิ่ม¹⁾ รติกร แสงห้าว²⁾
นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
80 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000 โทร 043-722118 ต่อ 241
E-mail : ratikons2009@hotmail.com

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ป่าสาธารณะประโยชน์ตำบลหนองโน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษามี 2 กลุ่ม คือ 1. ตัวแทนครัวเรือนจำนวน 308 คน ที่ได้จากการคำนวณ Taro Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ 2. กลุ่มตัวแทนชุมชนซึ่งทำการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 49 คน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกผลจากการจัดเวทีชุมชน และทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในตำบลหนองโนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าสาธารณะประโยชน์อยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การเข้าร่วมกิจกรรมหรือพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ป่าสาธารณะประโยชน์ เช่น บวชป่า พิธีกรรม ศักดิ์การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และประเด็นที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ป่าสาธารณะประโยชน์ และผู้เข้าร่วมในเวทีชุมชนได้ให้แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่า เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1. ควรปลูกฝังและนำลูกหลาน เยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในพิธีกรรมต่างๆ เพื่อสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมในการอนุรักษ์ป่า 2. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทุกหมู่บ้านเพื่อกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ชัดเจน ซึ่งชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการประชุม แสดงความคิดเห็น หรือร่วมกำหนดกฎระเบียบ 3. ผู้นำหมู่บ้านควรมีการติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะเกี่ยวกับการปลูกป่าและอนุรักษ์ป่า

คำสำคัญ การมีส่วนร่วมของชุมชน การอนุรักษ์ ป่าสาธารณะประโยชน์

Abstract

This project aims to study community participation on conservation of public forest at Nongno Sub-District, Muang District, Maha Sarakham Province. The samples used in this study were obtained from two groups of 308 households, which taken from Taro Yamane formulas. Questionnaire was selected as experimented tool for data collection. Statistic

computer program was used to interpret the result for 49 samples which random by specific random method. In addition, community forum and descriptive analysis were used.

The results found that people at Nongno had participated in public forest conservation at a high level. Issues of the most participation was the participation in rituals associated with the public such as forest conservation, forest ordination ceremony, while studied groups which had minimal participation was participation in meetings related to the conservation of public forests. Stage and join in the community approach to promote participation in forest conservation had the following order; the youth should take part in various rituals to inherit the cultural traditions of forest conservation, the community should settle committee to obtain regulators and clear rules, the community must participate in the meeting to give idea related to forest conservation, and village leaders should monitor of ongoing operations, especially relating to afforest and forest conservation.

Keywords: Community Participation, Conservation, Public Forest

การสร้างการเรียนรู้แก่เด็กในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าและน้ำ
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและการใช้ห้องเรียนจากธรรมชาติในห้องถิ่น
ของตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

**Learning Establishment for Children on Conservation of Forest and
Water Resources by Community Participation and Using Natural for
Classroom of Tumbon Nong-no, Amphur Muang, Maha Sarakham**

เมธาวิ มุตติมรรคาพรัด¹⁾ นพรัตน์ จำปาแหม¹⁾ ประภาพร พรหมโสภ¹⁾ และเมตตา เก่งชูวงศ์²⁾
นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
เลขที่ 80 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 40000 โทร 043-722118 ต่อ 241
E-mail : metta_kengchuwong@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้แก่เด็กในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าและน้ำ ศึกษาการสร้างการเรียนรู้แก่เด็กในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าและน้ำด้วยการใช้ห้องเรียนจากธรรมชาติในห้องถิ่นและศึกษาการเกิดแนวคิดของเด็กในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าและน้ำในห้องถิ่นตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างเด็กเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของทุกโรงเรียนในตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ทรัพยากรป่าและแหล่งน้ำในตำบลหนองโนใช้เป็นห้องเรียนธรรมชาติ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งในส่วนของชุมชนและเด็กได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ของเด็กได้ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สำหรับเครื่องมือที่ใช้ศึกษาการสร้างการเรียนรู้และการเกิดแนวคิดของเด็กได้แก่ แบบทดสอบก่อนและหลังการสร้างการเรียนรู้ แบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการสร้างการเรียนรู้ แบบวัดเจตคติก่อนและหลังการสร้างการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมและการนำเสนอแนวคิดขณะทำกิจกรรมการสร้างการเรียนรู้ และการติดตามผลพฤติกรรมของเด็กภายหลังการสร้างการเรียนรู้

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ให้แก่เด็กนั้น ชุมชนเห็นว่าเด็กควรได้รับการถ่ายทอดทั้งความรู้ด้านวิชาการและความรู้จากการสัมผัสด้วยการปฏิบัติจริง ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำผลดังกล่าวมาจัดสร้างการเรียนรู้ในลักษณะของค่ายการเรียนรู้ โดยผลการศึกษการสร้างการเรียนรู้และการเกิดแนวคิดของเด็กภายหลังการสร้างการเรียนรู้ พบว่า ความรู้ของเด็กก่อนและหลังมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ระดับความพึงพอใจในภาพรวมที่มีต่อกิจกรรมการสร้างการเรียนรู้ในระดับมาก เจตคติของเด็กหลังการสร้างการเรียนรู้มีความถูกต้องมากขึ้นในทุกข้อ พฤติกรรมรับรู้ในระดับมาก เด็กมีแนวคิดในการเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าและน้ำในห้องถิ่นตนเอง และมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใส่ใจต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น

คำสำคัญ การสร้างการเรียนรู้แก่เด็ก การมีส่วนร่วมของชุมชน ห้องเรียนธรรมชาติ

Abstract

The objectives of this research were, community participated to establish a learning pattern for children on conservation of forest and water resources, studied on a learning establishment on conservation of forest and water resources for children by using local natural as a classroom, and studied on children ideas in participation on conservation their local of forest and water resources. Children samples were student studying in grade 5 level of all schools in Tambon Nong-no, Amphur Muang; Maha Sarakham. Natural forest and water resources in Tambon Nong-no were using as a natural classroom. Purposive sampling was a technique for selected both samples of community and children. For community participated to establish a learning pattern, technique of focus group discussion was used. The tools for studying of learning establishment for children and their creating ideas were as following : pre-post test of learning establishment, satisfaction assessment for learning establishment activities, pre-post attitudes measurement of learning establishment, presentation of creating ideas, and monitoring of children behavior after ready of learning establishment activities.

The result of community participation in learning establishment pattern for children, and community consideration that child should be learning the knowledge both of technicality and field practice. The researchers brought this result to make learning establishment pattern like a learning camp. The results of learning establishment for children and their creating ideas were as following : before and after of the knowledge were difficulty significant at .05, the level of satisfaction for learning establishment activities was in high, children's attitudes were in high correctly after ready of learning establishment activities, level of awareness behavior was in high, children had created their ideas in participation on conservation of their locally forest and water resources, and changed their behavior for awareness in natural and environment.

Keywords: Learning Establishment for Children, Community Participation, Natural Classroom

การศึกษาความเป็นไปได้ในการแปรรูปข้าวแต๋นหน้าใบหม่อนเพื่อยกระดับเป็น
สินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งชุมชน (OTOP) กรณีศึกษากลุ่มแปรรูปอาหารและ
สมุนไพร บ้านหนองโน
ตำบลหนองโน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ศิวพร มุลตะกร¹⁾ สุกัญญา นรบัติ¹⁾ วสาวี พิชัย²⁾
นักศึกษา¹⁾ อาจารย์²⁾ สาขาวิชาเทคโนโลยีการอาหาร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
เลขที่ 80 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000
โทรศัพท์ 043-725-439 E-mail : wa_sawee@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาความเป็นไปได้ในการแปรรูปข้าวแต๋นหน้าใบหม่อน เพื่อยกระดับเป็นสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งชุมชน (OTOP) กรณีศึกษากลุ่มแปรรูปอาหารและสมุนไพร บ้านหนองโน ตำบลหนองโน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จากการวิเคราะห์ทางด้านต่างๆ ได้ข้อสรุป ดังนี้ ผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคามได้มีความสนใจในผลิตภัณฑ์ข้าวแต๋นและข้าวแต๋นหน้าใบหม่อนเป็นอย่างมาก ด้านการสุขาภิบาลของแหล่งผลิตของกลุ่มชาวบ้านนั้น พบว่า มาตรฐาน GHP ไม่ได้ตามมาตรฐาน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวแต๋นหน้าใบหม่อนโดยใช้สูตรของน้ำใบหม่อน 60 : 30 : 10 คือ น้ำตาลปีบ : น้ำตาลอ้อยแห้ง : ผงใบหม่อน ตามลำดับ เมื่อนำความรู้ที่ได้ไปอบรมแก่กลุ่มเป้าหมาย พบว่าชาวบ้านมีความสนใจในผลิตภัณฑ์ข้าวแต๋นหน้าใบหม่อนดีมาก โอกาสในการแปรรูปข้าวแต๋นหน้าใบหม่อน เพื่อยกระดับเป็นสินค้า OTOP มีความเป็นไปได้สูง หากแก้ไขปัญหาทางด้านสุขอนามัยในการแปรรูปข้าวแต๋นหน้าใบหม่อนได้ จากการวิเคราะห์เชิงปริมาณ พบว่าจุดคุ้มทุน (Break-Even Point) ของการผลิต ข้าวแต๋นหน้าใบหม่อน 1 กิโลกรัม จำหน่ายถุงละ 10 บาท โดยมีต้นทุนคงที่ 20,000 บาท และต้นทุนแปรผัน 4.5 บาทต่อถุง ก็จะมีจุดคุ้มทุนที่ 3,636.36 บาท ระยะเวลาในการคืนทุน (Pay Back Period) ที่ 1ปี 6 เดือน ก็จะคุ้มค่าเงินลงทุน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value - NPV) ณ อัตราผลตอบแทน ร้อยละ 1 โดยมีอายุโครงการ 2 ปี เท่ากับ 7,186 ซึ่งเป็นบวก อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit Cost Ratio - BCR) เท่ากับ ร้อยละ 1.36 ซึ่งมากกว่า 1 แสดงว่ารายได้มากกว่าเงินลงทุน และอัตราผลตอบแทนของโครงการ (Internal Financial Rate of Return - IRR) เท่ากับ ร้อยละ 24.43 ซึ่งสูงกว่าอัตราผลตอบแทนที่กำหนด ดังนั้นถือว่าโครงการนี้มีความเป็นไปได้ในการลงทุนภายใต้ข้อกำหนด

คำสำคัญ ข้าวแต๋นใบหม่อน หนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งชุมชน

ABC-PUS 210023

**การถ่ายทอดความรู้ในการใช้สมุนไพรจากป่าหนองโน
ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
Transferring Knowledge of using Herbal Medicine
from Nhong-No Forest Muang District, Mahasarakham Province**

มาลินี ทิพย์ดี¹⁾ ดวงนภา หาชัย¹⁾ จริญญา นาเมืองรักษ์¹⁾ และ กรรณิการ์ ทองดอนเปียง²⁾
นักศึกษา¹⁾ สาขาชีววิทยา คณะครุศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ สาขาชีววิทยา
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

80 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000 โทร. 043-7221218-9 ต่อ 224

E-mail : kannikar@rmu.ac.th

บทคัดย่อ

การดูแลสุขภาพสุขภาพโดยใช้สมุนไพรถือเป็นการพึ่งพาภูมิปัญญาพื้นบ้านในการดูแลสุขภาพสุขภาพ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการพึ่งตนเองเพื่อการแสวงหาทางออกที่ยั่งยืนให้กับสุขภาพมาตั้งแต่อดีต และมีการถ่ายทอดความรู้ในการใช้จากหมอยารุ่นต่อรุ่น แต่เมื่อการแพทย์แผนปัจจุบันเข้ามามีบทบาท จึงทำให้การใช้สมุนไพรลดลงรวมถึงจำนวนหมอยาก็ลดจำนวนลงเช่นเดียวกัน บทความวิจัยการถ่ายทอดความรู้ในการใช้สมุนไพรจากป่าหนองโน ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาการเรียนรู้การใช้สมุนไพรและวิธีการถ่ายทอดความรู้ด้านสมุนไพรของประชาชนบ้านหนองโน ตำบลหนองโน จังหวัดมหาสารคาม การศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ในการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์จึงใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีได้แก่ การสำรวจ การสัมภาษณ์ การสังเกต การใช้แบบสอบถาม การจัดกลุ่มสนทนา ผลการวิจัยพบว่า ชนิดของสมุนไพรในป่าหนองโนมีจำนวน 51 ชนิด มีหมอยาที่มีตำรับยาจำนวน 8 คน ตำรับยา 12 ตำรับ ใช้ยาสมุนไพรแต่ละตำรับประกอบด้วยสมุนไพรหลายตัวรวมกัน วิธีปรุงยาสมุนไพรที่ใช้รับประทาน ใช้การชง และการต้ม ส่วนการรักษาแผลใช้การทำ ดัวยาเป็นสมุนไพรที่ใช้บางส่วนเก็บมาจากป่าบ้านหนองโน บางส่วนซื้อมาจากที่อื่นเป็นส่วนประกอบ การถ่ายทอดความรู้รับมาจากบุคคลในครอบครัวหรือผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือด มีบางส่วนที่รับการถ่ายทอดความรู้มาจากวัด โดยผู้ถ่ายทอดจะเป็นหมอยาเช่นเดียวกัน ในการถ่ายทอดความรู้เป็นการถ่ายทอดโดยการเรียนรู้ระหว่างศิษย์กับอาจารย์ เนื้อหาที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้คือ การเก็บสมุนไพร วิธีการใช้ สรรพคุณ และการปรุงยา หมอยาบางคนได้รับการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องของการใช้ตำรายาร่วมกับการใช้สมุนไพรด้วย เป้าหมายของการถ่ายทอดความรู้ในการใช้สมุนไพรเพื่อใช้รักษาตนเองและผู้อื่น ผลลัพธ์ที่เกิดจากการได้รับการถ่ายทอดสมุนไพรและตำรายาทำให้เกิดการขยายพันธุ์และการอนุรักษ์ มีการใช้สมุนไพรเพื่อการพึ่งพาตนเอง การนำสมุนไพรมาใช้ในชีวิตประจำวันพบว่าการจัดกิจกรรมประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และมีพฤติกรรมการใช้สมุนไพรเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ การศึกษาดังนี้องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยได้ถูกขยายผลไปยังชุมชนเพื่อให้เกิดความตระหนักและสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ในภูมิปัญญาและสมุนไพร ทั้งในด้าน การเห็นคุณค่า เกิดความตระหนัก และการอนุรักษ์ ได้ข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้โจทย์วิจัยเพื่อการพัฒนาพื้นที่ ตลอดจนสร้างนักวิจัยใหม่ ได้แก่นักศึกษา และคนในชุมชน

คำสำคัญ การถ่ายทอดความรู้ สมุนไพร การใช้สมุนไพร

รูปแบบการบริหารจัดการและการสร้างเครือข่ายการค้าของกลุ่มอาชีพทอผ้า เทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย

Model of Management and Commercial Networking in Weaving Group Occupation Tambon Na-or Municipality, Amphoe Mueang, Loei Province

นาริน แก้วพวง¹⁾ เอมอร สารมะโน¹⁾ วิทวัช คำแก้ว¹⁾ เหมวดี ภายใหญ่²⁾
นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษาหัวหน้าโครงการ²⁾
สาขาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
235 ถนนเลย-เชียงคาน ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการและการสร้างเครือข่ายการค้าของกลุ่มอาชีพทอผ้า เทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย คณะผู้วิจัยได้พัฒนาโจทย์พื้นที่การวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มอาชีพทอผ้าและรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพทอผ้า เทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย (2) เพื่อสร้างเครือข่ายการค้าของกลุ่มอาชีพทอผ้า ประชากรในการวิจัยคือ กลุ่มอาชีพทอผ้าในเทศบาลตำบลนาอ้อ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือที่ใช้ สัมภาษณ์ จัดเวทีชาวบ้าน สังเกต แบบสำรวจ ใช้เทคนิค SWOT ศึกษาสภาพของกลุ่มอาชีพ ศึกษาฐานแลกเปลี่ยนฝึกปฏิบัติ ภายใต้เทคนิคการจัดการ (POLC) วิเคราะห์เนื้อหา โดยการบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยที่พบด้านบริบทชุมชน ชาวบ้านนาอ้อสืบเชื้อสายมาจากชาวหลวงพระบางและเวียงจันทน์ (สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) เป็นหมู่บ้านเก่าแก่กว่า 300 ปี การทอผ้าลายผ้า กระบวนการทอผ้า เครื่องมือ อุปกรณ์ ยังเป็นแบบโบราณดั้งเดิม ซึ่งเรียกว่า “ตำหูก” ผ้าชิ้นมัดหมี่ ผ้าชิ้นยก ผ้าชิ้นมุขชิด ผ้าขีดพื้นเมือง ผ้าโล่ง ผ้าขาม้า จึงมีความเป็นเอกลักษณ์ผ้าทอมือ และเป็นหมู่บ้านวัฒนธรรมต้นแบบของจังหวัดเลย สภาพกลุ่มอาชีพทอผ้าที่รวมกลุ่มเดิมประกอบด้วย หมู่ 1 หมู่ 2 หมู่ 3 จำนวน 45 คน ปัจจุบันเหลือสมาชิกกลุ่มทอผ้า 8 คนที่ยังทอผ้าเพื่อสร้างรายได้เสริมจากการอาชีพทำนา อายุมากที่สุด 74 ปี อายุน้อยที่สุด 48 ปี สมาชิกที่เลิกทอผ้าเนื่องจากบางส่วนอายุมาก สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง และอีกบางส่วนที่เลิกทอผ้าเพราะรายได้ไม่พอเลี้ยงครอบครัวต้องใช้เวลานานจึงหันไปประกอบอาชีพอื่นเป็นผลให้การมีส่วนร่วมของกลุ่มทอผ้าเทศบาลตำบลนาอ้อไม่ต่อเนื่อง จึงมีปัญหการบริหารจัดการกลุ่มขาดเงินทุนหมุนเวียน การตลาดผลิตภัณฑ์ขายไม่ได้บางชนิด ขาดตลาดรองรับ ผลการวิจัยหลังจากบริหารจัดการกลุ่มในรูปแบบการมีส่วนร่วม ผู้นำกลุ่มมีการประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพิ่มกลุ่มสมาชิกใหม่ เน้นกระบวนการผลิตโดยปรับปรุง โทสนี แบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มกระบวนการทอและกลุ่มตัดเย็บเพื่อแปรรูปผ้าทอเป็นผลิตภัณฑ์ ผ้าปูโต๊ะ กล่องทิชชู กระเป๋าถุงผ้า พบว่าสมาชิกกลุ่มที่สูงอายุจะมีทักษะด้านการทอผ้าเป็นอย่างดี ส่วนสมาชิกใหม่เรียนรู้การทอผ้าได้ดีแต่ขาดทักษะความชำนาญและการแปรรูปตัดเย็บสามารถทำได้แต่ยังขาดประสบการณ์ด้านฝีมือ ผลจากการศึกษาพบว่ารูปแบบกลุ่มอาชีพทอผ้าจะเข้มแข็งได้ต้องประกอบด้วย (1) ผู้นำกลุ่มที่มีความเสียสละอดทน (2) สมาชิกกลุ่มอาชีพมีความกระตือรือร้น (3) รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพมีโครงสร้างที่ชัดเจน (4) รู้จักนำภูมิปัญญาในกลุ่มอาชีพมาใช้ในการสร้าง

ความโดดเด่น (5) ชุมชนส่งเสริมกลุ่มอาชีพทอผ้า (6) ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากหน่วยงาน
ภาครัฐ นอกจากนั้นผลการศึกษการสร้างเครือข่ายการค้าพบเป็นแบบพันธมิตรทางการค้าช่วยให้
ผู้ผลิต ผู้ขายวัตถุดิบ ผู้ขายสินค้า ร่วมมือกันเป็นเครือข่ายส่งผลให้เพิ่มช่องทางการขายมากขึ้น
ลดต้นทุนวัตถุดิบ นำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจเข้มแข็งให้กับกลุ่มอาชีพและชุมชน

รูปแบบการพัฒนาในกลุ่มแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้เลี้ยงปลาในกระชังของชุมชน หมู่ 4 บ้านท่ามะนาว ตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย

Model group participation Facilitating Development in Farming in Cage culture in bantamanouw Community Tambon naor Municipality, Amphoe Meueang, Loei Provice

พรรณฉววรรณ บุตรดีสุวรรณ¹⁾ วราภรณ์ แพงสอน²⁾ อรุมา พิมพ์จันทร์²⁾ อุมพร จิตตหงส์²⁾
 อาจารย์ที่ปรึกษา¹⁾ นักศึกษา²⁾

สาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

235 ถนนเลย-เชียงคาน ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000 www.lru.co.th

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้เลี้ยงปลาในกระชัง ของชุมชนหมู่ 4 บ้านท่ามะนาว ตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงสภาพความเป็นมาของกลุ่มผู้เลี้ยงปลาใน กระชัง เพื่อศึกษาถึงผลกระทบที่มีต่อชุมชนจากกระบวนการเลี้ยงปลาในกระชัง และเพื่อหารูปแบบการพัฒนาในกลุ่มแบบมีส่วนร่วมในกระบวนการการเลี้ยงปลาในกระชัง

คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกศึกษาพื้นที่ชุมชนหมู่ 4 บ้านท่ามะนาว ตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยการออกสัมภาษณ์ และใช้แบบสอบถามพัฒนาโจทย์วิจัย สำหรับกลุ่มผู้เลี้ยงปลาในกระชัง ภายในชุมชนบ้านท่ามะนาว หมู่ 4 ข้อมูลที่ได้รับ มีการตรวจสอบความถูกต้อง แยกแยะการวิเคราะห์ โดยใช้กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบในการวิเคราะห์และการจำแนกข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้ สภาพกลุ่มในปัจจุบัน สมาชิกมีความพึงพอใจและมีแรงจูงใจในการรวมกลุ่ม เนื่องจากการบริหารจัดการของผู้ในกลุ่มมีประสิทธิภาพ และให้ความไว้วางใจแก่สมาชิกกลุ่ม ทางกลุ่มได้รับทราบปัญหาที่ชุมชนได้รับผลกระทบจากกระบวนการการเลี้ยงปลาในกระชัง ทำให้กลุ่มพร้อมใจในการที่จะแก้ไขปัญหาเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งภายในชุมชนด้วยการหารูปแบบการพัฒนาในกลุ่มแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว ด้วยการหารูปแบบเพื่อพัฒนาชุมชนด้วยการหาองค์ประกอบที่ร่วมกันโดยได้รูปแบบการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม คือ ร่วมคิดค้นถึงปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมิน เพื่อการพัฒนา ดังนี้ (1) บริบทชุมชนเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยโดยองค์ประกอบด้านภูมิประเทศ และสภาพชุมชนบ้านท่ามะนาว และสภาพของแม่น้ำเลย โดยมีทิศทางเพื่อการพัฒนาคือชุมชนมีความสงบสุข สามารถใช้แหล่งน้ำท่ามาหากินได้อย่างเต็มที่ทั้งผู้เลี้ยงปลาในกระชัง และผู้ที่ไม่ได้เลี้ยงปลาในกระชัง โดยทุกคนตระหนักถึงประโยชน์อันมหาศาลของแม่น้ำเลยด้วยการช่วยกันดูแลรักษา อนุรักษ์ ฟื้นฟูให้คงสภาพอุดมสมบูรณ์เพื่อประโยชน์ของชุมชนต่อไป (2) ความต้องการของกลุ่มในการบริหารจัดการต่อกระบวนการ การเลี้ยงปลาในกระชังที่ไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชน โดยมีองค์ประกอบที่เป็นวัตถุประสงค์หลักต่อกระบวนการการการเลี้ยงปลาในกระชังที่นำมาพิจารณาคือ น้ำน้อยในฤดูแล้งสมาชิกกลุ่มมีข้อตกลงกันภายในกลุ่มในการใช้ทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์และส่งผลกระทบต่อชุมชนให้น้อยที่สุด และแนวทางการพัฒนาในอนาคตคือต้องการให้ทางหน่วยงานภาครัฐพิจารณาทำเขื่อนกั้นน้ำเลย

ภายในชุมชน ส่วนการพัฒนาของสมาชิกกลุ่มที่ประสบความสำเร็จจากการวิจัยคือ การอนุบาล
ลูกปลาไว้ใช้เลี้ยงภายในกลุ่มเพื่อลดอัตราการตายของลูกปลา และความต้องการที่ทางกลุ่มต้องพัฒนา
มากที่สุดคือ การผลิตอาหารปลาไว้ใช้ภายในกลุ่ม

คำสำคัญ รูปแบบการพัฒนากลุ่ม การมีส่วนร่วมของกลุ่ม

สารสนเทศด้านการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน
ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน
Tourism Information Center of Chaingkarn Local Area
by Community Cooperation Process

สันต์ รัมศิริ¹⁾ ประสิทธิ์ ธรรมรังสี¹⁾ ชัชชัยเคนวงษา¹⁾ และ จักรกฤษณ์ พงษ์อินทร์วงศ์²⁾
ผู้ช่วยวิจัย¹⁾ สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ หัวหน้าโครงการวิจัย²⁾ อาจารย์ประจำสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์
ภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
234 ถนนเลย-เชียงคาน อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000
E-mail : chakrit.p@ru.ac.th gotoloei@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) มีวัตถุประสงค์ 1) พัฒนาระบบสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลเชียงคาน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของ มีกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล จำนวน 40 คน และกลุ่มผู้เข้าร่วมการวิเคราะห์และกระบวนการพัฒนาสารสนเทศและข่าวสารด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ตลอดจนการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ใช้งานและถ่ายทอดทักษะการใช้งานระบบสารสนเทศ จำนวน 15 คน ได้มาโดยวิธีการเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกต การบันทึกข้อมูลด้วยการถ่ายภาพ แบบประเมินและการปฏิบัติการ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณด้วยตารางประกอบคำบรรยาย ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพนำเสนอโดยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ประกอบภาพถ่าย ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการใช้งานสารสนเทศ สมาชิกของชุมชนมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร กับระบบสารสนเทศและข่าวสารด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันพื้นที่ของการประชาสัมพันธ์บนสื่อ และยังมีส่วนร่วมในการเปิดโอกาสของชุมชนในการเผยแพร่ข่าวสารด้านการท่องเที่ยว ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาสารสนเทศ 2) การกำหนดบทบาทการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนผ่านสารสนเทศด้านการท่องเที่ยว จัดได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว และ 3) การสร้างเครือข่ายทางสังคมผ่านทางสารสนเทศ การสร้างเครือข่ายผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศจัดขึ้นเชื่อมโยงเครือข่ายทางสังคม หรือ Social Network รวมถึงการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศพร้อมกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และ 4) การส่งเสริมการท่องเที่ยวของเชียงคาน และการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว โดยชุมชนเป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมด้วยศักยภาพของชุมชน

คำสำคัญ สารสนเทศ สารสนเทศด้านการท่องเที่ยว กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน
เทศบาลตำบลเชียงคาน ชุมชนเชียงคาน

การวิจัยและพัฒนาศักยภาพบุคลากรของชุมชนท้องถิ่น สำหรับการนำเสนอ
ภาพลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงศิลปกรรมท้องถิ่น
เพื่อการจัดการท่องเที่ยว เขตเทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
**Research and Development of Competences of Leader
in Chiang-khan Community into Brand Image Promoting Concerning Arts
and Applied Arts for Managing Sustainable Tourism
in Chiang-khan Municipality, Chiang-khan District, Loei**

สนธยา ลากถึง¹⁾ จักรปรกรณ์ ฐานะมัน¹⁾ วิลาศ บุญตอม²⁾ และ ไทยโรจน์ พวงมณี³⁾
ผู้ช่วยนักวิจัย¹⁾ สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์
ผู้ช่วยนักวิจัย²⁾ สาขาวิชาจิตตอลาร์ท หัวหน้าโครงการวิจัย³⁾ สาขาวิชาศิลปกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 234 ถนนเลย-เชียงคาน อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000
E-mail : thai-roj@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงศิลปกรรมท้องถิ่น และ 2) เพื่อพัฒนาบุคลากรผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการนำเสนอภาพลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลเชียงคาน มีกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล จำนวน 50 คน และกลุ่มผู้เข้าร่วมการพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำเสนอภาพลักษณ์ จำนวน 10 คน ได้มาโดยวิธีการเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกต การบันทึกข้อมูลด้วยการถ่ายภาพ แบบประเมินและการปฏิบัติการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณด้วยตารางประกอบคำบรรยาย ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพนำเสนอโดยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ประกอบภาพถ่าย ผลการวิจัย พบว่า 1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงศิลปกรรมท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเชียงคานมีลักษณะเป็นพุทธศิลป์และศิลปะพื้นบ้านที่รับอิทธิพลจากศิลปะหลวงพระบาง ศิลปะล้านนา ศิลปะรัตนโกสินทร์ และศิลปะท้องถิ่น ประกอบด้วย จิตรกรรมฝาผนัง ประติมากรรม สถาปัตยกรรม และงานหัตถกรรม 2) ภาพลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงศิลปกรรมท้องถิ่นของเชียงคานมีความหลากหลายรูปแบบ เทคนิคและวัสดุในการสร้างสรรค์ผสมผสานกัน ผลงานมีความเรียบง่าย สะท้อนภาพของช่างพื้นบ้านและผู้สนับสนุนการก่อสร้าง และ 3) บุคลากรท้องถิ่นที่เข้าร่วมกระบวนการพัฒนามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลงานศิลปกรรมและมีทักษะการนำเสนอภาพลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงศิลปกรรมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการนำเสนอด้านบริบทของพื้นที่เทศบาลตำบลเชียงคานและด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลงานศิลปกรรมและวัฒนธรรมในท้องถิ่น

คำสำคัญ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่น, ศิลปกรรมและวัฒนธรรมท้องถิ่น, การเป็นผู้นำเสนอภาพลักษณ์

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายธุรกิจที่พักและธุรกิจร้านอาหารเพื่อพัฒนา
การท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
A guideline of network development of accommodation and restaurant
business for developing tourism in Chiangkhan Municipality,
Chiangkhan District, Loei

จุฬามาศ ชุตติปรัชญากุล¹⁾ ธนาภรณ์ เกษเกษร¹⁾ สุราษฎร์ พลแสน¹⁾
และ อัญชลี โทกะนุช²⁾
ผู้ช่วยนักวิจัย¹⁾ หัวหน้าโครงการ²⁾ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 234 ถนนเลย-เชียงคาน อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000
E-mail : anlee1969@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัญหาของธุรกิจที่พักและธุรกิจร้านอาหารในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และเพื่อพัฒนาแนวทางการสร้างเครือข่ายของธุรกิจที่พักและธุรกิจร้านอาหารเพื่อการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มธุรกิจที่พัก จำนวน 10 แห่ง และธุรกิจร้านอาหาร จำนวน 9 แห่ง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง วิธีการในการรวบรวมข้อมูลคือ การสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (structured interview) และ การประชุมเชิงปฏิบัติการ (work shop)

ผลการวิจัยปรากฏว่า จากสภาพปัญหาที่พบเกี่ยวกับนโยบายของภาครัฐ ปัญหาด้านชุมชนในพื้นที่ และพื้นฐานของความรักในชุมชนของผู้ประกอบการธุรกิจ จึงเกิดรวมกลุ่มเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจร่วมกัน โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อเสริมสร้างมิตรภาพและความสามัคคีในกลุ่ม และเป้าหมายรองเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน เกิดการจัดตั้งเครือข่าย “เชียงคานยั่งยืน” มีการเลือกคณะกรรมการจัดการเครือข่ายในระยะเริ่มต้น และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน นอกจากนี้สมาชิกยังได้วางแผนกิจกรรมในปี 2553 และมีแนวโน้มการขยายฐานเครือข่ายให้ธุรกิจขายของที่ระลึกเข้าร่วมกลุ่มในอนาคต

คำสำคัญ เครือข่าย ที่พัก ร้านอาหาร การท่องเที่ยว เชียงคาน

Keywords: network, accommodation, restaurant, tourism, Chiangkhan

ABC-PUS 209065

ความหลากหลายและการอนุรักษ์ไม้ต้นในป่าโคกขุมปูน ตำบลสามพร้าว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

A Diversity and conservation of Trees in Koke Kum Poon Forest, Sam Prao District, Amphoe Muang, Udon Thani Province

สุธารัตน์ คันธี¹⁾ พกฤษา ประไกร¹⁾ รัตนพร สมบัติ¹⁾ และ ศิวพงศ์ จำรัสพันธุ์^{*2)}
ผู้ช่วยวิจัย¹⁾ หัวหน้าโครงการ²⁾

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 64 ถนนทหาร ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

E-mail : s_chamratpan@yahoo.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาไม้ต้นและการอนุรักษ์ในป่าโคกขุมปูน โดยร่วมกับชุมชน วัด และโรงเรียน ร่วมกันสำรวจพันธุ์ไม้ต้นและการอนุรักษ์ จากการศึกษาพบว่าป่าโคกขุมปูนเป็นป่าเต็งรังที่เสื่อมโทรม ไม้ต้นมีความสูงเฉลี่ย 4.5 เมตร เดิมเป็นป่าอุดมสมบูรณ์ต้นไม้หนาแน่นไม้โคนไม้ล้ม มีสัตว์ป่าหลายชนิด ปัจจุบันนี้มีไม้ต้น 46 ชนิด ใน 27 วงศ์ ที่พบมากที่สุด คือต้นเชือกเป็นไม้ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ รองลงมาคือ กุง ตีวชน มะขามป้อม จิก และ ฮัง ต้นไม้ที่พบมากในอดีต แต่ปัจจุบันเหลือน้อย ได้แก่ ตะโก ข้าวเม่าน้อย โมก และหลายชนิดหายไป เช่น ผักหวาน ตะไคร้ต้น ฮังฮ้อน มันปลา แคน และ มะค่า เมื่อประเมินความเสียหายของดิน น้ำ และปุ๋ยที่สูญหายไป และอุณหภูมิที่เพิ่มขึ้นในพื้นที่ 1 ไร่ เป็นเงิน 290,705 บาท และพื้นที่ทั้งหมด 267 ไร่ คิดเป็นเงิน 77,618,235 บาท ในอดีตชุมชนมีการนำไม้ต้นมาใช้ประโยชน์ เช่น สร้างบ้าน ทำฟืน เก็บเห็ด ไข่มดแดง แมลง เลี้ยงสัตว์ ชุมชนได้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์มีหัวหน้าเป็นผู้นำหมู่บ้าน 15 และมีกรรมการเป็นสมาชิก อบตำบล อสม. ครู นักเรียนในหมู่บ้าน และร่วมกันวางแผนการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ โดยการปิดป่าห้ามตัดไม้มาใช้ประโยชน์ ช่วยกันเก็บเมล็ดพันธุ์ไม้ต้นมาเพาะและได้ปลูกป่าเพิ่มเติมในพื้นที่ป่าโคกขุมปูนและ สวนสาธารณะหนองแจ้ง เช่น ดอกจาน ยางนา คุณ ชีเหล็ก และกลุ่มยังวางแผนปลูกในวัดและพื้นที่ส่วนบุคคลด้วย

คำสำคัญ ไม้ต้น การอนุรักษ์ ป่าโคกขุมปูน ตำบลสามพร้าว

การจัดการทรัพยากรและการฟื้นฟูป่าไม้ในป่าชุมชนโคกขุมปูน
ตำบลสามพร้าว จังหวัดอุดรธานี

The management and rehabilitation of Kok Khum Poon community forest,
Tambol Sampraw, Udonthani province

ปราภทิพย์ ชมชัยรัตน์¹⁾ วณิดา จันจวง¹⁾ สุพิศ สายพรม¹⁾ และ สไว มัฐผา²⁾

นักศึกษาผู้ช่วยวิจัย¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษาหัวหน้าโครงการ²⁾

สาขาวิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

64 ถนนทหาร ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

E-mail: Indigoferasawai@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการทรัพยากรและฟื้นฟูป่าชุมชนโคกขุมปูน ตำบลสามพร้าว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ให้มีความอุดมสมบูรณ์และมีสภาพป่าที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ผลการวิจัยพบว่า พื้นที่ป่าโคกขุมปูนมีพื้นที่ทั้งหมด 267 ไร่ เป็นพื้นที่ว่างเปล่าประมาณ 25% ของพื้นที่ทั้งหมด โดยพื้นที่ว่างเปล่าทำการปลูกป่าเพิ่มเติมแล้วประมาณ 20% มีพื้นที่บุกรุกเป็นพื้นที่ทำกินประมาณ 25% และเป็นแหล่งน้ำประมาณ 10% การสำรวจทรัพยากรพรรณไม้ พบพรรณไม้จำนวน 52 วงศ์ 118 ชนิด ในจำนวนนี้เป็นไม้ต้นจำนวน 67 ชนิด ไม้พุ่ม 17 ชนิด ไม้เลื้อยจำนวน 10 ชนิด และไม้ล้มลุก 23 ชนิด สัตว์ป่าขนาดเล็กมีประมาณ 17 ชนิด เพื่อเป็นประโยชน์แก่ชาวตำบลสามพร้าว ได้มีการจัดตั้งกลุ่มการอนุรักษ์ขึ้นโดยมีแผนงานในการอนุรักษ์และฟื้นฟูร่วมกับชาวบ้านชุมชนสามพร้าว โรงเรียนชุมชนสามพร้าว โรงเรียนสามพร้าววิทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลสามพร้าว ซึ่งแต่ละหน่วยงานให้ความร่วมมือในการจัดการทรัพยากรและฟื้นฟูป่าไม้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ การจัดการทรัพยากรและการฟื้นฟู ป่าโคกขุมปูน สามพร้าว อุดรธานี

Abstract

The objectives of this research aim to management and rehabilitation for sustainable of Kok Khum Poon community forest, Sampraw, Udon Thani province. The research covers 267 rais of which 25% as a blank area with 20% reforestation, 25% invaded for plantation, 10% as a water basin. There are 52 families with 118 species of plants are discovered in this forest, including trees, 67 species; shrubs, 17 species, climbers, 10 species and herbs, 23 species respectively. In addition, Small animals about 17 species are also found. For useful purpose, the conservative group was established which has planning for conservation and rehabilitation, the group has good participation, and consists of local people in Tambol Sampraw, Community Sampraw school, Samprawwittaya School and Sampraw Subdistrict Administrative Organization.

Keywords: management and rehabilitation, Kok Khum Poon forest, Sampraw, Udon Thani

ความหลากหลายทางชีวภาพของเห็ดในป่าโคกขุมปูน
และการนำมาใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
A Biodiversity Study of Mushrooms in Koke Kum Poon Forest
and their sustainable utilization

รัตติยา ขงอ่อน¹⁾ ยูพาภรณ์ หมักละ¹⁾ พัชรินทร์ แก้วชาลุน¹⁾ ทศนัย ปัญจันทร์สิงห์²⁾
นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ สาขาวิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 64 ถนนทหาร อำเภอเมือง จังหวัด อุดรธานี 41000
โทร 042 – 211040 ต่อ 204 E-mail ; cartoon_pine @ hotmail.com

บทคัดย่อ

ศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของเห็ดในป่าโคกขุมปูนและการนำมาใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยออกสำรวจ เก็บตัวอย่าง รวบรวมข้อมูล และจัดจำแนกชนิดของเห็ด ในระหว่างเดือนมิถุนายน 2552 ถึง เดือนพฤษภาคม 2553 รวมทั้งเก็บข้อมูลวิถีชีวิตของประชาชนโดยการสัมภาษณ์ประชาชนจำนวน 50 คน เป็นชาย 10 คน หญิง 40 คน โดยเป็นประชากรที่อาศัยอยู่รอบชุมชนสามพร้าว

ผลการศึกษาพบเห็ดทั้งหมดจำนวน 53 ชนิด จัดอยู่ใน 14 วงศ์ 22 สกุล เป็นเห็ดที่รับประทานได้ 20 ชนิดและเห็ดที่รับประทานไม่ได้ 33 ชนิด เห็ดที่พบในพื้นที่ป่า ได้แก่ เห็ดข้าวแบ่ง เห็ดละงอกเหลือง เห็ดปลวก เห็ดหูหนู เห็ดผึ้ง เห็ดยายพร เห็ดห้าพาน เห็ดกระด้าง เห็ดยาง เห็ดข่า เห็ดดิน เห็ดน้ำหมาก เห็ดหน้าวัว เห็ดหน้าแฮล เห็ดน้ำแบ่ง เห็ดขอนขาว และเห็ดเหาะ เป็นต้น ที่พบมากที่สุดเป็นเห็ดใน วงศ์ Polyporaceae พบจำนวน 21 ชนิดรองลงมาเป็นวงศ์ Russulaceae จำนวน 11 ชนิด Amanitaceae พบ 7 ชนิด Boletaceae และ Schizophyllaceae พบ 2 ชนิดวงศ์ Agaricaceae Auriculariaceae Astraeaceae Cantharellaceae Corticiaceae Hydnaceae Melanogasteraceae Peniophoraceae และ Xylariaceae พบวงศ์ละชนิด เห็ดที่รับประทานได้ พบมากที่สุดคือกลุ่มเห็ดดิน ซึ่งอยู่ในวงศ์ Russulaceae พบทั้งเห็ดที่เกิดบนดิน ขอนไม้ ทั้งขอนไม้แห้งและไม้ผุ รวมทั้งเกิดบนต้นไม้ที่มีชีวิต โดยพันธุ์ไม้ที่พบในบริเวณนี้มีทั้งต้นไม้ใหญ่ ไม้พุ่มและไม้พื้นล่าง ลักษณะทางกายภาพในพื้นที่พบเห็ดความชื้นสัมพัทธ์อยู่ในช่วง 45 - 95% อุณหภูมิอยู่ระหว่าง 25 - 49 องศาเซลเซียส ความเป็นกรด-ด่างของดินอยู่ระหว่าง 6.5 - 8.0 และ ความชื้นของแสงระหว่าง 400 - 51,000 ลักซ์ ผู้คนในชุมชนสามพร้าว พบว่า นิยมไปเก็บเห็ดมากที่สุดคือ บริเวณป่าโคกขุมปูน ออกเก็บประมาณ 6 -10 ครั้ง/ปี ปริมาณที่เก็บได้โดยเฉลี่ย ประมาณ 11 กิโลกรัมต่อปีโดยส่วนมากนำมาประกอบอาหารและนำมาขายในตลาดในชุมชน ชนิดของเห็ดที่เคยพบ แต่ในปัจจุบันพบน้อยลง คือเห็ดละงอกเหลือง และเห็ดปลวกตาบ ซึ่งเป็นเห็ดที่มีรสชาติ ดี มีกลิ่นหอม ในแต่ละปีจะออกเก็บเห็ดตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึง เดือน สิงหาคม ออกเก็บมากที่สุดคือเดือน กรกฎาคม ข้อมูลเห็ดสำรวจได้และข้อที่ได้จากการสัมภาษณ์คณะผู้วิจัยได้นำมาเสนอในการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อ การหาแนวทางในการอนุรักษ์เห็ดในป่าโคกขุมปูนจัดกิจกรรมร่วมกับโครงการป่าอนุรักษ์โดยการรวมกลุ่มเพื่อหาแนวทางการอนุรักษ์ การตั้งกลุ่มอนุรักษ์เห็ดในชุมชนรวมทั้งหาวิธีในการเพาะเห็ดในท้องถิ่นอีกต่อไป

คำสำคัญ ความหลากหลายทางชีวภาพ เห็ด ป่าโคกขุมปูน

Abstract

The purposes of this research were to study the biodiversity of mushrooms at Pa Koke Kum Poon by survey, sample's gathering, collecting data and taxonomy survey of mushrooms was carries out from June 2009 to May 2010. Folkways of villagers who lived around Sam Prow community were collected by interviewing 50 people, 10 men and 40 women.

The results found 53 species of mushrooms, 14 families and 22 genera. Edible mushrooms were 20 species and inedible mushrooms were 33 species. Mushrooms that found in Pa Koke Kum Poon were *Amanita pantherina* var. *pantherinodies*, *Amanita hemibapha* (Beek. Et Broome.Sace.subsp. Javanus Corner et Bas), *Termitomyces* sp., *Auricularia* sp. *Boletus* sp., *Craterellus* sp., *Alpova trappei* Fogel *Trametes cingulata* Berk, *Lactarius volemus* (Fr.) Fr, *Lactarius flavidulus* Imai *Russula albonigra*, *Russula* sp, *Russula foetens*. Fr. *Russula* sp., *Russula Alboareolata* Hongo, *Lentinus* sp. And *Astraeus* sp. Most mushrooms were in *Polyporaceae*, 21 species. *Russulaceae* was 11 species. *Boletaceae* and *Schizophyllaceae* were 2 species. *Agaricaceae* *Auriculariaceae* *Astraeaceae* *Cantharellaceae* *Corticiaceae* *Hydennaceae* *Melanogasstraceae* *Peniophoraceae* and *Xylariaceae* were one each specie. Edible mushrooms which found most were solid mushroom, *Russulaceae*. Surrounding that found the mushrooms was Deciduous Dipterocarp Forest that almost was young tree because it was the degenerate forest. Mushrooms that were on surface solid, dry log, rotten log, and other plants were found. Species of plants, big tree, bush and Ground Flora were Physical characteristics that found mushroom was on Relative Humidity around 45 – 95% ,temperature 25 – 49 °C, 6.5- 8.0 pH and 400 – 51,000 lux. Villagers in Sam Prow community mostly took mushrooms at Pa Koke Kum Poon 6-10 times per year. Each times, they could pick around 11 kilos per year for their food and sale in community fresh market. *Amanita hemibapha* (Beek. Et Broome.Sace.subsp. Javanus Corner et Bas) and *Termitomyces* sp. were rarely found because of its good taste and smell. Each year, villagers started to pick mushrooms June to August. The most one was July. Data from mushrooms taxonomy survey and interviewers were presented by the researchers on small group discussion to find the way for mushrooms conservation at Pa Koke Kum Poon. The activities for mushrooms conservation were such as mushrooms conservation group and mushrooms cultivation in local community.

Keyword: the biodiversity of mushrooms, Pa Koke Kum Poon

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของคุณภาพน้ำประกอบด้วยสมบัติทาง

กายภาพ เคมี และชีวภาพ ของหนองปะโค ตำบลพังงู

อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

**Participatory Action Research of Water Quality including physical, chemical
and biological properties of Nong-Prakho reservoir, Tambol Pung-Ngu,
Amphur Nonghan, Udonthani Province**

เยาวเรศ คำลือชา¹⁾ นภาพร ประกอบสำเนียง¹⁾ ทิพย์วิมล นานาค¹⁾ และ วินัย มีแสง²⁾

ชื่อผู้วิจัย¹⁾ และ ชื่อหัวหน้าโครงการ²⁾

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

64 ถนนทหาร ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

E-mail:winai_meesang@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของคุณภาพน้ำประกอบด้วยสมบัติทางกายภาพ เคมี และชีวภาพของหนองปะโค ตำบลพังงู อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานีมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาคุณภาพน้ำทางกายภาพ เคมี บางประการ และทางชีวภาพ ของหนองปะโค ตำบล พังงู อำเภอ หนองหาน จังหวัดอุดรธานีแบบมีส่วนร่วมเพื่อศึกษา แนวทาง/การรักษาคุณภาพแหล่งน้ำโดย ชุมชนตำบลพังงู อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานีและรูปแบบการวิเคราะห์คุณภาพน้ำโดยชุมชนใน พื้นที่ ตำบลพังงู อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานีโดยทำการวิเคราะห์คุณภาพน้ำดิบของหนองปะโค ที่ใช้ผลิตน้ำประปา โดยใช้วิธีตรวจวิเคราะห์ของ Standard Methods for The Examination of Water and Wastewater (APHA AWWA and WEF, 1998) แล้วนำค่าที่ได้มาเปรียบเทียบกับมาตรฐาน แหล่งน้ำผิวดินและมาตรฐานคุณภาพน้ำประปานครหลวงคุณภาพน้ำด้านกายภาพ สี ความขุ่น เกินค่า มาตรฐานส่วนทางด้านคุณภาพน้ำทางเคมี ค่าบีโอดี ซีโอดี แอมโมเนีย ไนโตรเจน เกินค่ามาตรฐาน อีกทั้งตรวจวัดคุณภาพน้ำโดย สัตว์เล็กน้ำจืดหมวดที่ 3 คือ กุ้ง หอยซึ่งบ่งบอกว่าคุณภาพน้ำพอใช้ได้ หรือน้ำไม่ค่อยสะอาด ซึ่งทาง คณะผู้วิจัยได้แนะนำให้กับทางครู นักเรียน โรงเรียนบ้านดอนกลางตาล เดียว ผู้นำชุมชน บ้านดอนกลาง บ้านตาลเดียว ในการอบรมการมีส่วนร่วมในการตรวจวัดคุณภาพน้ำ โดยวิธีสัตว์เล็กน้ำจืด ซึ่งกลุ่มเป้าหมายมีความสนใจและได้รับความรู้ในการตรวจวัดคุณภาพน้ำและได้นำความรู้ไปใช้ในชุมชนอีกด้วย อีกทั้งยังได้แนะนำการปรับปรุงคุณภาพน้ำดิบ ในการผลิตน้ำประปา ให้ได้มาตรฐานเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนและความยั่งยืนของ สิ่งแวดล้อมต่อไป

คำสำคัญ หนองปะโค อำเภอหนองหาน คุณภาพน้ำ กายภาพ เคมี ชีวภาพ สัตว์เล็กน้ำจืด

ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ข้อมูลพื้นฐานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
ขององค์การบริหารส่วนตำบลพังงอ อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี
Information System for Develop the locality via the Internet
for Pang subdistrict administration organization Udon Thani Province

เกรียงไกร ชัยทักษิณ¹⁾ รัตติพัฒน์ ศรีนา¹⁾ บุญเฮง แซ่ลี¹⁾ และ ณรรจวรรณ พูลสน²⁾

นักศึกษา¹⁾ สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ระดับปริญญาตรี

อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 64 ถนนทหาร ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

E-mail : jubnatthawan@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมระบบสารสนเทศทางด้านทางภูมิศาสตร์ (GIS) ขององค์การบริหารส่วนตำบลพังงอ ในด้านต่างๆ เช่น ถนน พื้นที่การเกษตร เขตการปกครอง โรงเรียน และหนองน้ำ เพื่อนำเสนอในรูปแบบของแผนภาพผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อนำเสนอแก่บุคคลทั่วไป ผู้บริหารสามารถที่จะใช้ระบบเป็นเครื่องมือในการแสดงข้อมูลตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของรูปลักษณะของพื้นที่ของตำบลพังงอที่อยู่ในรูปของภาพและมีคำอธิบายประกอบทำให้ง่ายในการนำเสนอภาพรวมของตำบล

ขั้นตอนการพัฒนาเริ่มจากนักวิจัยสอบถามความต้องการพื้นฐานของผู้ใช้ แล้วนักวิจัยได้ลงพื้นที่จริงร่วมกับผู้บริหารเพื่อเก็บข้อมูลตำแหน่งพิกัดทางภูมิศาสตร์ของ ถนน เขตการปกครอง หนองน้ำ โรงเรียน พื้นที่การเกษตร ต่อจากนั้นต้องนำข้อมูลมาสร้างชั้นของข้อมูล (shape file) โดยมีการเก็บตำแหน่งพิกัดตำแหน่งจริงบนพื้นโลก (geometric location) และข้อมูลเชิงคุณลักษณะ (attribute information) โดยใช้โปรแกรม Arcview จะได้ไฟล์นามสกุล .shp, .dbf, .shx อื่นๆ จากนั้นนำเข้าสู่กระบวนการกำหนดสร้าง map file เพื่อข้อมูลต่างๆ ในการที่จะแสดงผลด้วยเว็บเบราว์เซอร์ ระบบนี้ได้ออกแบบแยกเป็นสามส่วนคือ ส่วนที่หนึ่งจะสร้างโปรแกรมในส่วนของ shape file และ map file ที่เป็นข้อมูลทางพิกัดทางภูมิศาสตร์ของ ถนน เขตการปกครอง หนองน้ำ โรงเรียน พื้นที่การเกษตรทั้งหมดไว้เรียบร้อยแล้วนำไปเก็บไว้ที่เว็บเซิร์ฟเวอร์ ส่วนที่สองผู้ดูแลระบบสามารถเพิ่ม ลบ แก้ไขข้อมูลเชิงคุณลักษณะได้ ส่วนที่สามผู้ใช้ทั่วไปรวมทั้งผู้บริหารสามารถเลือกการแสดงผลเพื่อดูข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ด้านถนน เขตการปกครอง หนองน้ำ โรงเรียน พื้นที่การเกษตร ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

งานวิจัยนี้ใช้เครื่องมือในการพัฒนาเป็นซอฟต์แวร์ที่สเปคคือ UMN Mapserver ซึ่งเป็น Web GIS Engine ที่ได้รับความนิยมกระบวนการศึกษาและพัฒนาโปรแกรมนี้ทำให้ผู้วิจัยทั้งอาจารย์และนักศึกษาที่อยู่ในศาสตร์คอมพิวเตอร์ต้องทำงานอย่างหนักในการที่จะต้องเรียนรู้ข้ามศาสตร์ไปทำความเข้าใจกับเรื่องการทำแผนที่ นักวิจัยไปขอความร่วมมือจากอาจารย์ในสาขาอื่นที่มีความรู้พื้นฐานและการใช้โปรแกรมด้านสารสนเทศภูมิศาสตร์ การค้นหาจากระบบอินเทอร์เน็ตทั้งในประเทศและนอกประเทศ ทำให้เข้าใจสภาพปัญหาของการพัฒนาว่ามีข้อมูลการศึกษาและเรียนรู้มีน้อยรวมถึงบุคลากรด้านนี้

Abstract

The objective of research to develop a program geographic information system(GIS) of Phangngu subdistrict administration organization in areas such as road, farmland, school and the pond to bring in the diagram through Internet to offer their guests. Administrators can use the system as a tool to show the geographic location information of the image characteristics of the area of Phang Ngu District in the form of images and annotations make it easy to present an overview of the District.

Development process from basic, the researcher used to ask the user. The researcher into the area and have actually joined with the management to collect data of geographic coordinates of the road, pond, school and agriculture area. Then be used to create data layers of information (shape file) with an actual store location coordinates on Earth (geometric location) and data attributes (attribute information) by using Arcview program and the file extension has to shp,. dbf,. shx other. Then, the process used to create a map file for the information, in order to display a web browser. This system design is divided into three parts. Part one is a program in the shape file and map file data in a geographic coordinates of the road, pond, farmland and schools area, already take it to the web server. The second part, administrators can add, delete, edit attribute data. The three users and administrators can choose to display geographic information for the road, pond, school and agriculture area via the internet.

This research tool in the development of the open source, UMN Mapserver Web GIS Engine is the most popular. Process of developing this program and provide both teachers and students, research in computer science to work hard in order to learn other science to understand the cross on the map. The researchers seek assistance from other fields of basic knowledge and use of geographic information. I search the Internet for domestic and foreign to understand the problems that have developed information, education and learning as well as a few people.

Keywords: GIS, Internet GIS, UMN Mapserver, Shape file, Map file

การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้ามัดหมี่ย้อมคราม
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มทอผ้ามัดหมี่ย้อมครามบ้านดอนกลาง
ตำบลพังงู อำเภอนongหาน จังหวัดอุดรธานี

Development Process of Kram plant dyed Pha Mad Mhi Products using local
wisdom of Ban Don-glang Group Tambol Phang-ngu Amphur Nonghan
Udonthani Province

เดือนใจ แก้วระวัง¹⁾ อารีรัตน์ มีจุ¹⁾ พรพรรณ ดอนแก¹⁾ และพัชฎาภรณ์ แสงทามาตย์²⁾
ผู้วิจัย¹⁾ หัวหน้าโครงการวิจัย²⁾ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
64 ถนนทหาร ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 4100
E-mail : patchada-knot@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปผ้ามัดหมี่ย้อมครามของกลุ่มทอผ้ามัดหมี่ย้อมครามบ้านดอนกลาง ตำบลพังงู อำเภอนongหาน จังหวัดอุดรธานี ให้หลากหลายรูปแบบภายใต้การศึกษาบริบทชุมชน ศักยภาพการผลิต ทั้งด้านวัตถุดิบ เครื่องมือ/อุปกรณ์การผลิต แรงงาน เงินทุน และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ และยังคงศึกษาความต้องการและความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ผ้ามัดหมี่ย้อมครามของผู้บริโภค โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ตลอดกระบวนการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า บ้านดอนกลางเป็นที่ราบลุ่ม ประชาชนทำนาเป็นหลัก อาชีพเสริมทอผ้าและรับจ้างทั่วไป การทอผ้าเป็นภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษถ่ายทอดมาสู่ลูกหลานหลายร้อยปี จนกลายเป็นวิถีชีวิตที่คนรุ่นหลังได้สืบทอดต่อมาจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากชาวบ้านไม่สามารถทำนาได้ตลอดปี ประกอบกับการทอผ้าเป็นแหล่งรายได้สำคัญ ไม่ต้องออกไปรับจ้างนอกพื้นที่ ส่วนภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการปลูกคราม การย้อมคราม จนถึงการทำผ้า ชาวบ้านแต่ละครัวเรือนมีการสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ สามารถทำเองได้ทุกขั้นตอน มีอุปกรณ์และเครื่องมือการทอผ้าครบทุกอย่าง

ด้วยปัจจุบัน หลังจากการมีการเปลี่ยนแปลงผู้นำชุมชน ทำให้การรวมกลุ่มเป็นแบบหลวมๆ มีการแต่งตั้งผู้นำกลุ่มคนใหม่ เนื่องจากสมาชิกขาดความไว้วางใจผู้นำกลุ่มคนเดิม ทำให้สมาชิกต้องแยกกันซื้อวัตถุดิบ แยกกันผลิต และแยกกันขาย แต่หลังจากมีการจัดกิจกรรมประชุมกลุ่ม เข้าร่วมฝึกอบรมออกแบบและตัดเย็บตามกระบวนการดำเนินงานวิจัยแบบมีส่วนร่วม สมาชิกมีการรับประทานอาหารกลางวันร่วมกันระหว่างจัดกิจกรรมทุกครั้ง จึงทำให้สมาชิกเกิดความสามัคคี เกิดความไว้วางใจกันมากขึ้น มีการนำผ้าผืนมาให้ผู้เข้าอบรมตัดเย็บให้ ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจที่มีช่างตัดเย็บเสื้อผ้า และสามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์ของชุมชนได้เอง นอกจากนี้ ยังเกิดผลสืบเนื่องจากครูผู้สอนมีอาชีพ ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับสมาชิก และมีแหล่งจำหน่ายผ้ามัดหมี่ย้อมครามเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การแปรรูป ผ้ามัดหมี่ย้อมคราม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this study was to processing the Kram plant dyed Pha Mad Mhi products of Ban Don-gland group Tambol Phand-ngu Amphur Nonghan Udonthani province. The variety of these Kram plant dyed Pha Mad Mhi products based on not only the studies of potentials of community context, material, equipment, labor, fund and local wisdoms, but also an investigation of customer needs and satisfactions toward these products. The participatory action research methodology has been utilized in all stages of the research.

The research was found that Ban Don-gland geography was flat. Also, the most people occupied as farming. Minority were weavers and labor. The wisdom of cloth weaving transferred from the older generation to the new generation for century. The rationales of these were abandon natural environment for agriculture through all year and people earning money in their villages. Each household got the equipments and tools as well as wisdom in Kram plant dyed Pha Mad Mhi products.

Nowadays, changing the community leaders led to loosing network in the group. Specifically, members were not trust on an existing leader. They separated in terms of purchasing raw material, production, and selling activities. However, after performances of focus grouping, training for designing, cutting and sewing cloths resulted to the unity and more trust among members. Moreover, given Nakha trainers, these members were employed to cutting and sewing the cloths in the Nakha market.

Keyword: Development product, Process, Kram plant dyed Pha Mad Mhi products, wisdom

การจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค หองปะโค-หนองห้วยรังกา ตำบลพังงู
อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

Water Management for Consumption of NongPaco-NongYaRangKa
Tambol PhangNgu Amphur Nong Han Udon Thani

ดวงสิทธิ์ สีสสมฤทธิ์¹⁾ อลงกรณ์ ธาดูท่าเล¹⁾ ปนัดดา มีลา²⁾ วาทีณี แนนตี²⁾ ศิริพร พัสตร³⁾
ผู้ช่วยวิจัย^{1), 2)} และ หัวหน้าโครงการ³⁾

นักศึกษา¹⁾ สาขาเทคโนโลยีเครื่องกล คณะเทคโนโลยี

นักศึกษา²⁾ สาขาคณิตศาสตร์ รองศาสตราจารย์³⁾ สาขาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 64 ถนนทหาร ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

E-mail: bhdon_math@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนา เรื่อง การจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค หองปะโค-หนองห้วยรังกา ตำบลพังงู อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปริมาณน้ำที่ใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคในชุมชน เพื่อศึกษาปริมาณน้ำของหองปะโคและหนองห้วยรังกา และเพื่อหาแนวทางในการส่งน้ำที่ประหยัดพลังงานไฟฟ้า ดำเนินการโดยวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับผู้แทนชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลพังงู อุดมวิทยามหาวิทยาลัยอุดรธานี และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ศึกษากรณีตัวอย่าง ออกแบบเครื่องมือ สร้างและทดลองศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า 1) อัตราเฉลี่ยปริมาณการใช้น้ำของประชาชนที่ใช้น้ำจากหองปะโค (ดอนกลาง ตาลเดี่ยว และ ยางคำ) เท่ากับ 106.32 ลิตร/คน/วัน ประชาชนที่ใช้น้ำจากหนองห้วยรังกา เท่ากับ 108.82 ลิตร/คน/วัน และโดยภาพรวมทั้งหมดเท่ากับ 107.01 ลิตร/คน/วัน และเป็นการใช้น้ำในการซักล้าง ชำระร่างกาย ทำความสะอาดบ้านเรือน และรดพืชผักสวนครัว 2) หนองห้วยรังกา มีความจุ 40,500 ลูกบาศก์เมตร ไม่มีพื้นที่รับน้ำ หองปะโคมีความจุ 285,600 ลูกบาศก์เมตร มีพื้นที่รับน้ำ 1.5 ตารางกิโลเมตร โดยหองปะโคมีปริมาณน้ำฝนและน้ำท่าจากธรรมชาติมากเกินไป ความจุ และสามารถจัดสรรไปยังหนองห้วยรังกาได้เพียงพอ 3) แนวทางในการส่งน้ำที่ประหยัดพลังงานไฟฟ้า ทำได้โดยใช้เครื่องตะบันน้ำทำงานควบคู่กับกัลก้น้ำสุญญากาศ

คำสำคัญ การจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค กัลก้น้ำสุญญากาศ เครื่องตะบันน้ำ

Abstract

Water shortage could lead to conflicts when the natural water resources are in questions to distribute water to other communities as well. As in a district of Nong Han, Udon Thani Province, Thailand, the proper study was requested in order to determine the possibility and effective way of water management.

This research and development project aimed to study water management for consumption of NongPaco-NongYaRangka-water resources in Tambol Phung-ngu, Amphur

Nong Han, and Udon Thani Province. The purposes of this study were to investigate quantity of water used for consumption within the community; to study water quantity in NongPaco and NongYaRangka; and to find the power saving method to convey water. Participatory Action Research (PAR) method was conducted by including representatives from the communities, local resource people, Phung-ngu Sub-district Administrative Organization, and Udon Thani Provincial Meteorological Office. Related literatures and case studies were also reviewed. Equipment for water convey was invented and experimented.

The results of the study were as followed:

- 1) The average quantity of water in NongPaco consumed by the communities (Don Klang, Tan Diaw, and Yang Kham) was 106.32 liters/person/day while the average quantity of water in NongYaRangKa was 107.01 liters/person/day. The water consumption as stated was for washing, cleaning and gardening purposes,
- 2) The capacity of NongYaRangKa was 40, 500 m³ with no catchment are capacity of while the capacity of NongPaco was 285,600 with 1.5 km² catchment area. The quantity of natural rain water and stream flow in NongPaco area was higher than its capacity and could be sufficiently distributed to NongYaRangKa.
- 3) The power saving method to convey water could be done by using hydraulic ram pump together with vacuum siphon.

Keywords: Water management for consumption, Vacuum siphon, Hydraulics ram pump

ศรีสะเกษ

ศรีสะเกษแดนปราสาทขอม
หอมกระเทียมดี มีสวนสมเด็จ
เขตดงล้าตวน หลากล้นวัฒนธรรม
เลิศล้ำสามัคคี

อุบลราชธานี

เมืองดอกบัวงาม แม่น้ำสองสี
มีปลาแซบหลาย หาดทรายแก่งหิน
ถิ่นไทยนักปราชญ์ ทวยราษฎร์ใฝ่ธรรม
งามล้ำเทียนพรรษา ผาแต้มก่อนประวัติศาสตร์

นครราชสีมา

เมืองหญิงกล้า ผ้าไหมดี หมี่โคราช
ปราสาทหิน ดินด่านเกวียน

บุรีรัมย์

เมืองปราสาทหิน ถิ่นภูเขาไฟ
ผ้าไหมสวย รวยวัฒนธรรม

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

การพัฒนาองค์การการเงินชุมชน เทศบาลตำบลบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ

สัญญาลักษณ์ วิเศษพงษ์¹⁾ ศรินภา อินทนา¹⁾ เพ็ญแข สายสังข์¹⁾
และ กุลชญา แวนแก้ว²⁾

นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ โปรแกรมวิชาการบัญชี คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 319 ถนนไทยพันทา ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000

บทคัดย่อ

การพัฒนาเครือข่ายขององค์การการเงินชุมชนเทศบาลตำบลบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจัดการความรู้พัฒนาเครือข่ายขององค์การการเงินชุมชนเทศบาลตำบลบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ คณะกรรมการบริหารและองค์การการเงินชุมชนในเทศบาลตำบลบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านเปาะ หมู่ 2 กลุ่มออมทรัพย์กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านเปาะหมู่ 1 กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตลาดเทศบาลตำบล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ทำตรวจสอบข้อมูลด้วยสามเส้าข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาการพัฒนาเครือข่ายของกลุ่มต่างๆ การเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับกลุ่ม อื่นๆ ในการทำกิจกรรมเพื่อเป็นสาธารณประโยชน์ร่วมกัน สมาชิกมีส่วนร่วมในการประชุมร่างระเบียบข้อบังคับ ข้อกำหนดของกลุ่มมีการประสานงานกันเพื่อศึกษาข้อมูลในด้านต่างๆ ของสมาชิกกลุ่ม การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเครือข่ายของกลุ่ม พบว่า ต้องการพัฒนาเงินทุนให้เจริญเติบโต เกิดดอกออกผลต่อกองทุน ส่งเสริมให้สมาชิกนำเงินกองทุนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพอย่างแท้จริง พัฒนาสมาชิกให้มีความรู้ความสามารถเข้าใจถึงหลักวัตถุประสงค์ การบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม องค์กรและเครือข่ายจะต้องเป็นศูนย์กลางในการช่วยเหลือด้านต่างๆ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเชื่อมโยงในองค์กรและเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ เป็นแหล่งเงินทุนในหมู่บ้าน ร่วมรับผิดชอบและใช้ประโยชน์ร่วมกัน มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานหรือข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้กับสมาชิกและประชาชนทราบอย่างถูกต้องต่อเนื่องตลอดเวลา ประสานงานกับกลุ่มต่างๆ เพื่อเป็นการเพิ่มทุนในการให้สมาชิกกู้ยืมได้มากขึ้น ตั้งใจและเสียสละเวลาในการทำงานร่วมกับกลุ่มและประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้เครือข่ายองค์กรชุมชนมีการพัฒนาความรู้ที่ทันเหตุการณ์และภายนอกอยู่เสมอ

คำสำคัญ การพัฒนา เครือข่าย องค์กรการเงิน ชุมชน

ABC-PUS 214005

การจัดองค์กรชุมชนสู่ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนเทศบาลตำบลบึงบูรพ์
อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ

**A study of the management structure of the community-economy
strengthening organization in the municipal sub-district of
TamBon Buengbun Amphur Buengbun Sisaket**

ขวัญภาพร เพ็งแจ่ม¹⁾ พิมพ์พา บุญร่วม¹⁾ อนุธิดา ไยรักษ์¹⁾
และ วิชุดา วงศ์พาณิชย์²⁾
¹⁾ โปรแกรมวิชาการพัฒนาชุมชน ²⁾ โปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
319 ถนนไทยพันทา ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000
witchuda_ao@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาการจัดองค์กรชุมชนสู่ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนเทศบาลตำบลบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดองค์กรชุมชนสู่ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนเทศบาลตำบลบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกองค์กรชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบึงบูรพ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ สถิติพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพจะทำตรวจสอบข้อมูลด้วยสามเส้าข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มองค์กรชุมชนของเทศบาลตำบลบึงบูรพ์ มีจุดเริ่มต้นการให้ความรู้และให้คำแนะนำโดยเจ้าหน้าที่จากกรมการพัฒนาชุมชน ด้วยความร่วมมือร่วมใจและความเสียสละของบุคคลในชุมชน จึงทำให้กลุ่มองค์กรชุมชนของเทศบาลตำบลบึงบูรพ์ สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมั่นคงจนกระทั่งในปัจจุบัน ซึ่งการบริหารจัดการของกลุ่มองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลบึงบูรพ์ โดยกระบวนการจัดการ คือขั้นตอนต่อเนื่องของหน้าที่การจัดการอื่น ได้แก่ การจัดองค์กร การควบคุม การวางแผน และการนำ ตามลำดับ

คำสำคัญ การจัดการ องค์กรชุมชน ความเข้มแข็ง เศรษฐกิจชุมชน

Abstract

The objective for this study is to find the structure of the organization and factors contributing to successful management of the organization for strengthening the community economy. The focused population is the organization's members. The research tools are interviews and surveys. Quantitative data is interpreted using descriptive statistics such as percentage, mean, and standard deviation. Triangulation is employed for qualitative data.

The result shows that the organization started out with the help and advice from the Community Development Department. With the participation and dedication from local citizens, the organization has been proceeding with efficiency and security. The functions of management in the organization include organizing, controlling, planning, commanding, etc.

การพัฒนานวัตกรรมระบบการจัดการขยะระดับครัวเรือนแบบมีส่วนร่วม
กับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด

The development of innovative waste management system in the proper
disposal of household waste for participation with Nongtad subdistrict
administrative organization, Buriram Province.

มนต์เทียน นามประโคน¹⁾ ธนพล ทองดี¹⁾ อนิรุทธ สุริยะ¹⁾ และสุวัฒน์ มณีวรรณ²⁾
นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ สาขาวิชาเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 439 ถนนจระ ต่าบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31000
โทรศัพท์: 0-4461-1221 โทรสาร 0-4461-2858 E-mail: suwat_m@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกระบวนการการพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสมในการกำจัดขยะในครัวเรือนแบบมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาดให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการกำจัดขยะชุมชน 2. พัฒนาระบบการจัดการขยะครัวเรือน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการขยะ 3. ประเมินผลการนำแผนยุทธศาสตร์ โดยนำเทคนิค SWOT Analysis มาทำการวิเคราะห์เพื่อประเมินสภาพปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อประเมินสภาพปัญหาการบริหารจัดการขยะในครัวเรือน 4. ออกแบบและจัดทำต้นแบบนวัตกรรมเพื่อจัดการขยะสำหรับใช้ในครัวเรือน และประเมินผลการนำนวัตกรรม จากการวิจัยพบว่า ปัญหาที่ประชาชนในชุมชนหนองตาดประสบมากที่สุด คือ การคัดแยกขยะ คิดเป็นร้อยละ 32.05 ขยะส่วนใหญ่เป็นถุงพลาสติก รองลงมาเป็นกระป๋องเหล็ก และขวดพลาสติก การกำจัดขยะส่วนใหญ่ใช้วิธีการเผาในบริเวณบ้านแต่ละครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 96.4 สาเหตุของการเกิดขยะในชุมชน คือ ประชาชนไม่ได้รับการถ่ายทอดวิธีการกำจัดขยะในครัวเรือนที่ถูกวิธี ไม่ว่าจะเป็น การทิ้งขยะ การคัดแยกขยะ การจัดการขยะโดยมีถังขยะของครัวเรือน การใช้รถเก็บขยะ เป็นต้น หลังจากที่ได้ทำการประเมินผลการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ โดยใช้ 5 R ช่วยในการวิเคราะห์แล้ว พบว่า ประชาชนหมู่บ้านโคกเพชรมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะที่ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 33.47

คำสำคัญ การบริหารจัดการ ขยะครัวเรือน การพัฒนานวัตกรรม

Abstract

The objective of this research was to study design a process Innovations in the proper disposal of household waste for participation with of Nongtad subdistrict administrative organization, Buriram Province. The action research process of Participatory Action Research

(PAR) is instrumental in the development of community waste management systems have involved the responsibility of Nongtad subdistrict administrative organization, to achieve collaborative learning. And tool to collect data total four steps. 1. Study the problems and needs in the community waste disposal 2. Household waste management system by the exchange of learn and development strategy for waste management. 3. The evaluation of SWOT Analysis to evaluate the problems of strengths, weaknesses, opportunities and threats to assess problems in the household waste management systems and 4. Design and produce a model for innovation to manage household waste and evaluation of innovation. The results are as follows, the most problems that people in community of Nongtad is separate waste accounted is 32.05 percent. Most of the waste is plastic, cans and plastic bottles by sequence. The waste disposal of most by used the burning household is 96.4 percent. And causes waste in the community is people have not been broadcast in the household waste disposal methods are not as waste separation and waste management of waste with household trash and used the garbage truck etc. After the assessment of the compliance strategy by 5 R and find that people behave the community Kok-phet better waste separation is 33.47 per cent

Keywords: Management, household waste, the development of innovative

การถ่ายทอดความรู้เรื่องการจัดการตอซัง-ฟางข้าวสู่ชุมชนโดยการใช้ปฏิบัติ
ทางเทคโนโลยีอย่างง่าย ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

**The transfer knowledge management on rice stubble-straw into
community practice by using a simple technology of Nongtard subdistrict
administrative organization, Muang district, Buriram province**

กาญจนา ดาราย้อย¹⁾ วราภรณ์ พลทา¹⁾ สุชีรา สุนทรารักษ์²⁾
นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 439 ถนนจรีระ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31000
โทรศัพท์: 080-4748686 โทรสาร: 044-612858 Email: tangmay-jaa@hotmail.com

บทคัดย่อ

ปัญหาการเผาในที่โล่ง โดยเฉพาะการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อกำจัดเศษพืชหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิต ได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพอากาศ ทำลายดิน รวมทั้งส่งผลต่อสุขภาพของมนุษย์ ซึ่งก่อให้เกิดโรคระบบทางเดินหายใจและบดบังทัศนวิสัยในการจราจรอันก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ จากความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาเห็นว่าควรทำการศึกษาถึงพฤติกรรมกรรมการเผาตอซัง-ฟางข้าวของเกษตรกร เพื่อการนำมาสู่การแก้ไขปัญหาการจัดการตอซัง-ฟางข้าวในชุมชนได้อย่างเหมาะสม คณะวิจัยได้คัดเลือกศึกษาในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยได้ทำการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการวิจัยเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากเอกสาร การสำรวจ และการสัมภาษณ์แบบมีและไม่มีโครงสร้าง จากกลุ่มเกษตรกรที่มีอาชีพทำนาจำนวน 385 ราย ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการวิจัยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับรวมได้จากข้อมูลพื้นฐาน โดยการจัดเวทีการประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการตอซัง-ฟางข้าวในพื้นที่ร่วมกัน จากกลุ่มนักวิจัยภาคประชาชนจำนวน 26 ราย ขั้นตอนที่ 3 ขั้นดำเนินการตามโครงการและสรุปผลการศึกษาวิจัย โดยการจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการผ่านโครงการการวิจัยซึ่งเกิดจากการอาศัยความร่วมมือระหว่างคณะวิจัยและกลุ่มนักวิจัยภาคประชาชน

ผลที่ได้จากการวิจัย คือ รูปแบบ (Pattern) ของการบริหารจัดการตอซัง-ฟางข้าวด้วยการเพิ่มมูลค่าเพื่อใช้เป็นวัสดุทำกระถางต้นไม้และกระดาษ ซึ่งเกิดจากการระดมสมองร่วมกันคิดวิเคราะห์ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากกิจกรรมกลุ่มโดยยึดและคำนึงถึงสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเกษตรกรโดยตรงในระยะเวลาอันสั้นบนพื้นฐานของความต้องการของเกษตรกรเป็นหลัก และภายหลังการเสร็จสิ้นการวิจัยทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนานักวิจัยใหม่ในรูปแบบของนักวิจัยภาคประชาชนจำนวน 26 ราย ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน/ตัวแทน และเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่ สำหรับเป็นตัวแทนของคณะวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นต้นแบบและถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการจัดการตอซัง-ฟางข้าว โดยการใช้ปฏิบัติการทางเทคโนโลยีอย่างง่ายด้วยโครงการการเพิ่มมูลค่าให้

ตอซัง-ฟางข้าวสำหรับเป็นวัสดุทำกระถางต้นไม้และกระดาษ แก่ลูกบ้านตลอดจนประชาชนที่สนใจในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวนทั้งสิ้น 22 หมู่บ้าน และยังเป็นต้นแบบของชุมชนนาร่องให้องค์กรอื่นๆ มาศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการตอซัง-ฟางข้าวด้วยการใช้เทคโนโลยีอย่างง่ายเพื่อการสร้างอาชีพเสริม

คำสำคัญ การถ่ายทอดความรู้ การจัดการตอซัง-ฟางข้าว กระถางต้นไม้และกระดาษจากฟางข้าว

Abstract

Open burning generally results in the emission of smoke and other pollutants which affect air quality, soil degradation and public health. This is especially so in agriculture where open burning is used to remove the crop residue after harvest. This practice can cause respiratory diseases and also a decrease in visibility that can cause traffic accidents. Because of the importance of these problems, it is worthwhile studying the open burning behavior of farmers for suitability in problem solve about management in rice stubble-straw. The area of Nongtard subdistrict administrative organization, Muang district, Buriram province was selected for the research. The examination of quantitative and qualitative data was divided into 3 stages. Stage 1, preparing the study by collecting data from documents, survey, and structured and unstructured-interviews from random sample of 385 farmers who were growing rice; stage 2, action by analyzing the collected data base from the meeting about problem management in rice stubble-straw from researcher part of people 26 persons, stage 3, follow of the project plans and making conclusions on the study results by holding a workshop from the meeting with research project that development from the action relied on cooperation between the researcher and researcher part of people.

The results of the study revealed that after meeting had the pattern from community participation on learning process construction of easy management in rice stubble-straw technology with become upper price for use in materials of flower pot and paper. The pattern was developed from group activity under the concept of useful direct to agriculturist in the short time on requirement base. After this research, the Community was development a new research in researcher part of people format 26 persons such as village leader/agent and government authority in area for be able to agent of researcher from Buriram Rajabhat University for model of community participation on learning process construction of easy management in rice stubble-straw technology with become upper price for use in materials of flower pot and paper projects to villager including interest people in Nongtard subdistrict administrative organization, Muang district, Buriram province 22 villages. Therefore, this model could be a navigate community for study center about management in rice stubble-straw with use for easy of technology for reserve occupation construction.

Keywords: Knowledge transfer, Management in Rice Stubble-Straw, flower pot and paper from straw

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อบริหารจัดการปรับภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยว และความเป็นไปได้ในการเพิ่มศักยภาพให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวประจำจังหวัด กรณีตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ปรีชา ปาโนรัมย์¹⁾ สุวรรณิ ทูลฉลอง²⁾ ชลธิชา ยอดนครธง²⁾

¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา ²⁾ นักศึกษา ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 439 ถนนจระ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31000
โทรศัพท์: .086-5823894, 089-6281699 Email: panoram2516@yahoo.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอุปสงค์ หรือ ลักษณะความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ประสงค์จะมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวปลายทางประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เชิงเกษตรอินทรีย์ และเชิงวัฒนธรรม เพื่อศึกษาเชิงสำรวจแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆ ที่มีอยู่ในตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ และเพื่อศึกษาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อบริหารจัดการปรับภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวภายในตำบลหนองตาดและความเป็นไปได้ในการสร้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวประจำจังหวัดและเชื่อมโยงการเดินทางมาเที่ยวจากแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญประจำจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวจำนวน 150 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenient Sampling) โดยใช้แบบสอบถามเชิงสำรวจ และกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์และตำบลหนองตาด จำนวนทั้งหมด 15 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่เป็นนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีเชื้อชาติไทย มีอายุอยู่ระหว่าง 51-60 ปี มีอาชีพรับราชการ มีรายได้ 10,001-50,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่ สมรสแล้ว พวกเขาชอบการท่องเที่ยววัฒนธรรม และพวกเขาให้ข้อมูลว่า สิ่งจูงใจในการมาเที่ยวชมที่สำคัญเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการประชาสัมพันธ์ ราคาของแหล่งท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย ด้านการบริการ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านคมนาคม และด้านแหล่งท่องเที่ยว ส่วนความเป็นไปได้ในการเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในตำบลหนองตาดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวประจำจังหวัดนั้น มีความเป็นไปได้สูง เมื่อพิจารณาจากแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพในการพัฒนา และอื่นๆ

คำสำคัญ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การมีส่วนร่วม การบริหารจัดการ การปรับภูมิทัศน์
ความเป็นไปได้

Abstract

The objectives of this research were to study the demand or desirable model of tourists wanting to tour at the destination tourism attraction on the dwelling, agriculture and cultural place, to survey the different tourism attraction in the Nongtad District, Buriram Province and to study participatory with the relative persons in order to manage the tourism attraction in Nongtad District

and to study the feasibility to make to be in behalf of Buriram tourism attraction. The examples in this research were the 150 persons of tourism by using the convenient sampling and 15 persons relating with the tourism in Buriram and Nongtad District by using the in-depth interview. The results were found that the most tourists were male and Thai aged between 51-60 years, got the income about 10,001-50,000 per month, got already the marriage and loved the cultural tourism. When considered from the efficiency of tourism development in Nongtad district, it was found that the factors influencing to the tourism were the public relations, the price of tourism packet, the safety in the tourism attraction, the activities in the tourism attraction, the transportation and the tourism attraction respectively.

Keywords: A participatory action research, Participation, Management, Change of the new geographical tourism, Feasibility

**บทเรียนการพัฒนาการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษาธุรกิจ
ไข่เค็มดินปลวก ตำบลขามทะเลสอ อำเภอ ขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา**
**The Lesson of the Development and Management in the Community
Enterprise: the Case Study of the Preserved-Egg Business
Tambon Kamtalaesor Amphor Kamtalaesor Nakornratchasima**

วิภาวี พูลทวี¹⁾ และ ดวงพร กิจอาทร¹⁾

อาจารย์¹⁾ ประจำโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

340 ถนนสุนทรารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

Email: S_wipawee@hotmail.com

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ 4 ประการ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของ กลุ่มไข่เค็มดินปลวกของหมู่บ้านโคกแฝก ตำบลขามทะเลสอ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานสู่ความยั่งยืนของกลุ่มไข่เค็มดินปลวกหมู่บ้านโคกแฝก ตำบลขามทะเลสอ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา และ 3) วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานสู่ความยั่งยืนของกลุ่มไข่เค็มดินปลวก หมู่บ้านโคกแฝก ตำบลขามทะเลสอ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา โดยความร่วมมือของกลุ่มไข่เค็มดินปลวก และภาคีพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกรวด โดยใช้เครื่องมือการวิจัยรูปแบบต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์ การจัดเวที และการประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งคณะวิจัยได้มีวิธีการดำเนินงานวิจัย มีขั้นตอนดังนี้ 1. การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการรวบรวมเลือกกลุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มไข่เค็มดินปลวกเบื้องต้น 2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการจัดเวทีสนทนากลุ่มย่อยเพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลเชิงลึก โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อรับทราบปัญหาและอุปสรรคและแรงบันดาลใจของสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มไข่เค็มดินปลวก 2) จัดเวทีเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและอุปสรรคเฉพาะทางของกลุ่มไข่เค็มดินปลวก 3) จัดเวทีเพื่อออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหาวิสาหกิจชุมชนร่วมกับสมาชิกกลุ่มไข่เค็มดินปลวก 4) จัดเวทีเพื่อถอดบทเรียน/สังเคราะห์องค์ความรู้การดำเนินการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มไข่เค็มดินปลวกหลังจากได้นำแนวทางไปปรับใช้ 5) จัดเวทีคืนข้อมูลการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มไข่เค็มดินปลวก โดยคณะวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มไข่เค็มดินปลวก พบว่า ทางกลุ่มไข่เค็มดินปลวก มีปัญหาด้าน การจัดการผลิต การจัดการตลาด การจัดการบุคลากร และการจัดการองค์ความรู้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจ โดยปัจจุบัน กลุ่มไข่เค็มดินปลวกไม่สามารถก้าวไปสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนได้ ซึ่งความเป็นจริงแล้วเป็นเพียงการดำเนินธุรกิจแบบครัวเรือนเท่านั้นและกลุ่มไข่เค็มดินปลวกจะเป็นบทเรียนและประสบการณ์หนึ่งให้รัฐบาลต้องหันมา

ทบทวนวิธีการคิด กระบวนทัศน์ในการวางนโยบายการพัฒนาวิสาหกิจและธุรกิจชุมชนเพื่อหลีกเลี่ยงวัฏจักรความซ้ำซากของการล้มเหลวต่อไป

คำสำคัญ วิสาหกิจชุมชน การพัฒนา การบริหารจัดการ

Abstract

The research consists of four objectives: 1) to study the phenomenon, problems and obstacles of the preserved-egg members in Kokfak T. Kamtalaesor A. Kamtalaesor Nakornratchasima 2) to create the developmental and permanent approach of the preserved-egg members in Kokfak T. Kamtalaesor A. Kamtalaesor Nakornratchasima 3) to analyze the possibility of the development method in the preserved-egg members permanently in Kokfak T. Kamtalaesor A. Kamtalaesor Nakornratchasima by cooperating in the preserved-egg members and other areas such as The Administration of T. Kokkrut Organization. The instrument in this research is varied such as interview, on-stage and minor meeting. The researchers have the process in terms of 1. Deep-interviewing (the collection of purposive sampling) means the study and the detailed-collection of phenomenon, inspiration, problems and obstacles in the preserved-egg community enterprise process. 2. Focus group is to make members collect deep information in terms of exchanging problems, obstacles and inspiration of the preserved-egg members. 3. Set a stage to solve the problem community enterprise with the preserved-egg members. 4. Arrange a stage to synthesize the knowledge in developing the community enterprise of the preserved-egg members after using the adaptable ways. 5. Set a stage back to the community enterprise of the preserved-egg members. The result found that there were some problems such as production, marketing, personnel and knowledge management which reflect the failure of the processing business. At present, the preserved-egg members cannot proceed in being the community enterprise. The fact shows that it is only the business in family. This is the example that the government has to consider the thinking process and the policy of the developmental enterprise and community business to avoid the cycle of the monotonous failure.

Keywords: community enterprise, development, management

การจัดทำแผนชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตแบบมีส่วนร่วมของคนในหมู่บ้าน โคกแฝก ตำบลขามทะเลสอ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา

Community Plans that Response to the Villagers' Way of Life : A Participatory Action Research in Tambon Kham Tahle So, Amphur Kham Thale So, Nakhon Ratchasima Province

ศิริพร เลิศยังยศ¹⁾ และ สุภาวดี มณีเนตร²⁾

¹⁾โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ²⁾ โปรแกรมวิชาการเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
340 ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

Email: appleza@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิถีชีวิตและศักยภาพของชุมชนของคนในหมู่บ้านโคกแฝก ตำบลขามทะเลสอ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อจัดทำแผนชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตแบบมีส่วนร่วมของคนในหมู่บ้านโคกแฝก ตำบลขามทะเลสอ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา โดยมีกลุ่มตัวอย่างได้แก่ กลุ่มผู้นำและกรรมการหมู่บ้านโคกแฝก กลุ่มผู้ประกอบการ อาชีพเกษตรกร กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง และ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพค้าขาย โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนทุกขั้นตอนและนำมาสร้างข้อสรุปโดยใช้การบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า การใช้ชีวิตของคนในชุมชนหมู่บ้านโคกแฝกส่วนใหญ่อาศัยอยู่ร่วมกันแบบเครือญาติ ลักษณะครอบครัวขยาย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันอยู่ตลอดเวลา มีการถ่ายทอดวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อต่าง ๆ มาสู่ลูกหลาน โดยมีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ข้อมูลทางด้านศักยภาพของชุมชน พบว่า ชุมชนมีศักยภาพหลายด้านที่สามารถนำมาใช้ประกอบในการจัดทำแผนชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้านโคกแฝกได้ ยกตัวอย่างเช่น ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีสภาพดินดีไม่เค็ม ส่งผลให้ทำการเกษตรได้ผลดี ด้านการศึกษา มีโรงเรียนบ้านโคกแฝก ซึ่งถือเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ด้านการประกอบอาชีพ ของคนในชุมชนหมู่บ้านโคกแฝก สามารถแบ่งตามวิถีชีวิตได้ 3 กลุ่มคือ 1) ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกร มีความเชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพเกษตรมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษและสามารถนำมาถ่ายทอดให้กับคนรุ่นใหม่ได้ต่อไป ไม่ว่าจะเป็น การทำฟาร์มโคนม โคเนื้อ การปลูกผัก การเพาะเห็ดนางฟ้า เป็นต้น 2) กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง ส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่ มีความพร้อมใน การรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเพื่อเสริมสร้างผลิตภัณฑ์ในหมู่บ้าน 3) กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพค้าขายในชุมชนมีศักยภาพในการได้รับการส่งเสริมให้การแปรรูปจากผลิตภัณฑ์ในชุมชนเพื่อการจัดจำหน่าย เช่น ปลูกผักปลอดสารพิษ การทำไข่เค็มดินปลวก เป็นต้น จากการศึกษาวิถีชีวิตและศักยภาพของชุมชนหมู่บ้านโคกแฝกทำให้เห็นถึงโอกาสที่ชุมชนจะได้รับการพัฒนา ทางคณะผู้วิจัยจึงได้ใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม

(Participatory Action Research : PAR) ในการจัดทำแผนชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนหมู่บ้านโคกแฝก โดยเน้นการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนตั้งแต่ การศึกษาบริบทชุมชน จัดเวทีประชาคมเพื่อชี้แจง สร้างความเข้าใจ กับประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน การสนทนากลุ่มเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน การจัดเวทีวิเคราะห์สภาพปัญหาและหาแนวทางการแก้ไข โดยการร่วมกันกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมการพัฒนาชุมชนตามวิถีชีวิตของแต่ละกลุ่มอาชีพ มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกโครงการ มีส่วนร่วมในการวัดผลสำเร็จของโครงการ และจากกระบวนการมีส่วนร่วมในครั้งนี้ ส่งผลให้เกิดแผนชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนหมู่บ้านโคกแฝกจำนวน 3 แผน ได้แก่ แผนชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในกลุ่มอาชีพเกษตรกร แผนชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในกลุ่มอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง และแผนชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในกลุ่มอาชีพค้าขาย โดยแผนที่ได้จะมีความแตกต่างจากแผนที่หน่วยงานภาครัฐการจัดทำขึ้นเพราะส่วนใหญ่จะเป็นแผนที่ถูกกำหนดจากหน่วยงานภาครัฐเป็นหลักหรือทำเพื่อประกอบการจัดสรรงบประมาณเท่านั้น ดังนั้น การจัดทำแผนชุมชนครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ยึดตามวิถีชีวิตและศักยภาพที่มีอยู่ในชุมชนเป็นหลัก ซึ่งได้แก่ ทุน ทรัพยากร ภูมิปัญญา วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้ามาร่วมกันคิด การแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อหาแนวทาง /กิจกรรมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง มีการตัดสินใจร่วมกับประชาชนอย่างจริงจัง รวมถึงสร้างการเรียนรู้ร่วมกันและความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนหมู่บ้านโคกแฝกเล็งเห็นความสำคัญและสมัครใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้านโคกแฝก อันจะเป็นแนวทางขับเคลื่อนและเกิดการพัฒนากลับมาได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ แผนชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the potential of community life and people in the Khok Fhak village, Kham Thale So, Nakhon Ratchasima. 2) To create the community plans that corresponds to the living by the cooperation of people in the Khok Fhak village, Tumbon Kham Thale So, Amphur Kham Thale So, Nakhon Ratchasima. The samples of this research were Khok Fhak village leaders, board of directors, agriculture group, labor group, and merchandise group. The research focused on the cooperation of the community in every process to create the plans that correspond to their living. Then, the results were explained by using descriptive analysis.

The results found that the majority of Khok Fhak's lifestyle is extended family (living together and supporting each other). They pass down their way of life and religion's belief to their lineage. The potential community data were found that this community has many potential to be supported in forming community plans which related to Khok Fhak's living. For instance, their good natural source is advantage in agriculture. Second, their education, Ban Khok Fhak School is a fundamental in encouraging their community to participate in

educational management and learning process development continually. Third, their occupation can be divided by their living into 3 groups as follows; 1) Agricultural group, their ancestors are expertise in this field for ages and they carried on their skills to next generation such as dairy farming, cattle farming, vegetable planting, sajo-caju mushroom growing, and etc. 2) Labor group, most of them are new generation which are grouped to produce their local products. 3) Merchandise group, they will transform their local products for selling such as organic planting, termite-soil-salted-egg making, and etc. From the study of the lifestyle and the potential community of Khok Fhak village, this is a good opportunity of its community to be developed. Therefore, the researchers decided to use Participatory Action Research (PAR) to forming community plans which related to their living. This plan emphasis on the participation of Khom Fhak people which are; studying the context of the community, making the community understand about the plan, providing the community forum to clarify the issues and to analyze the potential community and the problems, finding the solutions including the participation of planning and developing the activities of the community in each occupation. This participation leads to establish three community plans that correspond to the lifestyle of agricultural group, labor group and merchandise group in the Khok Fhak village. These plans are different from the prior plans of the state agencies which determined by the Government to allocate its budget only. In this community plans, the researchers considered on the lifestyle and the potential of community which are the capital, the resources, the wisdom, the culture, and the environments. It's emphasized on the participation of the community to find the way to develop activities and solve their own problems. In addition, they had a chance to share their opinion and learning, to agree with the suggestions and the decisions, and to generate a collaborative learning and share the sense of ownership. These mentions can encourage the Khok Fhak people to realize the importance of the plans, and to participate willingly in the preparation of community plans which correspond to their lifestyle. This can be a principle to develop their living more strongly and sustainably.

Keywords: plan in line with community life participatory by population

การแก้ปัญหาหนี้สินชาวนา ตำบลขามทะเลสอ อำเภอขามทะเลสอ
จังหวัดนครราชสีมา

Farmers' Debt Problem Solving Tambon Kamtalasor Amphur Kamtalasor
Nakhon Ratchasima

พัชชยา ทรงเสี้ยวไชย¹⁾ รสริน กองทองนอก²⁾ ชนิตา บำรุงนา²⁾ และ ณัฐพล ทินราช²⁾
อาจารย์ที่ปรึกษา¹⁾ โปรแกรมวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ นักศึกษา²⁾ โปรแกรมวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
คณะวิทยาการจัดการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
340 ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000
Email: s_patchya@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การแก้ปัญหาหนี้สินชาวนา ตำบลขามทะเลสอ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงวิถีชีวิต วิธีการผลิต สาเหตุของปัญหาหนี้สิน และแนวทางในการวางแผนแก้ไขปัญหาหนี้สินของชาวนา ตำบลขามทะเลสอ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา โดยความร่วมมือของชุมชนและภาคีพื้นที่โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมซึ่งมีกระบวนการวิจัยที่สำคัญตามลำดับขั้นดังนี้ 1) จัดประชุมชี้แจงโครงการ ทำความเข้าใจในพื้นที่และสร้างความร่วมมือกับพื้นที่ที่ศึกษา 2) รวบรวมข้อมูลเบื้องต้น และจัดเวทีระดมความคิดเห็น โดยสอบถามจากปราชญ์ชาวบ้าน จัดเวทีประชาคมและประชุมกลุ่มย่อยกับผู้นำชุมชนและตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล 3) เก็บข้อมูลครัวเรือนตัวอย่างที่ประกอบอาชีพทำนา โดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึก 4) วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อให้ชาวนาตำบลขามทะเลสอ ภาคีในพื้นที่ และนักวิจัย ได้แลกเปลี่ยนแนวคิดร่วมกันจากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่รวบรวมและจัดเก็บมา 5) ประมวลผลข้อมูลและนำเสนอข้อมูลต่อพื้นที่ เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของชาวนา 6) ถอดบทเรียนและประสบการณ์ที่ได้จากการวิจัยในพื้นที่ สำหรับพื้นที่ที่ใช้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ หมู่ที่ 5 บ้านโคกแฝก ตำบลขามทะเลสอ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา โดยมีครัวเรือนตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 37 ครัวเรือน

ผลการศึกษาวถีชีวิตและวิธีการผลิตของชาวนาครัวเรือนตัวอย่าง พบว่า ชาวนาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุเฉลี่ย 51 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพหลักคือ ทำนา และอาชีพรองคือ รับจ้างทั่วไป มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวเฉลี่ย 18 ไร่ แบ่งเป็นของตนเอง 12 ไร่ ของญาติ 1 ไร่ และเช่า 5 ไร่ ส่วนใหญ่ทำนา 2 ครั้งต่อปี โดยนาปี นิยมปลูกข้าวหอมมะลิ ส่วนนาปรัง นิยมปลูกข้าวพันธุ์ชัยนาท

ด้านสาเหตุและแนวทางแก้ปัญหาหนี้สินของชาวนา พบว่า ครัวเรือนชาวนามีสาเหตุของปัญหาหนี้สินจาก ด้านการใช้ปัจจัยการผลิตไม่มีประสิทธิภาพ ด้านการลงทุนในหมวดการศึกษาต่ำ และด้านค่านิยมในการบริโภคและความอยาก โดยมีแนวทางแก้ปัญหาหนี้สินชาวนาคือ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้สารเคมีและสารอินทรีย์ในการเพาะปลูก กระตุ้น รมณรงค์การลดการใช้สารเคมีเพื่อลดต้นทุนในการผลิต ให้ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยไม่เพิ่มต้นทุน

การผลิต ศึกษาดูงานเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จด้วยการเพาะปลูกแบบอินทรีย์ และสร้าง
ค่านิยมที่ถูกต้องในการบริโภค โดยให้ดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

คำสำคัญ การแก้ปัญหาหนี้สิน หนี้สิน ชาวนา การมีส่วนร่วม ชุมชน

Abstract

The objectives of this study were to investigate the lifestyle and the mode of production, the reason and the farmers' debt problem solving in Kamtalar Nakhon Ratchasima. With the participation of its community, this study used the mix method research as the following process; 1) Providing the community conference to clarify the project details, trying to understand and creating the participation in the study's area. 2) Collecting the primitive data and brainstorming the idea by questioning the village philosophers, providing the community's conference and the small talking with the leader and the representative from Subdistrict Administrative Organization. 3) Collecting the data from the participants by using the questionnaires and in-depth interviews. 4) Analyzing the primitive data by conferencing between Kamtalar farmer and the researcher to share and discuss their opinions. 5) Processing and presenting the data to the community to change the farmer's behavior. 6) Passing on the knowledge and experience of this study to the community. The participants of this study were 37 households at Moo 5 Ban Khok Fhak, Kamtalar, Nakhon Ratchasima.

The results of the study in the lifestyle and the mode of production of the participants found that the majority of the farmers were female at average age 51. Most of them graduated at the primary school level, therefore, their occupation is farmer and employee consequently. The average of members in each household is 4. The average of farmyard belonging is 18 Rai per family; 12 Rai are theirs, 1 Rai is for their relatives and 5 Rai are for renting. They likely do farming twice a year, Napee growing Jasmine rice and Naprung growing Chainart rice.

The study in the reasons and the farmers' debt problem solving found that the farmer household's debts are from; the ineffective factor inputs using, the low educated-investment, the value of consummation and desire. The methods of solving debt problem are: giving farmers understand about using chemical and organic substance in cultivation, reducing chemicals usage to decrease the production costs, making them understand about how to increase the production effectively without increasing the costs, learning from the successful farmer by using organic substance, and promoting the value of consummation correctly correlate with the Sufficiency Economy's conception.

Keyword: Debt Problem Solving, Debt, Farmer, Participation, Community

การใช้ประโยชน์ด้านอาหารจากป่าชุมชน และแนวทางการดูแลป่าชุมชน
อย่างมีส่วนร่วม กรณีศึกษาบ้านดงยาง ตำบลก่อเอ้ อำเภอเขื่องใน
จังหวัดอุบลราชธานี

**A Usage of Food from Community Forest and Protection Community Forest
by Participatory Action Case Study of Dongyang Village, Khor Ae District,
Khueang Nai, Ubon Ratchathani Province**

สุภารัตน์ สุดใจ¹⁾ มณีรัตน์ จุฬา¹⁾ ปิยรัตน์ สมใส¹⁾ และ รัชดา อวยยืนยงค์²⁾
ผู้ร่วมวิจัย¹⁾ หัวหน้าโครงการ²⁾

1), 2) สาขาวิชาธุรกิจอาหารและโภชนาการ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
เลขที่ 2 ซ. แจ่มสนิท1 ตำบล ในเมือง อำเภอ เมือง จังหวัด อุบลราชธานี 34000
โทรศัพท์: 045-352000 ต่อ 1600 โทรสาร: 045-352088 Email: ratchada_auy@hotmail.com

บทคัดย่อ

ชุมชนชนบทยังมีวิถีชีวิตที่พึ่งพิงป่า เนื่องจากป่าเป็นแหล่งอาหาร แหล่งรายได้ของชุมชน การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์ด้านอาหารจากป่าชุมชน และแนวทางการดูแลรักษาป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของบ้านดงยาง ตำบลก่อเอ้ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Action Research: PAR) ทำการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวิธีด้านคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์ ตลอดจนการสนทนากลุ่ม กับผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ ผู้นำชุมชน และผู้ใช้ประโยชน์จากป่า ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2552 ถึง เดือนมิถุนายน 2553 เก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามปริมาณและมูลค่าของอาหารจากป่า วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่ป่าชุมชนมีทั้งหมด 861 ไร่ สัดส่วนของอาหารที่ชุมชนเข้าไปใช้ประโยชน์ด้านอาหารจากป่าโดยเฉลี่ยร้อยละ 42.1 ความถี่ของการเข้าไปใช้ประโยชน์ด้านอาหารส่วนใหญ่ 3-4 วันต่อสัปดาห์ อาหารจากป่าแบ่งได้เป็นอาหารจากพืช (ผัก, ผลไม้ และสมุนไพร) และจากสัตว์ โดยมีตลอดทั้งปี ตามฤดูกาล ส่วนใหญ่หามาเพื่อบริโภคเองภายในครัวเรือน และมีวิธีการประกอบอาหารที่หลากหลายกว่า 14 วิธี นอกจากนี้ชุมชนยังได้จัดตั้งโครงการป่าชุมชนขึ้นเมื่อปี 2551 และเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและความยั่งยืนของแนวทางการอนุรักษ์ป่าชุมชน จึงจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนทั้งภายในชุมชนและแรงสนับสนุนจากภายนอกชุมชนด้วย

คำสำคัญ ประโยชน์ด้านอาหาร, ป่าชุมชน, แนวทางการดูแลป่าชุมชน, การมีส่วนร่วม

Abstract

Ways of life of people in the rural depended on forest as a source of foods and income areas. This participatory action research was conducted to study a usage of food from community forest and protection community forest by participatory action at Dongyang

village, Khueang Nai district, Ubon Ratchathani province. Data were collected using qualitative approaches, namely in-depth interview and focus group discussion with the community leaders, village committee and forest authorized, local who usage of food from community forest were participated, using quantitative approaches, namely questionnaire about quantitative and value of foods from forest. Data were analyzed using content analysis and descriptive statistics. Data were collected from July 2009 to June 2010. The results showed that total area of the forest is 861 rai. Major foods for community collected from the forest up to 42.1%. Most people visited the forest 3-4 days per week. Forest foods were available seasonally throughout the year. The foods were divided into plant and animal origins. Most were consumed within the household and can be prepared in more than 14 ways. In addition, the communities established of forest community since 2551. Effective strategy and measurement for continuity should be participated by inside and outside communities.

Keywords: A Usage of Food, Community Forest, Protection Community Forest,
Participatory Action

การใช้สารสกัดจากแมงลักคาร์ร่วมกับไคโตซานเพื่อลดการใช้สารเคมี กำจัดศัตรูพืชในพริก

Use of Mintweed Extract and Chitosan for Low Pesticide Application in Chili

ชูดานุช สมรักษ์¹⁾ น้ำผึ้ง รำพึงวงษ์¹⁾ ปวีรศรา มลิจันทร¹⁾ รัฐธรรมณูญ พรหมลา¹⁾ สักวาฬ สมบูรณ์²⁾
นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ สาขาเกษตรศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
2 ถนนราชธานี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000 โทร 045-352000 ต่อ 1600
E-mail: ban_khaosuk@yahoo.com

บทคัดย่อ

การใช้สารสกัดจากพืชสมุนไพรแมงลักคา (*Hyptis suaveolens* Poit.) ร่วมกับสารไคโตซาน เพื่อการลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในการผลิตพริกของเกษตรกรบ้านดงยาง ตำบลก่อเอ้ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยวิจัยในรูปแบบของแปลงสาธิต 3 กลุ่มการทดลอง คือ แปลงปลูกพริกอินทรีย์ (น้ำสกัดชีวภาพ) แปลงปลูกพริกแบบลดการใช้สารเคมีโดยใช้สารสกัดแมงลักคาร์ร่วมกับสารไคโตซาน และแปลงปลูกพริกตามวิธีของเกษตรกร (ใช้สารเคมี) เปรียบเทียบกันในด้านปริมาณของแมลงศัตรู ผลพริกที่เป็นโรค ต้นทุนสารเคมี และจำนวนครั้งในการพ่นสาร ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของการใช้สารสกัดจากแมงลักคาร์ร่วมกับสารไคโตซานสามารถควบคุมปริมาณเพลี้ยไฟพริกและการเกิดโรคแอนแทรกคโนสได้ไม่สูงเท่ากับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างที่เกษตรกรปฏิบัติเป็นประจำ แต่เกษตรกรก็ให้การยอมรับสูงถึงร้อยละ 70 เนื่องจากทำให้จำนวนครั้งในการพ่นสารและต้นทุนสารเคมีกำจัดศัตรูพืชลดลง 2-3 เท่า นอกจากนี้กำไรสุทธิจากการขายผลผลิตพริกได้มากกว่าการผลิตพริกแบบอินทรีย์และเคมี อีกทั้งเกษตรกรได้มีการรวมหุ้นเพื่อผลิตสารไคโตซานและสารสกัดจากสมุนไพรแบบง่ายใช้เองในกลุ่มและจำหน่ายให้กับเกษตรกรนอกกลุ่ม ซึ่งสามารถสร้างความยั่งยืนในกลุ่มเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ พริก แมงลักคา ไคโตซาน ลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

Abstract

Mintweed extract (*Hyptis suaveolens* Poit.) and chitosan were used to decrease pesticides application on chili in Dongyang village, Kor-ae sub-district, Kueang nai district, Ubon Ratchathani province. Experiments were conducted with three groups; organic, low pesticide use and conventional conditions. Insect pest population, anthracnose incidences, cost of chemical use and application times were compared as alternative to safety production. Efficiency evaluation of mintweed extract combined with chitosan showed lower effect to control chili thrips and anthracnose disease than conventional or chemical method. However, 70 percent acceptable was improved by farmer because the number of applications and cost of chemical use were reduced with 2-3 times. Moreover, the net benefit was highest than both of organic and chemical control. Simple extract of indigenous plant and chitosan solution

were conducted and sold to members and the other growers. This study has provided sufficient evidence to sustainable in chili growers.

Keywords: chili, mintweed, chitosan, low pesticide use

การเพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิตและการตลาดพริกปลอดภัย บ้านดงยาง
ตำบลก่อเอ้ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

**Productivity and Marketing Competitive Enhancement of Natural Chili
Cultivation, Bann Dong - Yang, Ubonratchathani**

วชิพร เอกนิษฐ์¹⁾ พัชรภรณ์ โภษา¹⁾ รัตนา จันทรมะโน¹⁾ และ มาลินี ศรีไมตรี²⁾

¹⁾นักศึกษา ²⁾อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์

คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

2 ถนนราชธานี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000 โทร 045 – 352000 ต่อ 2075

Email : Malineeka@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องของการรวมกลุ่ม ห่วงโซ่
อุปทาน และพัฒนาตลาดพริกปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกปลอดภัย บ้านดงยาง
ตำบลก่อเอ้ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
(Participatory Action Research – PAR) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูก
พริก ผู้นำชุมชน ทีมนักวิจัย พ่อค้าส่ง-ปลีก และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลก่อเอ้ เครื่องมือที่
ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสอบถาม แบบสังเกตการณ์ และการจัดเวทีประชาคม
เพื่อเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องการรวมกลุ่มเกษตรกร
ห่วงโซ่อุปทานและพัฒนาตลาดพริกปลอดภัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกบ้านดงยางได้ร่วมกันดำเนินการรวมกลุ่มแบบเป็นทางการและมี
โครงสร้างโดยกำหนดกฎและระเบียบการจัดตั้งกลุ่ม ตลอดจนร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการ
2. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกบ้านดงยางสามารถกำหนดความต้องการหรือเป้าหมายหลักจาก
สายของห่วงโซ่อุปทานพริกและกำหนดห่วงโซ่มูลค่าในการพัฒนาระบบการผลิตและการตลาด
3. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกบ้านดงยางสามารถกำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์การตลาดโดย
เน้นที่การสร้างความแตกต่างและร่วมกันจัดทำแผนการตลาด

Abstract

The objectives of the research were to create a learning procedure for agriculturist
team forming, supply chain, and developing the free-chemical chili market under the
participatory of the agriculturists in Dongyang village and KohAe subdistrict, Khuangnai, Ubon
Ratchathani Province. The research methodology of the study was PAR (Participatory Action
Research). The target of were agriculturists, community leaders, researcher team, merchants
and officers of KahAe subdistrict administrative organization. The tools used in the study were
depth interview, questionnaire, observation form and community discussion to collect and to

analyze the information in the conducting the participatory learning procedure for agriculturist team forming, supply chain, and developing the free-chemical chili market.

The findings were

1. Agriculturist group of Ban Dongyan formed the formal group which defines the term and role including conducting the action plan
2. Agriculturist group of Ban Dongyan could indicate the need and target from supply chain and indicated the value chain in developing the product and the market.
3. Agriculturist group of Ban Dongyan could indicate the target and marketing strategy emphasized on the differences and cooperation in conducting marketing plan.

แนวทางการลดสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในเลือดเกษตรกรผู้ปลูกพริก

โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านดงยาง
ตำบลก่อเอ้ อำเภอกิ่งเหล็ก จังหวัดอุบลราชธานี

**The Participatory to Reduce Pesticide in Chili growers Farmers' blood,
Ban Dong Yang, Tambol Gor Eay, Amphur Kuangnai,
Ubon Ratchathani Province**

อรอนงค์ บุรีเลิศ¹⁾ ทิพวรรณ แก่นจันทร์²⁾ ปรางค์ทิพย์ โสภวันดี²⁾ ภูริภัทร บรรจง²⁾
อาจารย์ที่ปรึกษา¹⁾ นักศึกษา²⁾ สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เลขที่ 2 ถนนราชธานี อำเภอกิ่งเหล็ก จังหวัดอุบลราชธานี 34000
โทร 045-252000 ต่อ 1402 E-Mail : onanong2009@live.com

บทคัดย่อ

ปัจจุบันสารเคมีทางการเกษตรได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย ซึ่งการผลิตเคมีภัณฑ์ต่าง ๆ มุ่งเน้นประโยชน์ทางการเกษตรที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสารเคมีกำจัดศัตรูพืชหลายชนิดและยี่ห้อที่จำหน่ายทั่วไปในท้องตลาด ล้วนแต่ไม่มีการควบคุมการจำหน่ายและไม่มีมาตรการการควบคุมปริมาณการใช้สารเคมีอย่างจริงจัง หรือไม่ก็เป็นเพียงการตรวจสอบปริมาณสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ตกค้างในผลผลิต และการห้ามการนำเข้าและจำหน่ายสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีความเป็นพิษหรืออันตรายต่อผู้ใช้สูงเท่านั้น เกษตรกรจึงเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเนื่องจากมีโอกาสสัมผัสสารเคมีเหล่านี้เป็นประจำ แม้ว่าเกษตรกรบางส่วนจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายของสารเคมี แต่ผลกระทบต่อสุขภาพของเกษตรกรนั้นยังไม่แสดงอาการให้เห็นอย่างชัดเจน และต้องใช้เวลาอันยาวนานกว่าจะปรากฏอาการความเจ็บป่วยและโรคร้ายไข้เจ็บ จึงทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ละเลย การป้องกันอันตรายดังกล่าวได้ คณะผู้วิจัยจึงทำการวิจัยแนวทางการลดสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในเลือดเกษตรกรผู้ปลูกพริกโดยการมีส่วนร่วม บ้านดงยาง ตำบลก่อเอ้ อำเภอกิ่งเหล็ก จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในสถานการณ์ปัญหาสุขภาพของชุมชนที่เกิดจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และเพื่อพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาลดสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในเลือดเกษตรกรแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นงานวิจัยและพัฒนา ที่ผสมผสานวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยในส่วนของงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้นใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

ผลที่ได้จากการวิจัยคือ แนวทางการลดสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในเลือดเกษตรกรแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ชุมชนบ้านดงยาง โดยใช้แนวคิดการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นแบบมีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ให้กับชาวบ้าน ซึ่งมีบทบาทเป็นทั้งผู้กำหนดกิจกรรม เป็นผู้ดำเนินการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากสารเคมีตามแนวทางที่กำหนด การเฝ้าระวังการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตรและประเมินผลกระทบต่อสุขภาพด้วยตนเอง ตลอดจนเกิดคลินิกและชมรมเกษตรกรปลอดภัยที่เป็นพลังขับเคลื่อนชุมชนด้วยการปรึกษาหารือ(Dialogue) และการจัดเวทีประชาคมเสมือนเป็นห้องปฏิบัติการโดยใช้ศักยภาพชุมชน หลังการเสร็จสิ้นการวิจัยนี้ทำให้เกิดการต่อยอดคลินิกเกษตรกรปลอดภัยโดยบุคลากรในสถานีนอมนายบ้านดงยาง เพื่อช่วยในการป้องกันและควบคุมการสัมผัส

สารเคมีทางการเกษตรและดูแลสุขภาพเกษตรกร จนสามารถเป็นต้นแบบและขยายผลในพื้นที่ปลูกพริก
เกือบ 30 แห่งในจังหวัดอุบลราชธานี นอกจากนี้ระหว่างกระบวนการวิจัยได้สร้างนักวิจัยใหม่ ได้แก่
นักศึกษา ชาวบ้าน เจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่ อีกทั้งยังสร้างพหุภาคีระหว่างทีมนักวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี สำนักงานเกษตรจังหวัดอุบลราชธานี สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี และองค์การ
บริหารส่วนตำบลก่อเอ้ที่ร่วมพัฒนาพัฒนาสุขภาพอนามัยชุมชนด้วยกระบวนการวิจัย

คำสำคัญ สารเคมีกำจัดศัตรูพืช การลดสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในเลือด การมีส่วนร่วม

Abstract

Nowadays agricultures agricultural chemicals were used widely. Each of them provides different effect on agriculture especially various pesticides which are sold widely without control and limitation. Some test on pesticides residue and forbid in import of dangerous chemical were available, therefore, agriculturists were risk because the touch of the chemical. Some of the agriculturists realized on the danger to the pesticides but the effects of health taking a long time to be noticeable. Most of the agriculturist ignored the danger of the chemical. Therefore, the research on finding the way to reduce the pesticide residue inflects in blood for the chili agriculturists of Ban Dongyang, KohAe subdistrict Khuangnai Ubon Ratchathani province.

The objective of the study was to contribute cooperative learning in health problem in the community causing by the pesticide residue and to solve the problem of pesticide residue in blood of agriculturists. This is a research and development which integrate both quality and quantity research using (PAR) Participatory Action Research.

The findings were guidelines in reducing of the pesticide residue by using PAR in Dong Yang village and Focus Group Discussion with villagers which were the indicators and protectors form those chemical as assigned. The surveillance in touching agricultural chemicals and assessment effect on health are including contribution of clinic and safety agriculturist club. The motivation of the community by consulting and dialoging worked as a community lab. After the research the community continues the clinic of safely agriculture by hearth station of Ban Dongyang to prevent and control the touch of the chemicals and take care the agriculturists and could be a model expanding to 30 places in Ubon Ratchathani province. Besides the research can contribute new researcher such as students, villagers, government offices in the local and also conducted the network between researcher team from Ubon Ratchathani Rachabhat University and provincial agriculture organization. Public Health Organization and subdistrict Administrative organization to develop the public health by researching methodology

Keywords: Pesticides, reduction of pesticides chemicals in blood, Participation

การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพริกโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เน้น
นวัตกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม

The Local Curriculum Construction on “Chili” by Using Local Learning
Resources Concentrated on Participatory Learning Innovation

สุรไกร เชื้อสุข¹⁾ สุพัตรา ชาติทอง¹⁾ วันชัย ปะมุสะกะ¹⁾ สิริสุดา ทองเฉลิม²⁾

นักศึกษา¹⁾ สาขาวิทยาศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

2 ถนนราชธานี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

ajammod@mail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพริกโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เน้น นวัตกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาเป็น ชุมชนเกษตรกร เยาวชน ตำบลก่อเอ้ อำเภอเขื่องใน จังหวัด อุบลราชธานี เป็นงานวิจัยและพัฒนาโดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR: Participatory Action Research) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เครื่องมือและวิธีการศึกษา โดยสำรวจพื้นที่สัมภาษณ์ รวบรวม สภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน ซึ่งพบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและสร้างรายได้เสริมโดยการปลูกพริกซึ่งยังไม่กว้างขวางมากนัก เนื่องจากขาดความรู้เรื่องการปลูกพริก และขาดความมั่นใจด้านการลงทุนและผลผลิต จึงก่อให้เกิดการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการปลูกพริกโดยกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้ความรู้ สร้างความมั่นใจในแก่เกษตรกรและเพื่อแก้ปัญหาการว่างงานของเยาวชน เป็นการเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพ สำหรับเยาวชนที่ไม่ศึกษาต่อให้เป็นการกำลังสำคัญของครอบครัว จากนั้นได้รวบรวมอาสาสมัคร เกษตรกร เยาวชน ครู เพื่อจัดสร้างทีมวิจัย ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM) และวิพากษ์กลุ่มย่อย(Focus Group Discussion) เพื่อร่วมกันศึกษาการสร้างหลักสูตร นิยามหลักสูตร ปรัชญาการศึกษา และร่วมกันร่างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างเนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ แนวการจัดการเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผล และทำแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนเกษตรกร ในชุมชนและบุคลากรทางการศึกษา สามารถร่วมกันสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การปลูกพริก ซึ่งสามารถสอนโดยเกษตรกรเองโดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถใช้อสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มสาระงานและเทคโนโลยีอาชีพ ซึ่งมีโครงสร้างเนื้อหา 5 หน่วย จำนวน 15 ชั่วโมง

นอกจากนี้จากการมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับโครงการวิจัยในท้องถิ่นเรื่องพริกของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ทำให้เยาวชนได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกพริกเพิ่มขึ้นในประเด็นต่างๆ เช่น การตลาด และสุขภาพอนามัยของเกษตรกรที่ปลูกพริก ซึ่งทำให้เกษตรกรและชุมชนตระหนักถึงอิทธิพลสารเคมีที่ใช้ในการปลูกพริกกับสุขภาพของคน รวมทั้งได้เรียนรู้การใช้สารสกัดธรรมชาติในการปราบศัตรูพืช จึงทำให้ทีมวิจัยได้หน่วยการศึกษาเพิ่มเพื่อสร้างความตระหนักให้กับผู้เรียน และได้สร้างหลักสูตร การปลูกพริกปลอดภัย เพื่อเป็นหลักสูตรคู่ขนานกับหลักสูตรที่ได้

จากการศึกษาการปลูกพริกตามสภาพจริง เพื่อผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้เปรียบเทียบความแตกต่างได้จากสถานการณ์จริง นอกจากนี้การวิจัยครั้งนี้ยังสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานของรัฐ และชุมชน พร้อมกับเป็นการเสริมหนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการศึกษา และกระบวนการจัดทำหลักสูตรในการวิจัยส่งผลให้ชุมชน เยาวชนตระหนักและเห็นคุณค่าของทรัพยากรในท้องถิ่น ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่เพื่อประโยชน์สูงสุดตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อก่อให้เกิดวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเกิดความรักความหวงแหน ภูมิใจในท้องถิ่นตน

คำสำคัญ : หลักสูตรท้องถิ่น นวัตกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม

Abstract

The objective of the study was to construct the curriculum entitled “chili” by local learning resources concentrated on participatory learning innovation method. This study was a research and development using PAR (Participatory Action Research) including the Oliva Theory in curriculum development by the cooperation among villagers, farmers, teenagers and researchers from Ubon Ratchathani Rajabhat University. Content Analysis was used in analyzing the data. The tools used in the study were survey, deep interview, focus group discussion and KM (knowledge management). The findings found that teenagers, students, villagers and agriculturists including educators constructed the curriculum entitled “chili” with innovation in participatory methods to cooperate in teaching and learning by using local resources efficiently. Due to the community purpose to acknowledge the agriculturist to be able to earn extra money beside growing rice and to solve unemployment including providing the alternative career for non-further-study teenagers in the village. The curriculum could be taught by the agriculturists themselves and also used as a curriculum in secondary school students (Mathayomsuksa1-3) with 5 sections and used 15 hours. According to the Knowledge Management (KM) with other research projects relating to chili, the researcher team together with the learners to learn other aspect relating to chili cultivation such as chili market aspect, health aspect and using natural extract to prevent pests. Those arose the community to realize how chemical effect on their health. These caused the researcher team to construct another parallel curriculum: ‘chemical-free chili’ to allow agriculturists to compare the differences between two curriculums to ensure the agriculturists in chili cultivation both in the effects on produce and capital. The outcome of the research were not only the two curriculums of ‘chili but also contributed the relationship among villagers, agriculturist, government officers and educators. Besides, the study caused the learners to love, care and realize on the importance of their community and local resources including use the local resources to provide the most benefits due to the new agricultural theory to contribute living under the sufficiency economy of His Majesty the King.

Keywords: local curriculum, participatory learning innovation

กรุงเทพมหานคร
ช่วยชุมชนแออัด ขจัดมลพิษ
แก้ปัญหาโรคติดต่อ ทุกชีวิตร่มเย็น

จระเข้เกราะ
เมืองธรรมะ พระศักดิ์สิทธิ์ ชิดเมืองหลวง
มะม่วงหวาน ข้าวสารขาว มะพร้าวหอม

นครปฐม
ส้มโอหวาน ข้าวสารขาว ลูกสาวงาม
ข้าวหลามหวานมัน สนามจันทร์งามล้น
พุทธมณฑลคู่ธานี พระปฐมเจดีย์เสียดฟ้า

สมุทรสาคร
เมืองประมง ดงโรงงาน
ลานเกษตร เขตประวัติศาสตร์

ภาคกลางและกลุ่มรัตนโกสินทร์

การพัฒนาคุณภาพเครื่องดื่มน้ำดอกดาหลา สำหรับผู้ประกอบการตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

สำเนียง ดีสวัสดิ์¹ รท.พัชโรดม อุณสุวรรณ² พีรวงศ์ จาตุรงค์กุล³
กัญญา อินสอน⁴ อากา วรณณรี⁵

⁴นักศึกษาระดับปริญญาโท⁴ สาขาการจัดการอุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
หัวหน้าคณะวิจัย⁵ อาจารย์สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 1061 ซ.อิสรภาพ 15 แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กทม. 10600

บทคัดย่อ

เครื่องดื่มจากดอกดาหลาหรือน้ำดอกดาหลาทำจากดอกไม้ท้องถิ่นในอำเภอมอญพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมและเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ด้วยการวิจัยและพัฒนาวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นให้เป็นเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ แต่พบปัญหาของการขยายตลาดเครื่องดื่มน้ำดอกดาหลาสำหรับผู้ประกอบการซึ่งเป็นรายเล็ก เนื่องจากผู้บริโภคและผู้สนใจเป็นตัวแทนจำหน่ายให้ความสนใจในเรื่องของมาตรฐานคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยในการบริโภค ซึ่งผู้ประกอบการรายเล็กส่วนใหญ่ไม่มีศักยภาพและทุนเพียงพอต่อการพัฒนาธุรกิจ ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ยกระดับคุณภาพเครื่องดื่มน้ำดอกดาหลาสำหรับผู้ประกอบการรายเล็กในตลาดน้ำอัมพวา 2) เพื่อพัฒนาวิธีการประเมิณการผลิตและสถานที่ผลิตเครื่องดื่มสำหรับผู้ประกอบการรายเล็ก กรณีศึกษาที่คณะผู้วิจัยคัดเลือกมาศึกษาคือ ผู้ประกอบการเครื่องดื่มน้ำดอกดาหลาอัมพวา ดร.สำเนียง คือคุณสำเนียง ดีสวัสดิ์ ซึ่งเป็นการคัดเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากผู้ประกอบการมีศักยภาพเหมาะสมเพื่อการพัฒนา และคณะผู้วิจัยได้เคยทำงานวิจัยต่อเนื่องเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการรายนี้มาแล้วหลายปี วิธิตำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น การศึกษาบริบทผู้ประกอบการ การปรับปรุงกระบวนการผลิตและพัฒนาคุณภาพเครื่องดื่มน้ำดอกดาหลา และการพัฒนาสถานที่ผลิตของผู้ประกอบการให้มีการจัดการผลิตเป็นไปตามระบบสุขลักษณะที่ดีในการผลิตอาหาร (GHP) และ หลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตอาหาร (GMP) เพื่อรองรับการขอ อย. ในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาจากกระบวนการผลิตแบบเดิมของผู้ประกอบการคือ รสชาติเครื่องดื่มไม่คงที่ มีโอกาสเกิดการปนเปื้อนของเชื้อจุลินทรีย์ในระหว่างการผลิต ไม่มีการควบคุมอัตราส่วนผสมและอุณหภูมิในการผลิต การจับเก็บวัตถุดิบและอุปกรณ์ไม่ถูกต้อง ดังนั้น คณะผู้วิจัยได้ร่วม “พัฒนากระบวนการผลิตเครื่องดื่ม” จากดอกดาหลาขึ้นมาใหม่ โดยให้มีการซั่ง/ตวงและตรวจสอบวัตถุดิบก่อนใช้ ควบคุมอุณหภูมิการผลิต และปรับการจัดวางอุปกรณ์ให้ถูกต้อง และให้ผู้ประกอบการทดลองใช้กระบวนการใหม่ ผลที่ได้คือผลิตภัณฑ์น้ำดอกดาหลาที่ผลิตจากการใช้กระบวนการผลิตใหม่ มีผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพด้านจุลินทรีย์ที่ปลอดภัย ไม่มีการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ E. coli และ Coliforms นอกจากนี้ เมื่อมีการใช้ “แบบบันทึกการประเมิณสถานที่ผลิต” เครื่องดื่มบรรจุขวดปิด

¹ ผู้ประกอบการเครื่องดื่มน้ำดอกไม้อัมพวาตราสำเนียง ตลาดน้ำอัมพวา จ.สมุทรสงคราม

² นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

³ ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

Coliforms นอกจากนั้น เมื่อมีการใช้ “แบบบันทึกการประเมินสถานที่ผลิต” เครื่องดื่มบรรจุขวดปิดสนิท (ขนาดเล็ก) ซึ่งคณะผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ซึ่งง่ายสำหรับผู้ประกอบการรายเล็กให้สามารถประเมินสถานที่ผลิตได้ด้วยตนเองตามหลักเกณฑ์ GMP และสามารถพัฒนากระบวนการผลิตให้ได้คุณภาพมากขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมในการขอการรับรองมาตรฐานด้านอาหาร พบว่า ผู้ประกอบการมีความสามารถในการประเมินสถานที่ผลิตเครื่องดื่มได้ด้วยตนเอง และกำลังดำเนินการพัฒนาสถานที่ผลิตของตนให้มีมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหาร ซึ่งคณะผู้วิจัยจะได้เผยแพร่การใช้แบบบันทึกการประเมินสถานที่ผลิต และรูปแบบการพัฒนากระบวนการผลิตเครื่องดื่มบรรจุขวดปิดสนิท (ขนาดเล็ก) เพื่อให้ผู้ประกอบการรายเล็กทั่วไปที่ทำธุรกิจเครื่องดื่มสามารถนำนวัตกรรมและองค์ความรู้จากงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ต่อไป

การพัฒนาทักษะด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวสำหรับผู้ประกอบการ
ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
Tourism Service Skill Development for
Amphawa Floating Market Entrepreneurs, Samutsongkram Province

นิพนธ์ เสงสมบุรณ์¹⁾ ณิชฐพัชร ณิชฐพัชรวรรณ²⁾
หัวหน้าโครงการ¹⁾ รองอธิการบดี นักศึกษาปริญญาโท²⁾
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

1061 ซ.อิสรภาพ 15 แขวงศิริบุญศรี เขตธนบุรี กทม. 10600 โทร 02-473-7000 ต่อ 1600

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการของผู้ประกอบการตลาดน้ำอัมพวา เพื่อศึกษาระดับความรู้และทักษะการให้บริการนักท่องเที่ยวของผู้ประกอบการตลาดน้ำอัมพวา และต้องการยกระดับทักษะการให้บริการนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความประทับใจ และพึงพอใจในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาทักษะด้านการให้บริการที่ดีแก่นักท่องเที่ยว ให้กับผู้ประกอบการตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยเบื้องต้นผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อสำรวจเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวและซื้อของในตลาดน้ำอัมพวา จำนวน 272 ราย ผลจากการสำรวจจากแบบสอบถาม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการใช้ภาษาต่างประเทศของผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นพับแนะนำสินค้า อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความสามารถแนะนำพื้นที่ท่องเที่ยวภายในตลาดน้ำอัมพวา อยู่ในระดับปานกลาง ด้านบริการที่จอดรถ อยู่ในระดับปานกลาง และการบริการเกี่ยวกับป้ายบอกทาง อยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวยังคงมีความต้องการให้ผู้ประกอบการมีการพัฒนาในด้านต่างๆ มากขึ้น นักวิจัยจึงได้ขอสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในตลาดน้ำอัมพวา จำนวน 15 ราย ได้ความเห็นว่า ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศล้นหลามเข้ามาท่องเที่ยวและจับจ่ายซื้อสินค้าในตลาดน้ำอัมพวาเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการใช้ภาษาต่างประเทศจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการให้บริการของผู้ประกอบการเป็นอย่างมาก นอกจากภาษาอังกฤษแล้ว ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่นก็จำเป็นต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวในปัจจุบันเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันมีกรุ๊ปทัวร์จากประเทศญี่ปุ่นมาท่องเที่ยวกันเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้การสื่อสารและการบริการให้กับนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นติดขัด เพราะชาวญี่ปุ่นส่วนมากจะไม่ใช้ภาษาอังกฤษ ดังนั้นผู้ประกอบการส่วนใหญ่จึงต้องการเพิ่มเติมความรู้ด้านภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น เพื่อใช้ในการสื่อสารและบริการกับนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น คณะที่มิวิจัยจึงดำเนินการเชิญวิทยากรที่มีความรู้และประสบการณ์ มาอบรมการพูดภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นให้กับผู้ประกอบการตลาดน้ำอัมพวา โดยมีผู้ประกอบการเข้าร่วมอบรม จำนวนประมาณ 30 คน ผลจากการได้รับการอบรมภาษาญี่ปุ่นในครั้งนี้ ผู้ประกอบการสามารถทักทายโต้ตอบเป็นภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นได้ และสร้างความมั่นใจในการสื่อสารกับ ชาวญี่ปุ่นได้มากขึ้น รวมไปถึงการบริการที่ดีและสามารถสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวญี่ปุ่นและชาวไทย สามารถสร้างความจดจำที่ดีต่อนักท่องเที่ยว และทำให้นักท่องเที่ยวอยากกลับมาเที่ยวที่ตลาดน้ำอัมพวาอีกครั้ง

ABC-PUS 318006

การเปลี่ยนแปลงในชีวิตของสังคมเมืองกับการ สร้างรูปแบบศรัทธาการมีส่วนร่วม
ในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย:
กรณีศึกษาวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม
Changes of Social Urban Life and a Model of the Faithful Participation
in Buddhism and Thai Culture Preservation: Marble Temple Case Study

นลินรัตน์ ตัมสันเทียะ¹⁾ สิริขวัญ ร่วมพัฒนา¹⁾ ศรินภา แสงตันชัย¹⁾ เสาวภา ไพทยวัฒน์²⁾
¹⁾นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ สาขาวิชาการจัดการทางวัฒนธรรม ภาควิชาสังคมศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

1 ถนนอุทงนอก แขวงวชิระ เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทรศัพท์: 081-8263186 โทรสาร: 02-1601285
Email: saowapa.p@hotmail.com

บทคัดย่อ

โครงการเรื่อง การเปลี่ยนแปลงในชีวิตของสังคมเมืองกับการสร้างรูปแบบการศรัทธาการทำบุญอย่างมีส่วนร่วมในการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย : กรณีศึกษาวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม กรุงเทพมหานคร การศึกษาในเรื่องนี้เป็นการสังเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการทำบุญภายในวัดโดยการนำจุดเด่นซึ่งเป็นทุนทางสังคมของวัดมาให้บริการแก่ผู้ที่มาทำบุญ อาทิ เช่น การทำบุญตักบาตรหน้าวัด การทำบุญเวียนเทียน โดยแบ่งเป็น 3 รอบคือ รอบกลางวัน รอบเย็น และรอบค่ำ การจัดโรงเรียนพระพุทธศาสนา การอบรมพระธรรม การฝึกอบรมสมาธิ การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติ การพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของเขตดุสิต การบวชพระภิกษุและสามเณรให้กับบุคคลทั่วไปและกลุ่มชาวเขา การจัดการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย การจัดกิจกรรมเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ การเปิดโอกาสให้มีการบริหารงานที่ทันสมัยโดยให้สมาคมและมูลนิธิวัดเบญจมบพิตรเป็นผู้ดูแลด้านการเงิน การจัดบรรยากาศภายในวัดให้เกิดความสงบ สะอาด สมถะและสมานฉันท์ ซึ่งบรรยากาศที่กล่าวมานี้ได้นำครอบครัวของคนในสังคมเมืองเข้ามาทำบุญได้อย่างมีความสุข

ผลการศึกษาร่วมกันพบว่า วัดได้เปลี่ยนแปลงการทำบุญโดยเปิดโอกาสให้ฝ่ายฆราวาสเข้ามามีบทบาทในการบริหารร่วมกับฝ่ายพระสงฆ์และดำเนินงานในรูปแบบของแผนงานและโครงการ โดยมูลนิธิเบญจมบพิตร ซึ่งเป็นมูลนิธิที่พัฒนามาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 เป็นผู้พิจารณาอนุมัติการใช้เงินโดยไม่มุ่งสร้างวัดถুমงคลหรือมอมเมาให้ผู้คนเสี่ยงโชคกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวัด โดยวัดได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นนโยบายการบริหารวัด ดังนั้น บรรยากาศโดยทั่วไปของวัดจึงเป็นวัดที่ชนชั้นกลางของสังคมและกลุ่มคนที่เป็นข้าราชการเก่าซึ่งบรรพบุรุษเคยรับใช้พระสงฆ์ในวัดเข้ามามีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมของวัด ภาพลักษณ์ของวัดเบญจมบพิตรสำหรับคนทั่วไปมองว่าเป็นวัดสำหรับชนชั้นสูงหรือวัดจารีตนิยม แต่ในความเป็นจริง วัดได้เปิดพื้นที่ให้คนทุกฐานะเข้ามาทำบุญและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมเมืองมาโดยตลอด

Abstract

The research on “Changes of Social Urban Life and a Model of the Faithful Participation in Buddhism and Thai Culture Preservation: The Marble Temple Case Study” aims to synthesize changes of the way people making merit at the temple by seizing the strength of the Temple’s Foundation as a social capital to serve the Buddhists to the following activities: making merit in front of the temple in the morning, Wian Tien festival (light waving rite) in the morning, in the afternoon and in the evening, Buddhism School, Dhamma Training, Meditation Training, Sustainable Tourism for foreign tourists, a resource center of Dusit opening, monk and novice ordaining for public and hill tribe people, Thai culture conservation, activities to confirm the respect to the nation, the religion and the royal king, providing opportunities to the Association and the Foundation of the temple to manage the income, organizing a good quality environment focus on facilities, peacefulness, conveniences, simple and reconciliation, all mentioned issues draw the urban people and their family closer to the temple with the happiness to make merit.

The research result found that the temple has changed the way of making merit by allowing the lay man to participate the temple administration with the monks in the form of plans and projects. These plans and projects are implemented under the financial approval from the Bejamabopit Foundation, which was continuously developed since the reign of King Rama V. The Foundation has a policy that the temple will neither concern with sacred objects producing nor persuade people to take a chance with them. Thus, in general, the temple seems to be a temple for middle class people and the old noble whose ancestors used to serve the monks there. The temple allows those people to participate the activities. However, the feature of the temple is that it serves only for the high class people or it is a traditional temple. But in practical, it has welcomed any people to participate the merit activities which in accordance to the urban changes.

ABC-PUS 318007

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนสะพานเกษะโกมลกับการพัฒนาการออกแบบ ต้นแบบจุดบริการมอเตอร์ไซด์รับจ้าง

ชนพล พงษ์สวัสดิ์¹⁾ สุชานนท์ แผนคุ้ม²⁾ อารีย์ พูลเกิด³⁾ สุกัทร่า ลูกรัมย์⁴⁾
นักศึกษา¹⁾ สาขาออกแบบผลิตภัณฑ์
นักศึกษา²⁾ สาขาออกแบบกราฟิกและมัลติมีเดีย
อาจารย์ที่ปรึกษา^{3), 4)} สาขาวิชาออกแบบกราฟิกและมัลติมีเดีย คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถนนอุทงนอก เขตดุสิต แขวงดุสิต กรุงเทพฯ 10300
Email: lookraks@yahoo.com* และ kk_aree@hotmail.com

บทคัดย่อ

มอเตอร์ไซด์รับจ้าง เปรียบเสมือนม้าเร็วที่ช่วยซื้อเวลาให้กับคนเมืองกรุงในยุคปัจจุบัน ซึ่งทุกวันนี้พบว่ามีความจำเป็นมากกับคนที่ต้องเดินทางเข้าออก ตามตรอก ซอกซอยต่างๆ โดยเฉพาะพื้นที่ชุมชนเมือง คณะผู้วิจัยได้ คัดเลือกศึกษาพื้นที่ชุมชนสะพานเกษะโกมล โดยจัดเวทีชาวบ้านเพื่อค้นหาโจทย์วิจัย พบประเด็นปัญหาสำคัญคือคน ในชุมชนต้องการมีจุดให้บริการของผู้ที่ประกอบอาชีพขับมอเตอร์ไซด์รับจ้าง เพื่อต้องการใช้ในการประกอบ อาชีพเพื่อดำเนินชีวิตที่ดีกว่าที่เป็นอยู่เดิม ทำให้ผู้เชื่อถือได้ ช่วยให้ชุมชนพัฒนาขึ้นและคนในชุมชนได้ใช้ประโยชน์ สูงสุด

คณะผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนสะพานเกษะโกมลกับการพัฒนาการออกแบบ ต้นแบบจุดบริการมอเตอร์ไซด์รับจ้าง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาข้อมูลความต้องการเกี่ยวกับจุดให้บริการมอเตอร์ไซด์รับจ้างของคนในชุมชนสะพานเกษะโกมล ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นอาชีพเสริม ได้เป็นผู้มีส่วนร่วมอย่าง แท้จริงในการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาการออกแบบ ต้นแบบ(model) จุดให้บริการมอเตอร์ไซด์รับจ้างร่วมกับ ทางสาขาวิชาด้านการออกแบบ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็นโครงการวิจัยและพัฒนาโดยใช้เทคนิคการ วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องคือ 1. กลุ่มผู้ขับขี่มอเตอร์ไซด์รับจ้าง 2. กลุ่มผู้ใช้บริการมอเตอร์ไซด์รับจ้าง 2. กลุ่มผู้นำชุมชนสะพานเกษะโกมล และจาก การสังเกตการณ์

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้คือ นวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์(Innovation Design) ตัวใหม่ ที่เกิดขึ้นจากภายใต้ความ ร่วมมือหรือจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนสะพานเกษะโกมลและทางมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งเป็น ต้นแบบ(Model)จุดให้บริการมอเตอร์ไซด์รับจ้างที่มีความเหมาะสมตรงความต้องการของผู้ใช้ นั่นคือควรมีรูปทรงที่ เป็นมาตรฐานและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่สร้างความโดดเด่นให้กับจุดบริการ ต้องมีสีที่ดึงดูดผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ และรับรู้ได้ว่าสิ่งนี้คือจุดให้บริการมอเตอร์ไซด์รับจ้างโดยมีสัญลักษณ์และสีที่สามารถสื่อได้อย่างชัดเจน คือสีส้ม และ ต้องมีป้ายบอกอัตราค่าบริการที่เป็นมาตรฐานในการให้บริการ ผู้ใช้บริการสวมหมวกกันน็อคที่ปลอดภัยและสะอาด การ มีจุดบริการมอเตอร์ไซด์ที่มีมาตรฐานสามารถหลบแดด หลบฝนได้ มีที่อ่านหนังสือในระหว่างรอคิว เพื่อให้มีมาตรฐาน เดียวกับรถขนส่งมวลชนที่ทางรัฐบาลสนับสนุน และหลังจากเสร็จสิ้นการวิจัยนี้แล้วต้นแบบ(Model)นี้สามารถนำมา

การส่งเสริมประชาคมสื่อมวลชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ : กรณีศึกษา ประชาชน
ในตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
“Promoting the Civil Society and Mass Media for Health System Reform” case
study of people in hnung-hna Chachoengsao

สุรพงศ์ คล้ายเกตุ

สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

422 ถนนมรุพงษ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

E-mail: tammline@hotmail.com

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การส่งเสริมประชาคมสื่อมวลชนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ : กรณีศึกษา ประชาชนในตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายงานสาธารณสุข เครือข่ายสื่อมวลชน และเครือข่ายประชาคมพื้นที่ระดับตำบล สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างเครือข่ายทั้ง 3 ในการเคลื่อนไหวสังคมระดับท้องถิ่นเพื่อการปฏิรูประบบสุขภาพผู้ดำเนินการประกอบด้วยคณะวิจัยส่วนกลาง และคณะวิจัยพื้นที่ทั้ง 4 ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้ (1) การศึกษาบริบทพื้นที่ (2) การประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างนักวิจัยกับเครือข่ายเป้าหมายในพื้นที่เพื่อกำหนดประเด็นเคลื่อนไหว กำหนดกลุ่มเป้าหมาย และออกแบบกระบวนการเคลื่อนไหว (3) ลงมือปฏิบัติการ (4) ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุปบทเรียนและสังเคราะห์ชุดความรู้ “บทบาทภาคประชาสังคมกับการสื่อสารเพื่อการปฏิรูประบบสุขภาพ” ผลการดำเนินการพบว่

1. ในการเคลื่อนไหวสังคมสร้างระเบียบวาระท้องถิ่นด้านสุขภาพนั้น การชูประเด็น “สุขภาพของชุมชนตำบลหนองแห่น”
2. การสื่อสารที่ทรงพลังในการสร้างระเบียบวาระท้องถิ่นนั้นต้องการการผสมผสานของสื่อมวลชน สื่อท้องถิ่น และสื่อบุคคลอย่างลงตัว ซึ่งต้องมีการออกแบบอย่างเหมาะสมสำหรับตำบลหนองแห่น
3. ประชาคมสื่อเพื่อสุขภาพสามารถก่อตัวได้ง่ายด้วยการจัดให้มีเวทีพูดคุยกันเป็นประจำ ในประเด็นปัญหาสุขภาพ โดยเริ่มจากเรื่องใกล้ตัวและอยู่ในความสนใจของผู้คนในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งกลุ่มผู้นำทางความคิด นักวิชาการ-นักวิชาชีพ สื่อมวลชน และสื่อท้องถิ่น
4. ประชาคมท้องถิ่น มีบทบาททั้งในฐานะที่เป็น “กระบวนการเรียนรู้” และ “ขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อการเปลี่ยนแปลง” ซึ่งมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นความสนใจ การมีส่วนร่วม ตลอดจนสร้างการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในท้องถิ่นเอง

Abstract

“Promoting the Civil Society and Mass Media for Health System Reform” case study of people in hnung_hnae, Chachoengsao province is a participatory action research .The objectives are to study existing relationships among three local networks: public health network, mass media network and civil society network; and to promote learning processes and cooperation model development for creating health system reform movements at local level. The project was delivered by a central team and 4 area teams of researchers. The operation has 4 steps: (1) study the area contexts potentialities (2) workshop of the researchers and some key persons from the target networks to identify a definite issue for social movement, target groups and to design a process of movements (3) take action (4) workshop for lessons learning and synthesizing a body of knowledge about the possible roles of civil society and mass media for promoting the health system reform.

The project findings are:

1. In the process of social movements promoting the health system reform to be a consensus local agenda, the issue of “social health in Hnung hnae”.
2. The powerful communications to promote local agenda of health need an integrative model of mass media, traditional media and personal media which request an appropriate designing for a specific area.
3. A civil society of mass media for local health could be easily organized by setting an angular platform for health issue dialogue. The stakeholders, local intellectuals, professionals, mass media and traditional media are the target groups to participate the forum, which should be started from their common health problems or same local public issues.
4. The local civil society has potential roles of “the learning process” and “the movements for social change” which takes part in social awareness, promoting of people participation and local interactive learning through actions as well.

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพภาคประชาชน

กรณีศึกษา : ชุมชนหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

Operation Research in Participation of Community health Management

Case Study : Nongnae Phanomsarakm district Chachoengchao Province

รังสรรค์ พัดทาบ¹⁾ สุภาวดี มิตรจังหวิต¹⁾ ระพีพัฒน์ ศรีมาลา²⁾

นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ 422 ถนนมรุพงษ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

โทร 035-515828 E-mail: srimala_r@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการ ศึกษากระบวนการส่งเสริมสุขภาพของชุมชนมีการรักษาสุขภาพโดยที่ประชาชนมีส่วนร่วมและมีความยั่งยืน โดยทำการศึกษาในพื้นที่ชุมชนหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยวิธีการดำเนินการวิจัยนี้ใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม(PAR) เป็นกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 2 กระบวนการคือ การวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม(PRA) และการประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์(A-I-C) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ได้แก่ แบบบันทึกการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วมและแบบโครงร่างผลการประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์(A-I-C) ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ และการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ผลการวิจัยปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพภาคประชาชนพบว่า ประชาชนที่มีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกมีบทบาทในการให้ความร่วมมือ ร่วมรับรู้นโยบาย และร่วมปฏิบัติตาม แต่การมีส่วนร่วมในการคิด ริเริ่ม และ ตัดสินใจเริ่มก่อตั้งหรือดำเนินการโดยชาวบ้านเองยังเกิดขึ้นเป็นส่วนน้อย ผลการประเมินการจัดการระบบสุขภาพภาคประชาชนของชุมชนหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีคะแนนรวมไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 และแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพภาคประชาชนของ ชุมชนหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ดำเนินงานภายใต้ 4 ยุทธศาสตร์ซึ่งแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในการจัดการระบบสุขภาพภาคประชาชน สามารถเสริมสร้างพัฒนาประชาชนให้มีศักยภาพในการจัดการระบบสุขภาพตนเองและเชื่อมโยงพัฒนาการด้านอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ การจัดการสุขภาพภาคประชาชน การจัดการสุขภาพชุมชน การสร้างเสริมสุขภาพ

Abstract

The aim of this research is the process of health promotion of community health, where public participation and sustainability of Nongnae community Phanomsarakram district

Chachoengsao province. This research is participation Action Research method. Participation action research is participatory rural appraisal and Appreciation influence control. Tool of this research are community participant analysis form and proposal of appreciation influence control. Pass of inspection by experts of qualitative research. The data were analyzed using descriptive analytical method and the inductive conclusion. The research issues involved in managing public health found that People who participate as members have a role in the cooperation, knowledge sharing policies and joint compliance. However, participation in initiatives and decisions established or operated by the villagers themselves. Also happens to be a minority. Evaluation of managing the public health system not get to meet 75 percent and develop a plan to participate in the management of the public health Nongnae community Phanom Sarakham district Chachoengsao province under four strategic. So, they can enhance the development of competency to manage their own health and development of other linked in suitable.

Keywords: Health Management, Health Promotion

รูปแบบการจัดการการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของ
องค์การบริหารส่วนตำบลต่อชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลลำพญา
อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

**Model of Efficiency Communication Management for participatory of Sub
district Administrative Organization: Case study Lumphaya Sub-District
Banglean District Nakhon Pathom Province**

อลิสา จันมะณี¹⁾ วิภา ทรัพย์ผาดิสูข¹⁾ ยูพดี แยมบางแก้ว¹⁾ และ มาริษา สุจิตวนิช²⁾
นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾

โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
85 หมู่ 3 ถนนมาลัยแมน ตำบลนครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000

E-mail : voon58@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการสื่อสารขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ประชากรที่ใช้ในการศึกษาการวิจัยเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับบุคคล 5 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัด และรองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา จำนวน 4 ราย กลุ่มที่ 2 พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้าง และพนักงานจ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ จำนวน 3 ราย กลุ่มที่ 3 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จาก 9 หมู่บ้าน ๆ ละ 2 คน จำนวน 16 คน กลุ่มที่ 4 ผู้ใหญ่บ้าน จาก 8 หมู่บ้าน จำนวน 8 คน กลุ่มที่ 5 ประชาชน จาก 9 หมู่บ้าน ๆ ละ 2 คน จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการจัดเวทีชาวบ้าน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและเวทีชาวบ้าน

ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้ สภาพการสื่อสารขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เป็นแบบการสื่อสารทางเดียวเสียเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐมนั้น ประชาชนส่วนใหญ่อาจแบ่งออกได้เป็นทั้งสองกลุ่มคือ แบบไม่แข่งขัน และแบบเฉื่อยชา ทั้งนี้การศึกษาถึงลักษณะการมีส่วนร่วมเบื้องต้นนั้นถึงจะพบว่าประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในหลาย ๆ ลักษณะแต่อัตราส่วนของการมีส่วนร่วมนั้นมีเพียง 60% เท่านั้น ซึ่งจัดว่าอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ส่วนรูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐมกับชุมชน คือ องค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐมต้องสร้างรูปแบบการสื่อสาร ได้แก่ 1. รูปแบบของการให้ข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ผู้นำชุมชน หอกระจายข่าว จดหมายเวียน/หนังสือราชการ/แผ่นพับ รถประชาสัมพันธ์ จดหมายข่าว และ วารสารประชาสัมพันธ์ 2. รูปแบบการปรึกษาหารือ ได้แก่ การประชุมประชาคม การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการใช้โทรศัพท์สายด่วนถึงผู้บริหาร 3. รูปแบบการเจรจาทางออกร่วมกัน ได้แก่ การไกลเกลี่ยสาธารณะ การประชาสัมพันธ์ และการเจรจา

ต่อรอง และทำการสื่อสารไปยังประชาชนและชุมชนลำพญา ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านทั้ง 8 หมู่บ้าน ของ ตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ดังนั้น รูปแบบการจัดการการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ แบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จึงต้องเป็นการ สื่อสารที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในทุกชั้นทุกตอน

คำสำคัญ รูปแบบการจัดการการสื่อสาร การมีส่วนร่วมของชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล ลำพญา (อบต.)

Abstract

This research aims to study communication status of Lamphaya Subdistrict Administrative Organization, Banglen District, Nakhon Pathom Province and to construct the model of participatory and efficient communication management. The data collection are from five groups; : 1) 4 administrators of lamphaya Subdistrict Administrative Organization including Chief Executive of the SAO, Deputy Chief Executive of the SAO and Chief Administrator of the SAO , 2) 3 employees of Lamphaya Sub district Administrative Organization who are responsible of communication and public relations tasks, 3) 9 members of lamphaya Subdistrict Administrative Organization in 9 villages , 4) 8 leaders villages, and 5) 18 Lamphaya people in 9 villages. The constructed interview protocols and community forum were used as data collecting tools, while content analysis was brought to analyze data collected from both in-depth-interview and community forum.

The research conclusion is that almost of communication status of Lamphaya Subdistrict Administrative Organization, Banglen District, Nakhon Pathom Province is one way communication, while community participation can be divided into two groups: active and passive participation. Though, the basic data shows many aspects of Lamphaya people participation, the ratio of their participation is moderate or only 60 percentage.

In addition, model of Efficiency Communication Management for participatory of Sub district Administrative Organization with its people is comprised of 3 models: 1) model of information providing via village leaders, the village broadcasting towers, circular letters, official letters, folders, mobile cars, newsletters and public relations journals. 2) model of community consultation and dialogue: community forum, workshop and management emergency call, and 3) model of negotiation : public conciliation, public hearing, negotiation and community communication within 8 villages take charged by Lamphaya Sub district Administrative Organization. Finally, the proposed model of efficiency and participatory communication management must be open in order that people can participate in every steps of communication.

Keywords: Model of communication management, community participation, Lamphaya Subdistrict Administrative Organization

แนวทางการเสริมสร้างการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใน
การจัดการตลาดน้ำวัดลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
**Guidelines for Promotion of Participative Management of
Stakeholders in Managing Wat Lamphaya Floating Market, Banglane district,
Nakhon Pathom province**

ชัยวัฒน์ เอมครุฑ¹⁾ นันทินี เหลืองขวัญกุล¹⁾ ภัชราพร พิมทอง¹⁾ ดวงใจ คงคาหลวง²⁾
นักศึกษา¹⁾ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ โปรแกรมวิชาการจัดการ
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

85 หมู่ 3 ถนนมาลัยแมน ตำบลนครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000

Email : duangjai_noi@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการตลาดน้ำวัดลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม วัดฤๅษะสงฆ์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการตลาดน้ำวัดลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม 2. เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสินค้าและบริการรูปแบบใหม่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในตลาดน้ำลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม 3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสินค้าบริการและการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของตลาดน้ำวัดลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวบรวมข้อมูลแล้ว จัดเวทีแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยมีสาระสำคัญดังนี้ ผลการวิจัยพบว่า

1. มีปัญหาเรื่องความต้องการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
2. แนวทางพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ สินค้า OTOP ของท้องถิ่น มัคคุเทศก์ จัดแสดงวิถีชีวิต พ่อค้าแม่ค้ามีชุดฟอร์ม รถอีแต่นำเที่ยวชม ส่งเสริมโฮมสเตย์ ของที่ระลึก กระเช้าข้ามแม่น้ำ
3. เพื่อลดปัญหาในทุกด้านให้น้อยลง **แนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการตลาดน้ำวัดลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม**

การจัดโครงสร้างองค์การโดย ตั้งคณะกรรมการอย่างน้อย 2 ชุด

การกำหนดแผน ชัดเจนเป็นลาลักษณ์อักษรโดยคณะกรรมการชุดใดชุดหนึ่งหรือทั้งสองชุดก็ได้ โดยแบ่งแผนอย่างน้อย 3 ระดับ

การจัดคนเข้าสู่โครงสร้างตลาดน้ำวัดลำพญา โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรจะมีระยะเวลา 5-6 ปี

การอำนวยความสะดวก กิจกรรมของตลาดน้ำวัดลำพญา การจูงใจ การสื่อสาร และการนำ

การควบคุม ด้านต่างๆของกิจกรรมตลาดน้ำวัดลำพญา ใช้วิธีการทำ Balanced Scorecard โดยการมอง KPI โดยวัด 4 ด้าน ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเจริญเติบโต

คำสำคัญ แนวทางการเสริมสร้าง การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลาดน้ำวัด

Abstract

Guidelines for Promotion of Participative Management of Stakeholders in Managing Wat Lamphaya Floating Market, Banglane district, Nakhon Pathom province

Purposes of Research: 1) To study problems of the stakeholders in managing Wat Lamphaya Floating Market, Banglane district, Nakhon Pathom province. 2) To study the new concept about merchandise and services of the stakeholders at Wat Lamphaya Floating Market, Banglane district, Nakhon Pathom province. 3) To find out ways to improve merchandise, services, and participative management of Wat Lamphaya Floating Market, Banglane district, Nakhon Pathom province – by interviewing the stakeholders, collecting data, and conducting participative forums. The research can be concluded as follows:

Results of the research

1. There is a problem about the need of using limited resources, and the stakeholders do not get to participate in management.
2. The new concept about merchandise and services : OTOP products; local guides; traditional way of life exhibition; uniforms for vendors; Thai E-Tan truck tour; homestay promotion; souvenirs; and cable car crossing over the river.
3. Ways to minimize problems in every aspect.

Guidelines for Developing the Management of Wat Lamphaya Floating Market, Banglane district, Nakhon Pathom province

Organizing: Structure the organization by appointing at least two boards of committee.

Planning: At least three levels of a clear written plan need to be made by either or both committee.

Staffing: Stakeholders should be part of the organization (Wat Lamphaya Floating Market) for about 5-6 years.

Directing: Direct all activities of Wat Lamphaya Floating Market including persuasion, communication, and lead.

Controlling: Control every perspective of activities of Wat Lamphaya Floating Market using Balanced Scorecard and KPI to measure the four perspectives of the performance: Financial, Customer, Business Process, and Learning and Growth.

Keywords: guideline for promotion; participative management; stakeholder; floating market; Wat

การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
ตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

The development of the Efficiency of Village Fund Management:
Case study of Lum Paya Sub - district Banglean District
Nakhon Pathom Province

กิ่งกาญจน์ นาเอี่ยม¹⁾ วันเพ็ญ อ่าเอี่ยม¹⁾ สุนีย์ สมานทรัพย์¹⁾ และ พิมพันนารา พิบูลจิระกานต์²⁾
นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ปริกษา²⁾ โปรแกรมวิชาบริหารธุรกิจ (การบัญชี) คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 85 หมู่ 3 ถนนมาลัยแมน ตำบลนครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
โทรศัพท์ 081-9836420 โทรสาร 034-261068 Email : maicheen @ yahoo.com

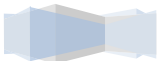
บทคัดย่อ

การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านลำพญาในจำนวน 11 กองทุนมีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน กรรมการต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีภาวะการณเป็นผู้นำ เสียสละเวลา มีความรับผิดชอบ และมีประสบการณ์ เป็นที่ยอมรับของประชาชน ที่จะบริหารจัดการเงินกองทุนได้ พร้อมกันนี้ในการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพจะมี หลักเกณฑ์และระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกภาพ (การเป็นสมาชิก การลาออก การฝากเงินออม การถือหุ้น ค่าธรรมเนียม) การรับเงิน การจ่ายเงินของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน การกู้ยืมเงินและการชำระคืนเงินกู้ การจัดทำบัญชีของกองทุน การตรวจสอบการทำงานของ คณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้าน มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และลดรายจ่ายในการครองชีพบรรเทาเหตุฉุกเฉินในกรณีจำเป็นเพื่อใช้ในการทำทุน แก้ เกษตรกรทั้งหมู่บ้าน มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง

ผลจากการศึกษากองทุนหมู่บ้านในตำบลลำพญามีคณะกรรมการบริหารจัดการและสมาชิกที่ดี ไม่มีปัญหาด้านการบริหารจัดการ สามารถเก็บเงินเงินกู้ได้ตามกำหนด และมีการทำประกันความเสี่ยง และทุกกองทุนทำรายงานส่งทุกเดือนกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง การบริหารงานที่มี ประสิทธิภาพจึงทำให้กองทุนหมู่บ้านตำบลลำพญาประสบความสำเร็จ ข้อเสนอแนะ กองทุนหมู่บ้าน ควรเก็บข้อมูลเอกสารไว้ในคอมพิวเตอร์ เพื่อสะดวกในการสืบค้น และสามารถเรียกดูได้จาก แฟ้มข้อมูลไม่ต้องรอดูจากการเอกสารตัวจริงและบางหมู่บ้านยังไม่มีการฝากเงินออมสัจจะ เพื่อเป็น ส่งเสริมการออมเงินจึงได้แนะนำให้แต่ละกองทุนมีการสะสมเงินออมสัจจะ

Abstract

The Lum Phaya Villages have 11 Found and in these found have a group of council about 9 persons. And in this group they must be a lot of about knowledge's, abilities. Leadership, sacrificed, responsible, and very important more than that they are must have experience and the people in these Village must trust them also. And the councils they must

be management of found for the people too. And they must make management of found efficiency and must have rule and discipline and regulation about members, such as membership, to be Quit of, deposit, holding shares, fee, and management about money such as receiving money, money distribution, money entrustment, raising a loan, account administration, and can checking work of council in these villages. They are make effective type advantage throughout for all the people in these villages and for development about occupation, make a job and build the income and decrease the expenses in the livelihood, and save for emergency use for doing asset and more than that every agriculturist can use together.

Study about found in the Lum Phaya villages at the tumbol Lum Phaya. They are very good member and very excellence for management. And never has had any problem about management also. They can make money and can save on schedule too. And every found in these villages they are sent the report to the government office every monthly. And now they make work effective administration. Management it is very excellence. So in that of found is very success full. Have a suggestion; in these village should keep data about found in the computer for convenient in the investigation. And can get it from the file. And nowadays some others villages they are not yet have about saving veracity deposit. Therefore for the encourage money saving. And other the villages should follow. Doing look like the Lum Phaya village because the Lum Phaya village they are success full from these management.

การศึกษาการจัดระบบสารสนเทศองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา

อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

Information Systems Management of Lampaya Sub-district Administrative Organization, Banglane district, Nakhon Pathom province

มานะ ธนพิพัฒนกุล¹⁾ รุ่งอรุณ ช่างพลาย¹⁾ อุษณีย์ สุขประโคน¹⁾ และ มาลินี นาคใหญ่²⁾

นักศึกษา¹⁾ โปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

85 หมู่ 3 ถนนมาลัยแมน ตำบลนครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000

Email : npru.malinee@gmail.com

บทคัดย่อ

องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรท้องถิ่นของภาครัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ของตนให้เป็นองค์กรพัฒนา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งจำเป็นต้องใช้ข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันสมัย เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติภารกิจ ซึ่งเป็นที่มาของโครงการวิจัยการศึกษาการจัดระบบสารสนเทศองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำชุมชนตำบลลำพญาและเพื่อสร้างรูปแบบสารสนเทศท้องถิ่นตำบลลำพญาแบบมีส่วนร่วม โดยแบ่งการดำเนินวิจัยเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสารสนเทศและข้อมูลเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญาโดยการสัมภาษณ์ และสังเกตบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา ส่วนที่สองเป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมจากส่วนแรกมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการให้ความรู้ ความเข้าใจ สร้างทัศนคติเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศโดยการจัดฝึกอบรมให้กับบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา และสร้างความยั่งยืนของระบบสารสนเทศด้วยการจัดประชุมร่วมกับบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำชุมชนเพื่อร่วมกันสังเคราะห์ประเด็นเพื่อสร้างรูปแบบระบบสารสนเทศรวมทั้งสร้างประสิทธิภาพให้กับระบบสารสนเทศด้วยการประเมินรูปแบบระบบสารสนเทศชุมชนแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญาและผู้นำชุมชน โดยใช้เครื่องมือประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมที่สร้างขึ้นโดยการสัมภาษณ์

ผลการดำเนินการส่วนแรกพบว่าส่วนใหญ่มีการบันทึกข้อมูลในรูปแบบของเอกสารด้วยโปรแกรมประมวลผลคำหรือโปรแกรมตารางงาน ผลการดำเนินงานส่วนที่สองพบว่าบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติของเทคโนโลยีสารสนเทศจากการผลการวัดการเรียนรู้หลังอบรมมีคะแนนสูงกว่าและได้รูปแบบสารสนเทศสำหรับบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพญาที่ประกอบด้วยระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศเพื่อดำเนินงานและวางแผนด้านนโยบาย บุคลากร ธุรการ นโยบายและแผน กฎหมายและคดี สวัสดิการชุมชน พัฒนาและจัดเก็บรายได้ สาธารณูปโภค ทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ โดยมีประสิทธิภาพจากผลการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องว่าเป็นรูปแบบที่มีรายละเอียดข้อมูลครบถ้วนครอบคลุมทุกด้านเพียงพอต่อการทำงาน และสามารถนำไปพัฒนาเป็นโปรแกรม/ระบบฐานข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ต่อไป

คำสำคัญ องค์การบริหารส่วนตำบล ระบบสารสนเทศ ระบบฐานข้อมูล

Abstract

Sub-district Administrative Organization (SAO), a local government organization, is to develop the local area under its responsibility and to sustainably strengthen the community self-reliance. In order to meet these objectives, accurate and updated data and information are needed as operation tools, and therefore, a research project in Information Systems Management of Lampaya Sub-district Administrative Organization, Banglance district, Nakhon Pathom province, is initiated. The research aims at 1) providing knowledge, understanding, and attitude of information technology for personnel of Lampaya Sub-district Administrative Organization and community leaders in Lampaya Sub-district; and 2) creating a community information format of Lampaya Sub-district using participative approach. The research is divided into 2 main parts: 1) collecting data on information and fundamental knowledge of the information system of Lampaya Sub-district Administrative Organization by interviewing and observing personnel of Lampaya Sub-district Administrative Organization; and 2) using the collected data from the first part as basic information to provide knowledge, understanding, and attitude of information technology by conducting a training session for personnel of Lampaya Sub-district Administrative Organization; and sustaining the information system through meetings between personnel of Lampaya Sub-district Administrative Organization and community leaders. This is to synthesize the research issues for creating an information format; and enhancing the efficiency of the information system by assessing the participative-approach information system of Lampaya Sub-district Administrative Organization and community leaders, using the satisfaction assessment tool.

The first operating result shows that Lampaya Sub-district Administrative Organization mostly lacks database components for information processing; and the second operating result shows that personnel of Lampaya Sub-district Administrative Organization have obtained knowledge, understanding, and attitude of information technology with higher learning assessment score; and also provides an information format for Lampaya Sub-district Administrative Organization, which includes a database system and information for efficient planning and operations in civil; personnel; administration; policies and plans; laws and cases; community welfare; revenue improvement and collection; public utility; assets and materials register. The interview with people involved shows that the format is comprehensive enough for the operations and can be further developed to be a database program/ system of any Sub-district Administrative Organization.

Keywords: Sub-district Administrative Organization; Information System; Database System

การศึกษาและหาแนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ กรณีศึกษา : พิพิธภัณฑ์
 บ้านวัดลำพญา ตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
 The Education and Finding Development's Trend of Learning Center
 Case Study of Lamphaya Temple Folk Museum, Lamphaya Sub-District,
 Banglen District, Nakhon Pathom Province

เกษมรงค์ชัย เชื้อมวราศาสตร์⁽¹⁾ เทพกร รอบจังหวัด⁽¹⁾ ยีหาว อ่อนสุดดี⁽¹⁾ กิตติพงษ์ ภูพัฒน์วิบูลย์⁽²⁾

⁽¹⁾นักศึกษา ⁽²⁾อาจารย์ โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ(คอมพิวเตอร์ธุรกิจ)

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

85 หมู่ 3 ตำบลนครปฐม อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม 73000 โทร. 034-261-068

E-mail : pao_mariah@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การศึกษาและหาแนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ กรณีศึกษา : พิพิธภัณฑ์ บ้านวัดลำพญา ตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ การดำเนินการในส่วนการบริหารจัดการของพิพิธภัณฑ์บ้านวัดลำพญา จะต้องมีการตั้ง พันธกิจ และวิสัยทัศน์ ประชุม คณะกรรมการดำเนินงาน จัดทำแผ่นพับ โปสเตอร์ หนังสือ VCD DVD และของที่ระลึก จัดอบรมบุคลากรและประเมินผลการดำเนินการ และผลจากการประชุมผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์บ้านวัดลำพญา เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้พิพิธภัณฑ์ บ้านวัดลำพญา ได้แนวทางในการพัฒนาดังต่อไปนี้ และปรับปรุงพื้นที่ที่ใช้ในการเก็บวัตถุ โบราณ หากจุดเด่นของพิพิธภัณฑ์ ออกแบบพื้นที่ในการแสดง ตั้งพันธกิจ วิสัยทัศน์ ให้มีความชัดเจน ออกแบบสื่อ ประชาสัมพันธ์ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อบรมบุคลากรและประเมินผลการดำเนินการ

คำสำคัญ การศึกษา แนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์บ้าน

Abstract

This Research is The Education and Finding Development's Trend of Learning Center Case Study of Lamphaya Temple Folk Museum, Lamphaya Sub-District, Banglen District, NakhonPathom Province. This Research can conclude the research has as follows the administration in administration part manages of local floating market temple museum. That must have standing obligation and the vision, meet committee operates, poster, book, VCD, DVD and a souvenir. Very train the personnel and evaluate the administration. From the meeting who get into with local temple museum for seek the trend in zero learning museum local floating market temple development.

Get the trend in the development as follows and adjust the area that use in antique saving, seek the prominent point of a museum. Design the area in the show. Stand the obligation and vision have the clearness. Design mass media, Design learning activity smokes the personnel and evaluate the administration.

Keywords: Education, Development's Trend of Learning Center, Learning Center museum, Temple Folk Museum

แนวทางการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจท่องเที่ยวของตลาดน้ำลำพญา: การวิจัย ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

Tourism Business Network development of Watlampaya Floating Market : a Participation Action Research

สหัสส์ อภินิหาร⁽¹⁾ นิสาวรรณ ทองมี⁽¹⁾ อมรรัตน์ อัยแจ้⁽¹⁾ กาญจน เย็นสงร⁽¹⁾ วิไล พงษ์เฉลิม⁽¹⁾
สมฤทัย ศรีอนันต์⁽¹⁾ วราภรณ์ งามประเสริฐ⁽¹⁾ ศิริพร แซ่ลิ้ม⁽¹⁾ สายชล แซ่จ้าว⁽¹⁾ ศิริินภา กลิ่นหอม⁽¹⁾
เบจมาศ อยู่สวัสดิ์⁽¹⁾ วีรกิจ อุซารสกุล⁽²⁾

นักศึกษา⁽¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา⁽²⁾ โปรแกรมวิชาบริหารธุรกิจ(การบัญชี) คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 85 หมู่3 ตำบลนครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000 โทร 034-261-068
E-mail: ve_ut@hotmail.com

บทคัดย่อ

การเติบโตของธุรกิจการท่องเที่ยวในปัจจุบันจะต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายด้าน ซึ่งการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจท่องเที่ยวก็ถือเป็นแนวทางหนึ่งของการพัฒนา โดยจะเป็นการกระจายความเสี่ยงจากการขาดแคลนทั้งทางด้านปัจจัยในการให้บริการและการขาดแคลนนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ธุรกิจ

วิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงรูปแบบการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวและแนวทางการสร้างและพัฒนาระบบเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือประชากรที่มีส่วนร่วมในส่วนตัวเสียในตลาดน้ำลำพญา และประชากรในหมู่บ้านละแวกเดียวกับที่ตั้งตลาดน้ำลำพญา รวมถึงนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบไปด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งผลการศึกษาพบว่าตลาดน้ำลำพญามีศักยภาพในการสร้างเครือข่ายและได้สร้างเครือข่ายกับตลาดน้ำอื่นๆ แล้ว

คำสำคัญ เครือข่าย การท่องเที่ยว ธุรกิจท่องเที่ยว เครือข่ายการท่องเที่ยว

Abstract

The current situation for develop tourism business is include with many factors. Establishing the tourism business network development is one of the guideline for development by diversifies the risk from lacking neither service factor nor number of tourism which is the value added for tourism business.

The objective of this study was to study the tourism business management model and guideline for developing by community participation the research methodology is in Qualitative method with group discussion and in depth interview. The representatives were selected by purposive sampling method from total number of stakeholders in Watlampaya floating market. The result of study were founded that Watlampaya floating market has potential in establishing the tourism business network development with another floating market.

Keyword: network, tourism, network of tourism

นครศรีธรรมราช
เราชาวนคร อยู่เมืองพระ
มันอยู่ในสัจจะศีลธรรม
กอรปกรรมดี มีมานะพากเพียร
ไม่เบียดเบียน ทำอันตรายผู้ใด

สุราษฎร์ธานี
เมืองร้อยเกาะ เงาะอร่อย
หอยใหญ่ ไข่แดง แหล่งธรรมะ

สงขลา
นกน้ำเพลินตา สมิหราเพลินใจ
เมืองใหญ่สองทะเล
เสน่ห์สะพานป๋า
ศูนย์การค้าแดนใต้

ภาคใต้

การประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจตลาดน้ำ กรณีศึกษา ตลาดน้ำคลองแห
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

**Economic valuation of Floating Market: A case study
Klonghae Floating Market**

ศิริภรณ์ โปธิ¹⁾ อริศรา ร่มเย็น²⁾

นักศึกษาปริญญาโท¹⁾ โปรแกรมวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ โปรแกรมวิชาเศรษฐศาสตร์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

160 หมู่ 4 ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

โทรศัพท์ 074-336933 ต่อ 6933 โทรสาร 074-321413 Email: Ammy44_rom@hotmail.com

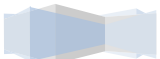
บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจตลาดน้ำ กรณีศึกษาตลาดน้ำคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตลาดน้ำคลองแหถือได้ว่าเป็น ตลาดน้ำแห่งแรกของภาคใต้ ซึ่งมีการส่งเสริมการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ และสร้างรายได้ให้กับประชาชนในชุมชนคลองแห โดยเน้นการตั้งทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่า จะเห็นได้จาก ตัวสินค้าและอาหารที่จัดจำหน่ายในตลาดน้ำ หรือแม้กระทั่งภาชนะบรรจุ ก็ต้องเป็นวัสดุธรรมชาติเท่านั้น เช่น ใบตอง กระบอกลไม้ไผ่ กะลามะพร้าว เป็นต้น และในส่วนของพ่อค้าแม่ค้า จะมีหลักเกณฑ์ว่า ต้องเป็นชาวบ้านพื้นที่คลองแห เท่านั้น ดังนั้นการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาเพื่อประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจตลาดน้ำคลองแห เพื่อทราบถึงมูลค่าของการท่องเที่ยวที่แท้จริงที่สังคมได้รับ นอกเหนือจากการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านโดยตรงก็ยังมีผลประโยชน์ทางอ้อมต่อชุมชนอีกมากมาย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยร่วมทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ได้แก่ ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการตลาดน้ำคลองแห ประโยชน์และผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อชุมชน
2. การประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจของตลาดน้ำคลองแห โดยใช้วิธีราคาตลาด (market price) ประกอบด้วย รายได้ที่เกิดขึ้นต่อผู้ประกอบการในตลาดน้ำคลองแห ผลผลิตภัณฑ์ชุมชนผลทางเศรษฐกิจจากตลาดน้ำต่อประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว

ผลจากวิจัยพบว่า ค่าใช้จ่ายในการซื้อของนักท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำเฉลี่ย 153.05 บาทต่อคน จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย 105,250 คนต่อเดือน ดังนั้นประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจของตลาดน้ำคลองแห ได้เท่ากับ 16,140,394.20 บาทต่อเดือน โดยเป็นรายได้ที่ตกกับผู้ประกอบการทั้งหมดจำนวน 289 ราย และคิดเป็นสัดส่วนของมูลค่าทางเศรษฐกิจตลาดน้ำคลองแหต่อผลิตภัณฑ์จังหวัดสงขลา (GPP) เฉพาะภาคธุรกิจ การค้าขาย จะได้เท่ากับ ร้อยละ 3.15 หากพิจารณาเปรียบเทียบตัวเลขสัดส่วนมูลค่าของตลาดน้ำคลองแห จะเห็นได้ว่าตลาดน้ำคลองแห มีความสำคัญต่อการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับจังหวัดสงขลา นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในตำบลคลองแห หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะส่งเสริม สนับสนุนให้ตลาดน้ำคลองแหดำเนินต่อไป

คำสำคัญ การประเมินมูลค่า เศรษฐศาสตร์ เศรษฐกิจ ตลาดน้ำ ตลาดน้ำคลองแห

Abstract

The research was a study on economic valuation in the first Floating Market in south of Thailand, Klonghae Floating Market, Songkla to be helped the local administration organization to support in people's participations on management for advantages of their communities and create the common consciousness of taking responsibility on local economic sustainably.

There is quantitative and qualitative research which was carried out through the following research methodology.

1. Information about Klonghae and Klonghae Floating Market, gathered from documents. Interviewing representatives from relating authorities involving with Klonghae floating Market such as chiefs of communities, Klonghae Municipality, Tourism Authority of Thailand (TAT) Hatyai Office.

2. Assess economic valuation Klonghae floating market by using market price. Using sampling side by Taro Yamne

It could be seen that the average payment per person is 153.05 bath as well as the tourists per month are 105,250 people there for total economic valuation of Klonghae Floating Market are 16,140,394.20 bath a month. The percentage of GPP of Songklha trading is 3.15. The benefits distribute to 289 entrepreneurs who have resided in Klonghae district

Keywords: Economic valuation, Floating Market, Klonghae Floating Market

การพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาชุมชนท่าจิวโดยใช้ฐาน
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
The school network administration learning development
of Thangew Community
by use implementing Sufficiency Economy Philosophy

ขวัญสุดา เกิดสมบัติ¹⁾ เกศริน มนูญผล¹⁾
นักศึกษาระดับปริญญาโท¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา¹⁾ คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 1 หมู่ 4 ตำบลท่าจิว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
โทร 08-9909-8990 โทรสาร 0-7537-7440 Email : M_kesarin@hotmail.com

บทคัดย่อ

การปฏิรูปการเรียนรู้มุ่งปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เน้นการถ่ายทอด ท่องจำและทำตามคำสั่ง เน้นวิชาและเนื้อหาเน้นการมีส่วนร่วมคิด ร่วมปฏิบัติของผู้เรียนจึงเริ่มจากสถานศึกษาดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบให้ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่หลากหลาย มีการสร้างจุดเด่นให้สถานศึกษาเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาให้เหมาะสมตามสภาพบริบทสถานศึกษาซึ่งได้รับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ ทุนนิยมและบริโภคนิยม ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นในชุมชนส่งผลต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษามาอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาชุมชนท่าจิวโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกระบวนการทำงานที่มีการเชื่อมโยงประสานสัมพันธ์ระหว่างบุคคล องค์กรหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ที่มีฐานคิดอยู่บนวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเดียวกัน ก่อให้เกิดการขับเคลื่อนเครือข่ายแทนการใช้อำนาจและระบบสั่งการ ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพใหม่ทั้งในรูปแบบของการเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติไปจนถึงการสร้างสรรค์นวัตกรรม สภาพปัญหาเครือข่ายสถานศึกษาชุมชนท่าจิวได้แก่ ภาระงานของสถานศึกษามีมาก การสนับสนุนและการพัฒนายังไม่ต่อเนื่อง ไม่มีทิศทางชัดเจน ดังนั้นกระบวนการขับเคลื่อนเครือข่ายจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาจึงใช้กระบวนการพาคิด พาทำร่วมประเมิน ร่วมเรียนรู้ โดยมีหน่วยงานจากภายในและภายนอกให้การสนับสนุนด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านงบประมาณ ที่มุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การเชื่อมโยงเครือข่ายสถานศึกษาชุมชนท่าจิวที่จัดการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นระบบความสัมพันธ์ที่นำไปสู่การทำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ทั้งในบทบาทของผู้รับและบทบาทของผู้ให้ เป็นเครือข่ายสร้างกระบวนการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เช่น ศูนย์การเรียนรู้ในวัด กิจกรรมโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง กิจกรรมครอบครัวสามานฉันท์ กิจกรรมกีฬา กิจกรรมทางศาสนา และกิจกรรมอื่นๆ ทำให้สถานศึกษาชุมชนท่าจิวทั้ง 3 ระดับสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับกลุ่มบุคคล องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล โรงพยาบาล สาธารณสุขจังหวัด สถานีอนามัย ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน วัด มัสยิด และแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย ทำให้สามารถขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาบนฐานปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงได้ในระดับหนึ่งก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น
อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ การพัฒนา เครือข่ายสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Keywords: development, school network, administration learning, Sufficiency Economy
Philosophy.

การประเมินทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ
ตำบลปากพูน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

Tourism resource audit for sustainable attraction development in Pak Poon
Maung Nakon Si Thammarat Province

หนึ่งหนึ่ง จุลพูน¹⁾ จุฑารัตน์ ธีรภูธร¹⁾ สุริยะ ศรีทันเดช¹⁾ ศิริอร บุญโร²⁾
นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾

หลักสูตรสาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษาเพื่อการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าม่วง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280 โทร 075-377442

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตำบลปากพูน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจทรัพยากรท่องเที่ยวในตำบลปากพูนและเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในตำบลปากพูน ผลจากการวิจัย แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นมากที่สุด ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าชายเลน เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของตำบลปากพูน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลปากพูนได้พัฒนาขึ้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกลุ่มผู้เดินทางมาศึกษาดูงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปากพูน โดยจัดบริการล่องเรือชมทัศนียภาพและวิถีชีวิตชาวประมง และการศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีศักยภาพสามารถเข้าถึงและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ ด้านการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวของตำบลปากพูนได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ คำนึงถึงการท่องเที่ยวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และยังคงอนุรักษ์ความเป็นธรรมชาติและคงความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ในส่วนของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าชายเลน เน้นส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเล โดยการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลปากพูน โดยประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยว ได้แก่ เป็นคนขับเรือนำนักท่องเที่ยวชมทัศนียภาพ ทั้งนี้การท่องเที่ยวในตำบลปากพูนยังคงเป็นการท่องเที่ยวของคนเฉพาะกลุ่ม คือกลุ่มคนที่เดินทางมาศึกษาดูงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปากพูน เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวของตำบลปากพูนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ จึงได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ คือ

ด้านแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนให้ชุมชนเกิดความรักและหวงแหนทรัพยากร ให้อุรักษ์และคงความสมบูรณ์ของทรัพยากรไว้ให้มากที่สุด รมงรงค์ให้ประชาชนท้องถิ่นรักษาสิ่งแวดล้อม ควบคุมการก่อสร้างที่จะเกิดขึ้นไม่ให้บดบังทัศนียภาพ เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความเพลิดเพลินกับทัศนียภาพและความเป็นธรรมชาติมากที่สุด พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอื่น ๆ เพื่อเป็นแหล่งเชื่อมโยงไปยังจุดท่องเที่ยวอื่น ๆ

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวส่งเสริมความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การล่องเรือชมทัศนียภาพและย้อนรอยประวัติศาสตร์สมัยสงครามโลกครั้งที่สอง โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเล่าเรื่องราวในอดีต ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น จุดพักชมวิถีชีวิตชาวประมง การทำอุปกรณ์จับสัตว์น้ำ เป็นต้น

ด้านการคมนาคมและสาธารณูปโภค ควรจัดทำป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวที่สนใจเดินทางส่วนตัวสามารถสังเกตเห็นได้ ควรมีรถโดยสารเพื่อรับส่งนักท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ

การคงอยู่ของวิถีประมงพื้นบ้านปากพูน : บทวิเคราะห์พลวัต
การเปลี่ยนแปลงในอดีต

The Remaining of Local Fishery Way in Pakpoon Community:
The Analysis of Changes Dynamic in the Past

สรายุทธ นาคปลัด¹⁾ เสกศักดิ์ ยินดี¹⁾ นิตติกร มานะจิต¹⁾ เวสราวิช ชินวงศ์¹⁾ ะมานะ ชุนวิชัย¹⁾

¹⁾ หลักสูตรสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

1 หมู่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

Email : mana118_6@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการคงอยู่ของวิถีประมงพื้นบ้านปากพูน : บทวิเคราะห์พลวัตการเปลี่ยนแปลงในอดีต เป็นการศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของชาวประมงพื้นบ้านโดยใช้การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นกรอบคิดการวิจัยให้ความสำคัญกับการศึกษาแบบองค์รวม มุ่งศึกษาเนื้อหาทั้งหมด รวมถึงการใช้กรอบของแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนที่เชื่อว่าชุมชนสามารถดำรงอยู่ได้อย่างเข้มแข็ง โดยใช้ความรู้ที่ชุมชนมีบวกกับฐานทรัพยากรที่เป็นของชุมชนได้อย่างเหมาะสม วิธีการศึกษาผู้วิจัยได้ดำเนินการในสองลักษณะ คือ การศึกษาเอกสาร และการศึกษาภาคสนามซึ่งใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ และสัมภาษณ์เชิงลึกในการเข้าถึงข้อมูล

ผลการศึกษาได้ข้อสรุปว่าชาวประมงพื้นบ้านหมู่ที่ 2 และ 4 ตำบลปากพูนมีลักษณะของความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตโดยมองจากลักษณะการผลิตแบ่งได้ 3 ช่วงเวลา คือ ช่วงแรก เป็นระบบเศรษฐกิจในช่วงระยะเวลาก่อนปี พ.ศ.2500 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ชาวประมงพื้นบ้านอพยพมาจากจังหวัดเพชรบุรี และมีลักษณะการผลิตที่อาศัยความสมบูรณ์จากธรรมชาติ ช่วงที่สอง เป็นช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีในการผลิต และเกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรตรงกับทศวรรษ 2500 – 2530 ลักษณะของการผลิตนี้เป็นผลพวงจากการพัฒนาประเทศ ที่มีแนวคิดที่จะมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจ ช่วงที่สาม เป็นช่วงเวลาแห่งการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลตรงกับทศวรรษ 2540 ถึงปัจจุบัน

ในช่วงปัจจุบันชาวประมงพื้นบ้านปากพูนมีวิธีการทำประมงที่เป็นลักษณะเฉพาะ ถือเป็นวิถีที่แสดงความเป็นอัตลักษณ์ ซึ่งเกิดจากกระบวนการเรียนรู้เรื่องการทำประมงในอดีต ลักษณะสำคัญคือ การปรับใช้ความรู้เรื่องการทำประมงที่เหมาะสมกับชุมชนและฐานทางทรัพยากร ลักษณะเช่นนี้นับว่ามีความเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเมื่อชาวประมงนำความรู้เดิมมาใช้ อย่างประนีประนอมกับทรัพยากรส่งผลให้ชีวิตสามารถดำรงอยู่โดยการพึ่งพาภายนอกน้อยลงเพราะมีความมั่นคงเรื่องอาหารเพิ่มขึ้นจากการผลิต

ผลการใช้แผนชุมชนในการจัดการอาชีพท้องถิ่นภายใต้การประยุกต์ใช้แนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง ของตำบลปากพูน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

แวนอรอาลีญา เจ้เม¹⁾ พัชรา ศิริโชติ¹⁾ สุเพ็ญพร ประชา¹⁾ จิตติมา ดำรงวัฒนะ²⁾

นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา²⁾ ประจำหลักสูตรวิชาการพัฒนาชุมชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจิว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280 โทร 075-377442

E-mail : jittima_2005@hotmail.com

บทคัดย่อ

ตำบลปากพูน เป็นชุมชนที่อยู่ติดชายทะเลจะมีพื้นที่ป่าชายเลนอยู่ในสภาพพื้นที่น้ำเป็นห้วง
ในปัจจุบัน เนื่องจากทรัพยากรเหล่านี้กำลังประสบปัญหาภัยกับสภาวะแวดล้อมเป็นพิษทางน้ำเนื่องจาก
การบุกรุกสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยริมคลองและมีคลองที่สำคัญอยู่ 2 สาย คือคลองท่าแพ ต้นน้ำเขา
หลวงผ่านจากคลองบ้านตาลไหลผ่านตำบลท่าจิว ต้นน้ำมาจากอำเภอพรหมคีรีไหลออกสู่ปากอ่าวไทย
บริเวณปากน้ำและคลองปากพวยต้นน้ำจากเทือกเขาหลวงไหลผ่านอำเภอพรหมคีรี บ้านหลาโอนไหล
สู่อ่าวไทย มีเนื้อที่ทั้งหมด 69.34 ตารางกิโลเมตร เป็นท้องที่ที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัด
นครศรีธรรมราช โดยมีเขตการปกครองรวม 12 หมู่บ้าน อาชีพ ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพ
การประมง ทำนา ทำสวน ก่อสร้าง และรับจ้างทั่วไป เกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลปากพูนที่มีการขึ้น
ทะเบียนเกษตรกร จำนวน 1,509 ครัวเรือน ต่อมาองค์การบริหารส่วนตำบลปากพูน ได้วางแนวคิดใน
การพัฒนาองค์การตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลปากพูน ภายใต้กรอบ
นโยบายทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ 2550 - 2554 ซึ่ง
แผนดังกล่าวได้ผ่านคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนา
ท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย
การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดไว้การวิเคราะห์ศักยภาพ
เพื่อประเมินสถานการณ์การพัฒนาในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนาในอนาคตของท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลปากพูนได้ให้ความสำคัญในการจัดทำแผนแม่บทชุมชน
พึ่งตนเองดังปรากฏการณ์

เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ - 24 มีนาคม 2552บริหารส่วนตำบลปากพูนองค์การ ได้ออกจัดทำ
ประชาคมหมู่บ้านเพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบลปากพูนในปี2553 พร้อมให้บริการรับชำระภาษีประเภท
ต่างๆ ขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุ ตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ รวมทั้งขึ้นทะเบียน
เกษตรกร โดยประชาชนทุกท่านที่เข้าร่วมการทำประชาคมได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูล
ที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลปากพูนขององค์การบริหารส่วนตำบลปากพูน ซึ่งพบว่า
“ภายในชุมชนมีการประกอบอาชีพหลัก คือ การทำประมง ทำสวน และทำนา ในส่วนของอาชีพเสริม
คือ ก่อสร้าง รับจ้างทั่วไป รวมทั้งแกะรูปหนังตะลุง และได้มีการสร้างแผนในการพัฒนาอาชีพท้องถิ่น
ขึ้นมา” จึงเป็นตัวอย่างของชุมชนภาคใต้ที่ประสบผลสำเร็จจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในอดีต และ
เรียนรู้จากประสบการณ์ปัจจุบันเพื่อปรับตัวก้าวไปในโลกของการพัฒนาสมัยใหม่ ในปัจจุบันชุมชน
ปากพูนมีความสำคัญในการเป็นชุมชนต้นแบบโดยสามารถมองเห็นถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงและ
วิวัฒนาการความเป็นมาของชุมชนจากในอดีตสู่ปัจจุบัน และแนวทางในอนาคต

การจัดการประสบการณ์เรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน

The Learning Experiences Management for Pre-School Children Development

วัลลีย์ พิศแสงาม¹⁾ กมลทิพย์ แทบทับ¹⁾ สุนิสา แซงอัน¹⁾ จันจิรา นาวารัตน์²⁾

นักศึกษา¹⁾ อาจารย์หัวหน้าโครงการ²⁾ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

1 หมู่ 4 ตำบลท่าจิว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280 โทร 075377447

E-mail: jan_ooy@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตชุมชน มีคำถามวิจัยที่สำคัญคือ การใช้แผนการจัดการประสบการณ์โดยวิธีที่แตกต่างกันตามบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่างกันอย่างไร เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมผสมผสานกับการทดลองใช้แผนการจัดการประสบการณ์ที่สร้างขึ้น 3 วิธีตามบริบทของศูนย์ วิธีที่ 1 คือครูสอนเองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหมู่ที่ 4 วิธีที่ 2 คือครูและวิทยากรจากชุมชนมาสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหมู่ที่ 6 และวิธีที่ 3 คือครูและวิทยากรสอนที่แหล่งเรียนรู้ให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหมู่ที่ 8 เก็บข้อมูลการวิจัยจากการบันทึกและสังเกตพฤติกรรมเด็กที่แสดงออก เมื่อครูแต่ละศูนย์สอนแผนการจัดการประสบการณ์แผนเดียวกัน จำนวนศูนย์ละ 2 แผน

ผลการวิจัย จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่าผลของการจัดการประสบการณ์แต่ละวิธี มีความเหมาะสมกับเด็กแต่ละระดับอายุแตกต่างกัน คือ วิธีการจัดการประสบการณ์วิธีที่ 1 เป็นวิธีที่ทำให้จำนวนเด็กอายุ 2-3 ปี มีพฤติกรรมตอบสนองมากที่สุด แต่ในเด็กอายุมากกว่า 3 ปี สังเกตได้ว่าวิธีการจัดการประสบการณ์แบบนี้จะทำให้มีจำนวนเด็กแสดงพฤติกรรมตอบสนองลดลง และต่ำสุดในเด็กอายุ 5 ปี และมีแนวโน้มสูงขึ้นในเด็กอายุ 6 ปี วิธีการจัดการประสบการณ์วิธีที่ 2 และ วิธีการจัดการประสบการณ์วิธีที่ 3 พบว่าทั้ง 2 วิธีมีจำนวนเด็กอายุ 4- 6 ปี แสดงพฤติกรรมตอบสนองมากใกล้เคียงกันและมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในวิธีที่ 2 แต่วิธีที่ 3 พบว่าเด็กอายุ 6 ปี มีแนวโน้มได้ผลลดลง ในเด็กอายุ 2 และ 3 ปี วิธีที่ 2 ได้ผลน้อยกว่าวิธีที่ 1 แต่ในหมู่ที่ 8 ใช้วิธีที่ 3 นั้นไม่มีเด็กอายุ 2 ปี ทำให้ผลการทดลองในอายุนี้ไม่ปรากฏ นอกจากนี้ยังพบว่าค่าเฉลี่ยของเด็กที่แสดงพฤติกรรมมากกว่า 1 ด้านพบมากที่สุดในการจัดการประสบการณ์วิธีที่ 3 รองลงมาคือวิธีที่ 2 และวิธีที่ 1 ตามลำดับโดยทุกช่วงอายุมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ยกเว้นวิธีที่ 1 ในอายุ 6 ขวบมีแนวโน้มลดลง การจัดการประสบการณ์แต่ละวิธีเด็กแสดงจำนวนพฤติกรรมตอบสนองด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน แต่ทุกกลุ่มพฤติกรรมจะเกิดขึ้นจำนวนมากที่สุดในการจัดการประสบการณ์วิธีที่ 3 การจัดการประสบการณ์วิธีที่ 2 เด็กจะมีความช่างสังเกตและความอยากรู้อยากเห็นมากกว่าพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ส่วนพฤติกรรมด้านวินัย/ความรับผิดชอบและ ด้านสังคม/กล้าแสดงออก นั้นวิธีการจัดการประสบการณ์วิธีที่ 1 และวิธีที่ 2 มีผลแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

การศึกษาการสร้างทุนชีวิตของเยาวชนตำบลท่าจิว อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดปัญหา
ทางเพศและยาเสพติด : กรณีศึกษาเยาวชนสังกัด
โรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3

The study Thagew sub district community potentiality to encourage life fund
for the young students. : Cases study the youths in primary schools 3rd
period to reduce sex and drugs risk behaviors.

สุดาวัน ปิยัง¹⁾ พัชรินทร์ โกไสยสิต¹⁾ จีรภา จงรักษา¹⁾ สุไรยา แซ่ปุดะ¹⁾
อนรรพวีร์ มะโนธรรม¹⁾ ปราณี ฤทธิพล¹⁾ ศุภมาตร ปาลรัมย์¹⁾

นักศึกษา¹⁾ อาจารย์ที่ปรึกษา¹⁾ หัวหน้าภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 1 หมู่ 4 ตำบลท่าจิว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

บทคัดย่อ

การวิจัยการสร้างทุนชีวิตของเยาวชนตำบลท่าจิว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อ
การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาทางเพศและยาเสพติด : กรณีศึกษาเยาวชนสังกัด
โรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 2 – 3 ตำบลท่าจิว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อ
ศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนตำบลท่าจิวต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงด้านสารเสพติดและเพศของ
เยาวชนในชุมชน ศึกษาการสร้างทุนชีวิตด้านการป้องกันการเสพยาเสพติด การมีพฤติกรรมเสี่ยง
ด้านเพศในพื้นที่อื่นที่ประสบความสำเร็จ และเพื่อศึกษาประสิทธิผลของต้นทุนชีวิตด้านการป้องกัน
การเสพยาเสพติด การมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านเพศของเยาวชนอบต.ท่าจิว กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนใน
โรงเรียนสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 54 คน จากโรงเรียน ตำบลท่าจิว อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช วิจัยเป็นแบบกึ่งทดลอง Intervention ประกอบด้วย กระบวนการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องเพศ สารเสพติด อุปกรณ์จริง ทดลองปฏิบัติกับโมเดล วัดผลประเมินผลก่อน
และหลังการทดลองด้วยแบบสอบถามความรู้ เจตคติ แบบสังเกตพฤติกรรม การสะท้อนความคิดเห็น
ระยะเวลาในการวิจัย 1 ปี 2552

ผลการวิจัยพบว่าเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง ตำบลท่าจิวมีทุนชีวิตด้านร่างกายระดับดี พบว่า
เยาวชนช่วงอายุ 13 - 15 ปี ซึ่งเป็นวัยรุ่นตอนต้น เยาวชนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100 มีสภาพร่างกายที่
แข็งแรงสมบูรณ์เจริญเติบโตสมบูรณ์ตามวัย ไม่มีโรคประจำตัวร้ายแรง ไม่มีปัญหาสุขภาพ พบ
เพียงโรคที่สามารถป้องกันได้โดยทั่วไปเช่น ไข้หวัดตามฤดูกาล ทุนชีวิตด้านจิตใจระดับดี พบว่าทุน
ชีวิตด้านจิตใจที่ทำให้เยาวชนมีความสุขลำดับแรกได้แก่ครอบครัว ลำดับที่ 2 ได้แก่เพื่อน และโรงเรียน
ลำดับที่ 3 ได้แก่แหล่งบันเทิง และสถานที่ท่องเที่ยวหรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจต่างๆ พบว่าความสุข
ที่เยาวชนได้รับร้อยละ 58 คือความสุขที่ได้อยู่ร่วมกับครอบครัว ร้อยละ 40 มีความสุขที่จะอยู่ร่วมกับ
เพื่อน คนรัก และการท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ เช่น ห้างสรรพสินค้าเยาวชนกลุ่มตัวอย่างมีความสุข
ที่เหมาะสมกับวัย ร่าเริงแจ่มใส การแสดงออกไม่แตกต่างกัน ทุนชีวิตด้านครอบครัวระดับพอใช้สภาพ
ครอบครัว ของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง พบว่าอายุเฉลี่ยของบิดามารดาเยาวชนเป็นบุคคลวัยผู้ใหญ่
ตอนต้น ถึงวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง ส่วนใหญ่อายุอยู่ในช่วง 35 – 40 ปี สภาพการอยู่ร่วมกันในครอบครัว
ร้อยละ 64 (32 คน) บิดามารดาส่วนใหญ่ ร้อยละ 44 (22 ครอบครัว) ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

พฤติกรรมของบุคคลในครอบครัวที่เป็นแรงเสริมให้เยาวชนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายและหลีกเลี่ยงไปมีพฤติกรรมเสี่ยงที่พบได้แก่ การเล่นพนันของบิดาหรือมารดา การมีภรรยาใหม่ของบิดา การมีสามีใหม่ของมารดา การดื่มสุราของบิดา พี่ชาย การติดสารเสพติดบางชนิด เช่น บุหรี่ กระท่อม กัญชา ของบิดา พี่ชาย การชอบใช้ความรุนแรงของบิดามารดา การปล่อยปละละเลยไม่สนใจเลี้ยงดูลูกของบิดามารดา ทุนชีวิตด้านสังคมชุมชนระดับปรับปรุง เช่น ในชุมชนมีร้านเกม อินเทอร์เน็ต มีแหล่งบันเทิงตลอดเวลากลางวันกลางคืน เช่น ร้านคาราโอเกะ เยาวชนร้อยละ 78 มีโทรศัพท์มือถือถือเป็นของตนเอง ในชุมชนตำบลท่าจี่มีแหล่งพบปะของเยาวชนที่เอื้อต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงด้านการเสพยาเสพติด เช่น บ้านเพื่อน ชน้า บ่อดิน แหล่งเล่นเกมออนไลน์ในร้านเกมบ้านตนเอง และบ้านเพื่อน เยาวชนมีการใช้อินเทอร์เน็ตหลากหลายรูปแบบ เช่น ร้อยละ 18 เพื่อ MSN ร้อยละ 22 เพื่อเล่น Hi5 ร้อยละ 20 เพื่อ E-mail

คำสำคัญ ทุนชีวิต เยาวชน พฤติกรรมเสี่ยง

Abstracts

All of people have life funds from their families, genes and chromosomes. Some of them have lots of life funds but some aren't that wasn't the guaranty of their quality of their lives. The best things were the potential of how to use the life funds to make their lives have more quality.

The aim of this research was study a degree of life fund for the young students in Thagew sub district to reduce sex and drug risk behaviors. The examples were the youths in primary schools 3 period 54 persons, ages 13-15 years. The methods were Quasi-experimental research. These research was designed experimental treatment to youth groups were discussion, brains storming and priority setting the best way to fill life fund up to the youth needs, to prevent and decreased the risk drug and sex behaviors. The results found that the youths have the best anatomies and physiologies, had not the chronic diseases or disability. The low life funds caused from bad relationship in their families, community that had more drug and bad sex behaviors, the strong life funds got from their school. The youth's intelligence was good. The attitudes of drug and sex behaviors were suitable. But their drug and sex perception were dangerous, many of them had risk experience had risk drug and had unsuitable sex behaviors. Some of them had smoked and had boy or girl friends. Conclusion all youths families, communities, all stockholders should be done many projects to support and protect the youth get more lives funds , the first priority may be change and clean and clear the area around the youths communities have higher safety from drug and unsafe sex. Stockholders should be build the benefit activities all times all year such and encourage the youth have more participation among children older elder for brain storming. The leaders may be encourage the best relationship on their families by support fathers and mothers school project, support the youths fell good and valuable from encourages them have side lines abilities on sports, singers, dance, art, speeches, creative festivals, volunteers, etc., and make the save and happiness community.

Keywords: life fund, youth, risk behavior

ABC-PUS 421046

การวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลเด็กศูนย์เด็กเล็กในการดำเนินงาน
ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ศูนย์เด็กเล็กตำบลท่าจิว
อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
The research for development child cares potentiality in job
child health promotion at child home care
Tambontha-ngew Amphermuang Nakhon Si Thammarat

สุตารัตน์ อาบู่¹⁾ นุรีธนา ดาโอ๊ะ¹⁾ ภัทราวดี สงคราม¹⁾ อาทิตยา ตับกัน¹⁾
กิตติยา อ่อนวิเศษ¹⁾ สุพิศ ชุมแก้ว¹⁾ ศุภมาศ ปาลรังษี¹⁾
¹⁾ นักศึกษา ¹⁾ หัวหน้าภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 1 หมู่ 4 ตำบลท่าจิว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
Email : Issarapun@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลเด็กศูนย์เด็กเล็กในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ศูนย์เด็กเล็กตำบลท่าจิว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อศึกษาศักยภาพผู้ดูแลเด็กในการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพเด็กด้านการเจริญเติบโตและพัฒนาการด้านจิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญาเด็กภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร และเพื่อศึกษาผลการพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลเด็กเล็กในการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพเด็กด้านการเจริญเติบโตและพัฒนาการ ด้านจิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญาเด็กภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร ก่อนและหลังการได้รับการพัฒนาศักยภาพแล้ว การวิจัยใช้ประชากรได้แก่ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลท่าจิวจำนวน 6 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีอยู่ทั้งหมด 3 ศูนย์ เด็กปฐมวัย 119 คน

สภาพทั่วไป ผู้ดูแลเด็กในศูนย์เด็กเล็กทั้ง 3 ศูนย์ จำนวน 6 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาปฐมวัยจำนวน 4 คน สาขาประถมศึกษา 1 คน และสาขาวิชาด้านวิทยาการจัดการ 1 คน ผู้ดูแลเด็กทุกคนผ่านการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กปฐมวัยจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนหลายครั้ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 3 ศูนย์ จัดการเรียนรู้อตามหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ.2546 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือผู้ดูแลเด็กทั้ง 6 คน กระบวนการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบการมีส่วนร่วม การวิจัยกึ่งทดลอง และการวิจัยเพื่อพัฒนา โดยมีการวางแผน ดำเนินงาน ประเมินผล ปรับปรุง พัฒนาแบบ PDCA กระบวนการเรียนรู้ระหว่างนักวิจัย:ผู้ดูแลเด็ก: ผู้เชี่ยวชาญ โดยมีการเรียนรู้ร่วมกันตั้งแต่เริ่มต้นจนบรรลุเป้าหมาย

การดำเนินการวิจัยเริ่มด้วยการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 3 ศูนย์เพื่อหาจุดแข็งจุดอ่อนที่มีผลกระทบต่อส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาเด็กโดยเฉพาะพัฒนาการด้านสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคม และร่างกาย พบว่าการจัดการเรียนรู้รูปแบบเดิมที่กำหนดตามหลักสูตรปฐมวัยยังส่งเสริมกระบวนการคิด และส่งเสริมทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตไม่ชัดเจน เช่น ทักษะการสังเกต ด้วยสายตา การใช้ลิ้น สัมผัส การใช้หูฟัง การดมกลิ่น การใช้ผิวสัมผัส ทักษะการลงความคิดจากการตั้งคำถาม ทักษะการจำแนกประเภทหมวดหมู่ ทักษะการพยากรณ์หรือคาดคะเน หรือการให้เหตุผล ทักษะการวัด

ทักษะการคำนวณ(การนับจำนวน) ทักษะการหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปกกับสเปสและสเปกกับเวลา ทักษะการสื่อความหมายข้อมูล กระบวนการคิด การจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เจตคติ วิทยาศาสตร์ได้แก่ ความใฝ่รู้ ความมุ่งมั่น อดทน ความรอบคอบ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความประหยัด การยอมรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น เพื่อให้เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 3 ศูนย์เกิดทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์และเจตคติวิทยาศาสตร์ผู้ดูแลเด็ก ร่วมกับนักวิจัยผู้เชี่ยวชาญร่วมกันพัฒนาศักยภาพจนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ วิทยาศาสตร์นำไปใช้จัดการเรียนรู้ในศูนย์เด็กเล็กได้ด้วยตนเอง พบว่าผลการเปรียบเทียบการจัดการ เรียนรู้ด้วยกระบวนการวิทยาศาสตร์พบว่าผลการพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลเด็กเล็กในการดำเนินงาน การส่งเสริมสุขภาพเด็กด้านการเจริญเติบโตและพัฒนาการ ด้านจิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญา เด็กภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากรสามารถทำให้เด็กปฐมวัยเกิดการเปลี่ยนแปลงทักษะกระบวนการ วิทยาศาสตร์และเจตคติวิทยาศาสตร์ทุกด้านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และแสดงว่า ผู้ดูแลเด็กมีศักยภาพในการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพเด็กด้านการเจริญเติบโตและพัฒนาการ ด้านจิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญาเด็กภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร และเพื่อศึกษา

คำสำคัญ ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เด็กปฐมวัย

Abstract

The quasi-experimental research objective aimed to study child cares potentiality in job child health promotion at child home care. Data drugs and sex perception and behaviors were collection through individual behaviors, the effectiveness of intervention was gotten after treatment measured and compared the results before and after treatment. The population was child cares who work at child home care in Tambontha-ngew Amphermuang Nakhon Si Thammarat 3 units ($n=6$), and the sample was the kindergarten ($n=38$). The package intervention was consisted science learning lesions that easier experimental science designed to encouraged science skills and science attitude for children, used science process step by step started by questions, hypothesis, experimental, conclusion, discussion. The process was Participation Action Research (PAR) among child cares, science experts, and researchers team. The measurement was done on series times used plan, do ,check, Action technique (PDCA) to check the effectiveness for child cares science teaching. The materials were questionnaires, interview, observed, calculated data by computer program. The results were used for team that discussion to developed or improved science techniques as research for development (R & D). The study was undertaken between December 2009 and May 2010.

The results found that after the child cares had practiced science experimental easier techniques for children by integrated in contents of kindergarten curriculum 2003, founding that the child cares had more potentiality in job child health promotion, and could be designed the good science lesions to teaching kindergarten by themselves and children were making higher scores than before and significant ($p < 0.05$) all items for examples of significant skills, Observing, Inferring, Classifying, Predicting, Measure, Using Numbers, Using

Space/Time Relationships, Organizing Data Communicating, and science attitude for examples Creative thinking, Active learning, patient, carefulness, honesty, economical, accept other idea. It was presented the package intervention had effectiveness and could be increased kindergartens had science skills and science attitudes more than before learning all items.

Keywords: child care, child home care, kindergarten

แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและควบคุมโรคชิกุนกุนยา
ในพื้นที่เทศบาล ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
Guidelines for Community Participation in preventing and Controlling
Chikungunya in Khunthalay Area Mueang District Suratthani Province

ผุสรณ์ ทองเดช¹⁾ ศิริรัตน์ บุญนิม¹⁾ วินันท์ตา เกากลอย¹⁾ วีรภรณ์ ชัยเศรษฐสัมพันธ์²⁾

¹⁾ นักศึกษพยาบาลศาสตร์ ²⁾ อาจารย์ สาขาการพยาบาลมารดาและทารก

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

272 หมู่ 9 ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100 โทร 077-913398

Email : wireeporn@gmail.com

บทคัดย่อ

ในปีพ.ศ. 2551 การแพร่ระบาดของโรคชิกุนกุนยา นับเป็นปัญหาการระบาดของโรคประจำท้องถิ่นทางภาคใต้ที่เป็นปัญหาสาธารณสุขระดับประเทศปัญหาหนึ่ง แม้ไม่พบรายงานผู้เสียชีวิต แต่ส่งผลกระทบต่อในด้านต่างๆ ทั้งสุขภาพอนามัย เศรษฐกิจ และสังคม งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลัก คือ 1) เพื่อศึกษาบริบทของชุมชน มีผลต่อการเกิดและการระบาดของโรคชิกุนกุนยา 2) เพื่อศึกษาการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคชิกุนกุนยาในพื้นที่ 3) เพื่อศึกษาแนวทางและรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคชิกุนกุนยา ทั้งนี้โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา (Qualitative Research) เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและควบคุมโรคชิกุนกุนยา ภายใต้บริบทของชุมชน โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา คือ ชุมชนหมู่ที่ 9 บ้านภูธรอุทิศ ตำบลขุนทะเล จังหวัด สุราษฎร์ธานี ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในชุมชน สัมภาษณ์เชิงลึกร่วมกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม การจดบันทึกภาคสนาม และบันทึกภาพในการรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า การระบาดของโรคเกิดขึ้นมากในช่วงฤดูฝนตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนพฤศจิกายน เนื่องจากปริมาณยุงลายมีมากและพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวนยางพารา ประกอบกับนักศึกษาที่เข้ามาเรียนในพื้นที่เดินทางกลับจากภูมิลำเนาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีการแพร่ระบาดของโรคมากที่สุด ส่วนขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนขณะเกิดการระบาดของโรค ไม่พบการมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ ติดตามและประเมินผลในกิจกรรม พบแต่การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมและร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมเท่านั้น เหตุผลอาจเนื่องมาจากภาครัฐจัดเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน และที่ผ่านมาในชุมชนไม่เคยมีประสบการณ์ในการเจ็บป่วยด้วยโรคชิกุนกุนยามาก่อน ประชาชนให้ความสนใจในการประกอบอาชีพมากกว่าการดูแลสุขภาพ การขาดความตระหนักในการรับผิดชอบต่อชุมชนร่วมกัน ส่วนแนวทางและรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและควบคุมโรคชิกุนกุนยาที่สำคัญคือการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนให้เกิดความตระหนักถึงการมีส่วนร่วม ทั้งในส่วนการดูแลสุขภาพคนเจ็บป่วย การป้องกันการแพร่ระบาดของโรค การควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและจริงจัง การวิจัยนี้สามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคต่างๆ ภายในชุมชน รวมทั้งทำความเข้าใจการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงแก้ไขในเชิงนโยบายต่อไป

คำสำคัญ การมีส่วนร่วมของชุมชน การป้องกันและควบคุม โรคชิกุนงุนยา

Abstract

In the year 2008, there was the spread of disease Chikungunya. This is the problem of local outbreaks of disease in the South as a public health problem nationally. Although there was no casualties were reported. But it was the impact of various economic and social healths. The main objective of this research are: 1) To study the context of community Influence the occurrence and spread of disease Chikungunya 2) to study the disease prevention and control operations Chikungunya in the area 3) to study ways and forms of community participation in disease prevention and control operations Chikungunya. However, qualitative research methods was using in a phenomenological (Qualitative Research) to describe the phenomena of community participation in disease prevention and Chikungunya. Context of the community, The target group for the study is a community dedicated Moo 9, Baan Phuthonutit Thambon khunthalaе Suratthani province .Method to collect important information from the community-in-depth interviews with non-participant observation, focus group discussion, field note, And recording of data collection.

The results showed that Outbreaks of disease occur more during the rainy season from June to November because a large amount of mosquito and regions, mainly rubber. One of the students returned to school in the area of residence in the area four southern provinces of the spread of the disease most .The process of public participation in preventing and controlling disease Chikungunya in the area. The process involved the public during a disease outbreak. No participation in the decision to think in monitoring and evaluation activities. Found, but participation in the conduct joint activities and benefit from activities only. Reason might be because the government classified as an important issue that must be solved urgently. And in the past in the community have never experienced the illness, disease Chikungunya before. Also people interested in careers than health care. Lack of awareness of responsibility to the community together, Guidelines and forms of community participation in preventing and controlling disease Chikungunya, is to enhance community awareness and participation. In the care of sick people was preventing the spread of the disease. Control mosquito breeding. Environmental problems continued and serious, this research can be deployed to guide the participation of people in disease prevention and control operations within the community. Understanding and working were to improve the policy next.

Keywords: Community Participation, preventing and Controlling, Chikungunya

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ชั้น 14 อาคาร เอ็ม เอ็ม ทาวเวอร์

979 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน พญาไท

กรุงเทพฯ 10400

<http://www.trf.or.th>

**สำนักประสานงานโครงการ ABC-PUS/MAG และ IRVE สกว.
ชั้น 16 อาคาร 4 ภาควิชาวิศวกรรมโลหการ
คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
โทรศัพท์/โทรสาร 0-2250-1191, 086-441-6287, 089-026-1120
Email : abc-pusmag@eng.chula.ac.th, trfirve@gmail.com,
trf__abcpusmag@yahoo.com
<http://www.abcpusmag-irve.org>**